

ŽELEZAR

TEDNIK - GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA SZ ŽELEZARNE JESENICE

JESENICE, DNE 25. SEPTEMBRA 1980

ŠTEVILKA: 38 • LETO: XXIX

Naš kovinar, svobodno glasilo delavcev KID, je kot predhodnik Železarja začel izhajati 26. januarja 1937. Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glasilo je ob 25-letnici predsednik Tito odlikoval z redom zaslug za narod s srebrno zvezdo. Glavni in odgovorni urednik Joža Varl — Naslov: Uredništvo Železarja, SZ — Železarna Jesenice. Številke internih telefonov: urednik 483, administracija 484 in 726. Tisk: TK Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1-72.

SKUPŠČINA OBČINE O POLLETNEM GOSPODARJENJU, ZAZIDALNEM NAČRTU ZA JEKLARNO 2 IN DRUGEM

V ponedeljek, 29. septembra, je sklicana seja družbenopolitičnega zbora, v sredo, 1. oktobra, pa seja zbora združenega dela in zbora krajevnih skupnosti skupščine občine Jesenice. Vsi trije zbori bodo na ločenih sejah obravnavali naslednja vprašanja:

Izvršni svet skupščine občine vsem trem zborom predlaga v razpravo analizo poslovnih rezultatov organizacij združenega dela s področja materialne in nematerialne

proizvodnje doseženih v prvem polletju letos. Analiza je sestavljena na osnovi periodičnih obračunov, ki jih je skupščini predložilo 56 temeljnih organizacij združenega dela, devet

enovitih delovnih organizacij in sedem delovnih skupnosti s področja materialne proizvodnje. S področja nematerialne proizvodnje pa 13 TOZD, ena delovna skupnost, devet enovitih delovnih organizacij, družbenopolitična skupnost, vse delovne skupnosti samoupravnih interesnih skupnosti in družbenopolitične organizacije v občini.

O poslovnih rezultatih materialne proizvodnje v prvem polletju smo v našem glasilu že poročali (Železar 34/XXIX z dne 28. avgusta), zato povzemamo iz gradiva le nekaj splošnih ugotovitev. Izvršni svet na osnovi podatkov periodičnih obračunov ocenjuje, da je bilo gospodarjenje v občini v prvem polletju zadovoljivo, kljub bistveno poslabšanju pogojem poslovanja v gospodarstvu, ki se nadaljujejo že iz lanskega leta. Gospodarstvo namreč spremljajo nekateri izrazito negativni pojavi, kot so

PROIZVODNI STROŠKI V AVGUSTU

Proizvodni stroški so bili v avgustu za 23,2 milijona dinarjev višji od načrtovanih. Največje odstopanje je nastalo v temeljnih organizacijah: Valjarna bluming štekel in Jeklarna. Z višjimi stroški pa so delali še v temeljnih organizacijah: Valjarna debele pločevine, Plavž, Hladna valjarna Bela, Žičarna, Vratni podboji, Strojne delavnice, Remontne delavnice in Energetika.

V temeljni organizaciji Valjarna bluming štekel so v tem mesecu prekoračili načrtovano višino stroškov za 23,1 milijona dinarjev. Največji delež pri tem odstopanju zavzemajo stroški polproizvodov, ki so bili v avgustu kar za 14,5 milijona dinarjev višji od predvidenih. Na to vplivajo še vedno nizki izplesi, saj je bil izplen na blumingu za 5,3 % nižji od planiranega, na šteklju pa za 5,5 %. Predelavni stroški so bili višji za 3,9 milijona dinarjev. V tem mesecu je bila proizvodnja nižja od načrtovane za približno 6.000 ton, višji pa so bili stroški materiala za popravilo in vzdrževanje ter stroški energije.

Na povečanje stroškov v temeljni organizaciji Valjarna bluming štekel, pa je poleg omenjenih vzrokov v sami temeljni organizaciji, vplivala tudi višja interna cena storitev v primerjavi s planirano in odstopanje

od planske cene energije (butan, propan, argon, dušik), kar je zvišalo stroške še za 5,3 milijona dinarjev.

(Nadaljevanje na 2. strani)

PROIZVODNJA SLOVENSKE ŽELEZARNE V AVGUSTU

V letnih mesecih proizvodni rezultati že običajno niso dobri, avgust pa je največkrat najslabši. Velika odsotnost z dela zaradi letnih dopustov in kjer je možno tudi kolektivnih letnih dopustov, seveda vpliva tudi na manjšo mesečno proizvodnjo. Letos moramo k temu dodati še pomanjkanje polproizvodov in surovin, poleg posledic slabih proizvodnih rezultatov v minulih mesecih, predvsem manj izdelanega lastnega surovega jekla.

Omejevanje uvoza povzroča nekatere neželjene posledice pri zagotavljanju rezervnih delov za vzdrževanje in neposredno ali posredno tudi pri oskrbi s survinami. Zaradi pomanjkanja koka so v jeseniški železarni morali 19. avgusta ustaviti en plavž. Plavž stoji že mesec dni in manjša količina izdelanega surovega železa je že povzročila in povzroča

tudi manjšo proizvodnjo jekla. Možnosti za nakup večjih količin surovega železa ni in tako se obeta tudi za naprej manjša proizvodnja jekla in s tem manjši polproizvodov za valjarne na Jesenicah in manjši proizvodov za nadaljnjo predelavo in prodajo.

(Nadaljevanje na 2. strani)

O SOCIALNI POLITIKI IN PLANSKIH DOKUMENTIH

Pogovora, 30. julija letos na centralnem komiteju Zveze komunistov Slovenije so se udeležili komunisti, ki delujejo v samoupravnih interesnih skupnostih, upravnih organih družbenopolitičnih organizacij na ravni republike. Vsebinska razgovora se je nanašala na uresničevanje socialne politike v sedanjih zaostrenih pogojih gospodarjenja in o nekaterih idejnopolitičnih problemih pri oblikovanju planskih dokumentov za naslednje srednjeročno obdobje. Kot osnova za razgovor je bila informacija o uresničevanju stališč in sklepov Zveze komunistov Slovenije o socialnem razlikovanju in predvidenih ukrepih v zvezi z gospodarsko stabilizacijo. Čeprav nekoliko pozno, zapis udeležencev zaradi aktualnosti objavljamo.

V pogovoru so ugotovili, da so bila že v resoluciji VIII. kongresa ZKS, pa tudi v številnih razpravah v zvezi z njenim uresničevanjem, opredeljena idejnopolitična izhodišča za

uveljavljanje socialne politike. Iz njih izhaja, da si moramo pri opredeljevanju te politike prizadevati, da

(Nadaljevanje na 3. strani)

PREMALO RESNO O UKREPIH ZA ZMANJŠANJE BOLEZENSKO ODSOTNOSTI

V mesecu maju so bili v okviru stabilizacijskih prizadevanj sprejeti tudi ukrepi za boljše urejanje zdravstvenega varstva. Samoupravne delovne skupine in delavski sveti v TOZD in delovnih skupnostih so morali o predlogu razpravi, tekoče spremljati uresničevanje ukrepov in ustrezno ukrepati. Po štirih mesecih ugotavljamo naslednje:

V nekaterih TOZD, kjer so naloge vzele resno, ugotavljamo, da se je odsotnost od dela zaradi bolezni znatno zmanjšala. Iskati edini razlog za zmanjšanje samo v tem ukrepih bi bilo morda enostransko predvsem zaradi tega, ker je za popolnejše ocenjevanje preteklo še premalo časa, ali pa so na izboljšanje stanja lahko vplivali tudi drugi razlogi, katerih pa nismo evidentirali.

Še vedno ne steče sodelovanje med zdravniki in TOZD oziroma grupo strokovnih delavcev, ki je bila

imenovana z nalogo pomagati in hitreje razreševati primere bolezenske odsotnosti z dela, ki dejansko nimajo izvora v zdravstvenem stanju delavca temveč v neurejenih socialnih in drugih razmerah doma ali na delu. Tako imenovanih neopredeljivih obolenj je še vedno preveč, saj predstavljajo skoraj polovico vseh vzrokov bolezenske odsotnosti. Obveščanje, oziroma izpolnjevanje obrazca »sporočilo

Nadaljevanje na 3. strani

Naši ljudje upravičeno ocenjujejo dejavnost in revolucionarnost zveze komunistov predvsem po skrbni za človeka, po urejanju teh na pogled drobnih problemov, kot vi pravite, v resnici pa življenje sestoji iz teh drobnih problemov. In zato moramo na vse to bolj paziti. Mislim, da lahko tako ravnamo, da skrb za človeka, posameznika, nenehno povečujemo, da nam človek postane v vseh pogledih prvi in najpomembnejši. Zveza komunistov se mora odločneje bojevati proti malomeščanski psihologiji potrošniške družbe, ki odtuja, dehumanizira in razvrednoti človeka in močno škoduje zvezi komunistov ter razvoju naše samoupravne družbe.

Tovariš Tito v pogovoru z »Vjesnikom«
februarja 1976

Sodelavci v adjustaži HVB (Foto I. Kučina)

V POROG STABILIZACIJSKIM PRIZADEVANJEM

Kakor rdeča nit se v sklepih in akcijskih programih za uresničevanje politike gospodarske stabilizacije v temeljnih organizacijah združenega dela in delovnih skupnosti in delovni organizaciji kot celoti poudarja prizadevanje za krepitev odgovornega odnosa do dela in družbenih sredstev, boljše izkoriščanje delovnega časa, varčevanje z družbenimi sredstvi in podobno, pa se kljub temu še vedno srečujemo s primeri, ki izgledajo kot porog vsem stabilizacijskim prizadevanjem. Eden izmed takih primerov je prav gotovo že tretja preložitve planiranega generalnega remonta valjarne bluming — štekel.

Po letnem programu bi se namreč generalni remont valjarne bluming štekel moral pričeti 22. septembra, pa so ga z utemeljitvijo, da nanj še niso pripravljeni, preložili na 6. oktober. To ne bi bilo niti tako vpadljivo, če remont ne bi doživel že dveh preložitve. Načrtovan je bil namreč že v mesecu septembru lanskega leta in iz enakega razloga preložen na letošnji maj, iz maja na september in končno na mesec oktober. Da utemeljimo naslovno misel naj povemo, da je bilo že pri zadnjem generalnem remontu leta 1978 poudarjeno in zelo jasno rečeno, da je potrebno pričeti s pripravi na naslednji remont takoj in ne odlašati do zadnjega.

Odlaganje remonta zaradi nepripravljenosti rezervnih delov eno leto kaže na skrajno neodgovornost, da ne rečemo celo malomarnost. Znano nam je, da so prva naročila v TOZD Remontne delavnice za rezervne dele začela prihajati konec februarja letos in da je zadnje naročilo (?) prišlo 22. septembra, ko bi se remont moral začeti. Nepripravljenost potrjuje tudi dejstvo, da je bilo v letošnjem marcu kalkuliranih 12.000 izdelovalnih ur za rezervne dele, do sedaj pa so se povečale že na 25.000. Zaradi takega nenačrtnega in neodgovornega dela v preteklih mesecih delovne naprave za izdelavo rezervnih delov večkrat niso bile optimalno izkoriščene, sedaj pa to rešujejo s pospešenim in dodatnim delom.

Zaradi tega, ker šele v zadnjem času delajo to, kar bi morali pričeti pred dvema letoma, se seveda najbolj negativne posledice kažejo v temeljni organizaciji Valjarna bluming — štekel. Že več let je namreč znano, da so proizvodne naprave v tej temeljni organizaciji zelo dotrajane in da take naprave zahtevajo še bolj skrbno in redno vzdrževanje. Zaradi takega stanja in odlaganja remonta so bili izredno visoki zastoji na valjarskih ogrodjih, ki so v juliju in avgustu presegli celo 40 odstotkov. Zaradi dotrajanosti naprav pa je seveda tudi izplen znatno nižji. Vse to seveda predstavlja veliko negativno postavko v poslovanju TOZD Valjarna bluming — štekel, ki je ob polletju izkazovala 60.123.000 dinarjev izgube.

Ni namen sestavka opredeljevati kolikšen del krivde in odgovornosti odpade na najbolj prizadete temeljne organizacije združenega dela: TOZD Vzdrževanje, TOZD Remontne delavnice in TOZD Valjarna bluming — štekel. Nobene od navedenih treh temeljnih organizacij ne bi smeli, niti mogli izločiti iz kroga najbolj odgovornih za neodgovorno in malomarno ravnanje z družbenimi sredstvi v samoupravno opredeljeni medsebojni povezanosti, odvisnosti, odgovornosti in solidarnosti. Vse to bi morali ugotoviti organi samoupravne delavske kontrole in tudi ustrezno ukrepati. Ob dejstvu, da smo odgovornost postavili na prvo mesto v naših stabilizacijskih prizadevanjih ob tem, pa tudi nekaterih drugih primerih, ne bi smeli ostati samo pri ugotovitvi in morda javni kritiki temveč, če hočemo in to moramo, začeti stvari spreminjati in okrepiti odgovornost na vseh nivojih in pri slehernem delavcu.

Ob tem očitnem primeru neodgovornosti, ki ni edini, niti osamljen, nam pred oči pridejo merila, ki smo jih opredelili z družbenim dogovorom o kadrovanju za opravljanje najodgovornejših nalog in funkcij in to predvsem moralnopolitična merila kot so: odnos do dela, ljudi in sodelavcev, zavzetost za spoštovanje zakonitosti, moralne odgovornosti za gospodarjenje z družbenimi sredstvi ter sposobnost za povezovanje pravic, obveznosti in odgovornosti. Te lastnosti pa sodijo med merila, ki nam zagotavljajo gospodarsko stabilnost in sploh stabilnost našega sistema.

PROIZVODNI STROŠKI V AVGUSTU

(Nadaljevanje s 1. strani)

V temeljni organizaciji Jeklarna so delali z 10,4 milijona dinarjev višji stroški kot so načrtovali. Pri tem so bili v SM jeklarni dejanski stroški višji od načrtovanih za 9,96 milijona dinarjev, na kontilivu za 1,3 milijona dinarjev, v ostalih obratih TOZD Jeklarna pa so stroške znižali in sicer v elektro jeklarni za 7,5 milijona dinarjev in v PTO oddelku za 2,9 milijona dinarjev. Skupno so bili v temeljni organizaciji stroški višji za 0,888 milijona dinarjev. Dodatne obremenitve, to so višje interne cene storitev in odstopanja od planskih cen nabavljenih surovin in goriv ter stroški brušenja gredic, pa so razlog za 10,4 milijona dinarjev višje stroške v Jeklarni.

V SM jeklarni so bili stroški vložka večji od predvidenih za 4,7 milijona dinarjev, pri predelavi pa so presegli planirane stroške za 6,2 milijona dinarjev. Razlog za porast stroškov vložka je bil predvsem v obremenitvi s strani TOZD Hladna valjarna Bela in TOZD Valjarna blum. štekel za drugo kvaliteto proizvodnje, predelavni stroški pa so bili večji zaradi večje porabe (predvsem energije in mazuta).

Elektro jeklarna je dosegla precejšnje znižanje stroškov vložnega materiala (za 24,1 milijon dinarjev), ker je bila dosti nižja poraba kovinskih dodatkov, poleg tega pa so pri izdelavi kromovih jekel namesto legur uporabljali legirane odpadke. Nižji od načrtovanih so bili tudi predelavni stroški.

V temeljni organizaciji Plavž so bili dejanski stroški višji od načrtovanih za 3,1 milijon dinarjev, pri tem odpade 0,8 milijona dinarjev na višjo interno ceno storitev, 1,5 milijona dinarjev pa na podražitev koka. Na plavžu so prekoračili stroške vložka in predelave skupaj za 2,4 milijona dinarjev. V aglomeraciji pa so stroške znižali za 1,6 milijona dinarjev in to predvsem pri predelavi.

Temeljna organizacija Valjarna debele pločevine izkazuje v avgustu za 0,639 milijona dinarjev višje stroške od načrtovanih, čeprav je delala z nižjimi stroški. 1,6 milijona dinarjev zvišanja je namreč nastalo zaradi višje interne cene storitvenih temeljnih organizacij. Stroški vložnega materiala so bili nižji za 0,4 milijona dinarjev in to na račun nižje cene nabavljenih slabov in boljše izpolnitve.

Proizvodnja v temeljni organizaciji Hladna valjarna Bela je bila v avgustu še nižja kot v juliju, saj so mesečni plan izpolnili le 46 %. Stroški so bili za 1,4 milijona dinarjev višji od načrtovanih. Stroški polproizvoda so bili na račun nižje cene tujega vložka nižji od planiranih za 10,97 milijona dinarjev, pri predelavi pa so dejanske stroške prekoračili kar za 12,4 milijona dinarjev.

Tudi v temeljni organizaciji Žičarna niso dosegli načrtovane proizvodnje, stroške so presegli za 1,3 milijona dinarjev. Zvišanje je nastalo pri predelavi, stroški vložnega materiala pa so bili, zaradi boljše izpolnitve in nižjih cen nabavljenih žic nižji od predvidenih.

V temeljni organizaciji Vratni podboji so presegli načrtovano proizvodnjo, stroške pa so zvišali tako pri vložku kot predelavi. Skupno je znašala prekoračitev stroškov 0,739 milijona dinarjev, od tega 0,084 milijona dinarjev pri vložnem materialu (zaradi slabšega izpolnitve) in 0,655 milijona dinarjev pri predelavi.

Temeljna organizacija Hladna valjarna Jesenice je v tem mesecu poslovala z nižjimi stroški kot so bili planirani (za 14,5 milijona dinarjev). Z boljšim izpolnitvijo in nižjimi cenami nabavljenih TVT so zmanjšali stroške vložka za 13,9 milijona dinarjev, manjša pa je bila tudi poraba pri predelavi.

V temeljni organizaciji Elektrode so stroške znižali za 1,5 milijona dinarjev, od tega 1,2 milijona dinarjev na račun nižje cene kupljene Emone, ostalo pa zaradi nižjih predelovalnih stroškov. Stroški vložka pa so se zaradi slabšega izpolnitve povečali.

V temeljni organizaciji Želbljarni so dosegli 0,273 milijona dinarjev nižje stroške in to pri vložku (boljši izpolnjen) in predelavi.

Od temeljnih organizacij, ki opravljajo storitve, pa so stroške znižali v temeljnih organizacijah Vzdrževanje in Transport. V TOZD Vzdrževanje niso izpolnili plana izdelavnih ur niti plana ur za vzdrževanje, pri prvih je znašalo odstopanje 9,7 % pri drugih pa 6,9 %. V TOZD Transport so stroške znižali predvsem pri cestnem transportu, kjer so porabili manj materiala za popravilo in vzdrževanje. V železniškem prometu pa je bilo dosti popravil, obnov lokomotiv in livnih voz, kar je stroške povečalo.

Temeljne organizacije Strojne delavnice, Remontne delavnice in

Energetika so v avgustu delale z višjimi stroški kot so bili načrtovani. V TOZD Strojne delavnice je zvišanje znašalo 0,281 milijona dinarjev, stroški pa so bili višji predvsem pri trdih gorivih, pomožnem materialu in storitvah TOZD Remontne delavnice. Plan izdelavnih ur je bil dosežen le 91,5 %. Tudi v TOZD Remontne delavnice niso izpolnili načrtovanega števila izdelavnih ur, odstopanje je znašalo 13,2 %. Stroški so bili višji od načrtovanih za 0,165 milijona dinarjev.

Višji od predvidenih pa so bili tudi stroški v temeljni organizaciji Energetika (za 1,6 milijona dinarjev). V primerjavi s plansko ceno se je zelo povečala cena zemeljskega plina, saj je v drugi polovici julija porasla na 6,620 din/10 kub. m. (planska cena: 4003 din/10 kub. m), sezonska cena kupljene električne energije pa je bila v avgustu nižja od načrtovane: planska cena: 780,90 din/MWh dejanska cena: 488,53 din/MWh razlika: 292,37 din/MWh N. P.

ZVIŠANJE ZNIŽANJE STROŠKOV V AVGUSTU

TOZD	AVGUST	JAN - AVGUST	POPREČNO
Plavž	3.064.001	3.948.326	493.541
Jeklarna	11.171.066	16.623.879	1.827.985
Razlika VC kvalitete	-751.477	6.945.865	868.233
Jeklarna - skupaj	10.419.589	21.569.744	2.696.218
Livarna	-554.618	-4.684.427	-585.553
Valj. blum. štekel	23.110.556	87.109.476	10.888.684
Valj. žice in prof.	-2.300.118	20.922.878	-2.615.360
Valj. deb. ploč.	639.149	-1.586.090	-198.261
HV Bela	1.390.724	59.599.299	-7.449.912
HV Jesenice	14.508.371	-51.115.890	-6.389.486
Žičarna	1.343.433	7.420.908	927.613
Profilarna	-177.037	1.134.057	141.757
Vratni podboji	738.898	221.297	27.662
Jeklovlek	-17.617	-11.219.669	-1.402.458
Elektrode	-1.546.170	-19.802.595	-2.475.324
Želbljarna	-273.094	231.536	28.942
Strojne delav.	280.533	-3.071.418	-383.927
Remontne del.	165.161	-11.777.892	-1.472.237
Vzdrževanje	-81.456	-5.096.246	-637.031
Energetika	1.604.484	-19.566.076	-2.445.759
Transport	-109.318	-2.756.359	-344.545
SKUPAJ	23.188.729	-89.563.495	-11.195.436

PROIZVODNJA SLOVENSKEH ŽELEZARN V AVGUSTU

(Nadaljevanje s 1. strani)

V železarni Ravne, čeprav je po osmih mesecih blagovna proizvodnja skoraj 3 % nižja, kot je bila ob koncu avgusta lani, verjetno ne bo večjih težav, da ta rezultat do konca leta popravijo, saj je letošnja proizvodnja surovega jekla približno 2 % večja kot v enakem času lani. Zagotovljeni polproizvodi za nadaljnjo predelavo pa so pogoj za večjo proizvodnjo.

V železarni Store je bila tudi v avgustu proizvodnja za prodajo precej nad načrtovano dvanajstino in zato skoraj ni bojazni, da ne bi dosegli načrtovane količine za letošnje leto. Njihova osemmesečna blagovna proizvodnja je kar 10 % večja, kot je bila v enakem obdobju lani, letošnja proizvodnja surovega jekla pa z novo pečko 49 % večja, kot je bila konec avgusta lani.

Proizvodnjo v mesecu avgustu pa so spremljali tudi problemi, ki niso posledica zunanjih vplivov. Okvare na napravah, na katerih so bila pravkar izvedena velika popravila. Velike kasnitve nekaterih načrtovanih popravil, prekomerni izostanki z dela in podobno, so neposredno povzročili dodatno zmanjševanje proizvodnih rezultatov. Ob že itak prenizki količini izdelanega jekla, je bila količina nenačrtovanih kvalitete še toliko bolj boleča, poleg velikega izmečka tudi pri drugih proizvodih.

Po vsem tem, kar je doslej napisano o proizvodnji v avgustu, res ne morete pričakovati ugodnih podatkov, seveda so pa tudi tokrat izjeme.

Proizvodnja surovega železa je bila dosežena na Jesenicah 84 %, v železarni Store pa 124 % tako, da so se z 99 % že zelo približali zbirnemu načrtu. Izvršitev mesečnega načrta za Slovenske železarne znaša 92 %. Načrt proizvodnje surovega jekla ni bil dosežen v nobeni jeklarni in je skupna izvršitev le 88 %. V jeseniški jeklarni so obratovali zaradi pomanjkanja delavcev praktično ves mesec le s štirimi SM pečmi. Manj tekočega vložka zaradi ustavitve plavža, pomeni tudi nižjo proizvodnjo surovega jekla, k temu pa so se pridružile še razne okvare, zaradi česar je bil mesečni načrt dosežen le 87 %. V železarni Ravne imajo v avgustu že običajno v programu velika popravila in 94 % izvršitev ne preseneča. V železarni Store neizvršene investicijske naložbe prav tako vplivajo na slabo izvrševanje planirane proizvodnje, poleg nepredvidenih zastojev. Mesečni načrt proizvodnje surovega jekla so dosegli z 79 %.

Mesečni načrt blagovne proizvodnje so izvršili v železarni Jesenice 77 %, v železarni Ravne 89 % in v železarni Store 111 %. Podatki o proizvodnji valjane in vlečene žice, kar zanima predvsem predelovalce teh proizvodov v Slovenskih železarnah in druge porabnike, so tako nizki, da ne obetajo nič dobrega, saj je zbirni načrt valjane žice, na primer, za osem mesecev dosežen le 71 %, pri

vlečeni žici pa 79 %. Mesečna izvršitev skupno, za vse tri železarne znaša 87 %.

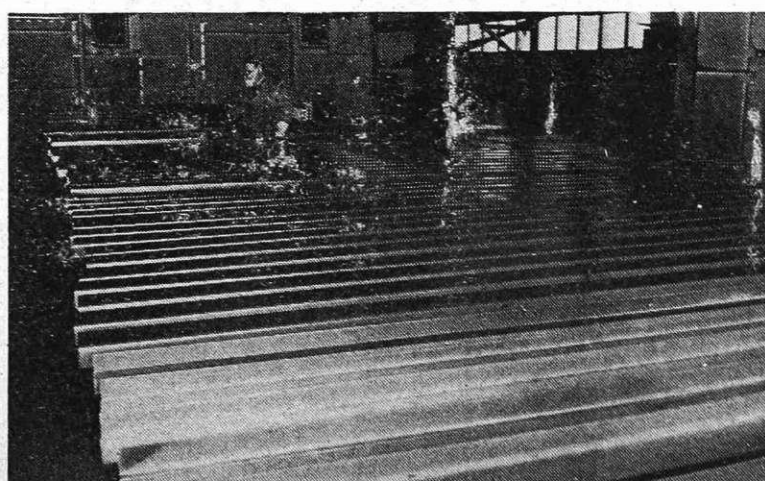
Pri predelovalcih so bili kolektivni dopusti in pomanjkanje polproizvodov glavni vzrok, da je bila v avgustu dosežena proizvodnja le 80 % poprečno načrtovane mesečne količine. V vseh štirih delovnih organizacijah predelave žice so si rezultati dokaj podobni, saj znaša izvršitev v Plamenu Kropa 78 %, v Tovilu Ljubljana 77 %, v Verigi Lesce 84 % in v Žični Celje 77 %.

Mesečni načrt blagovne proizvodnje je bil v avgustu v Slovenskih železarnah dosežen 86 %, tržišču so pa odpremili 99 % izdelkov.

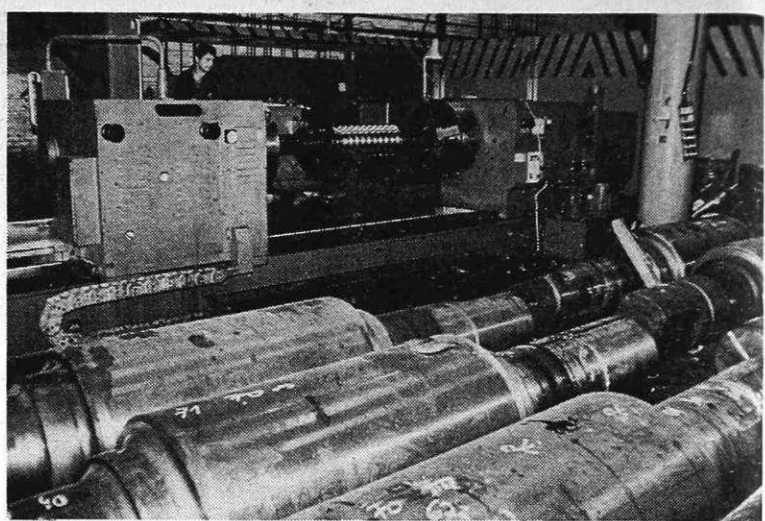
Vrednost izvoza je bila v avgustu zopet dobra ali celo boljša od dosežkov prejšnjih mesecev, ko je bila dosežena ali celo presežena poprečno načrtovana vrednost, saj znaša presežek celo 8 %, kar je predvsem zaslug izvoza Plamena in Verige. Klub slabim količinskim proizvodnim rezultatom je bila pa celo presežena načrtovana vrednost prodaje za 8 %. V železarni Jesenice je bila prodaja dosežena 102 %, v železarni Ravne 109 % in v železarni Store 127 %. Med predelovalci žice je samo v Verigi zabeležena ugodna realizacija prodaje s 111 % izvršitve mesečnega načrta, medtem ko so v Plamenu dosegli 96 %, v Tovilu 83 % in v Žični 99 % načrtovane vrednosti prodaje. Ugoden rezultat dosežene vrednosti je predvsem zaslug višjih prodajnih cen.

Na pragu jeseni smo in tik pred pričetkom zadnjega četrtletja. Res je, da je vrsta težav povezanih s stabilizacijskimi ukrepi, res je pa tudi, da je še mnogo tega, kar bi lahko odpravili in s tem izboljšali naše delo in proizvodne rezultate. Nekaj zunanjih težav je pa tudi takega značaja, da ne sedaj in ne v bodoče ne moremo pričakovati bistvenih sprememb. Ob načrtovanju razvoja za naslednjih pet let in v pripravi izdelavo gospodarskega načrta za prihodnje leto, jih bo treba resno upoštevati.

Milan Marolt

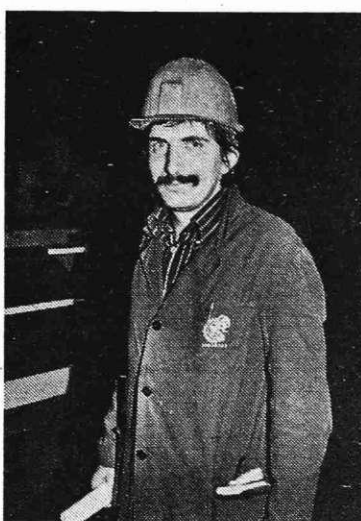
Lakiranje hladno oblikovanih profilov (Foto I. Kučina)

Testiranje stružnice v strugarni valjev Bela (Foto I. Kučina)

PORTRET SODELAVCA

Branko Banko je doma v Zgornjih Gorjah, kjer tudi živi z ženo in tremi otroki. Starejši že hodi v šolo, mlajša dva pa sta v vrtcu. Prosti čas, ki ga nima veliko, preživlja z družino na izletih, predvsem v naravi ali pa s prijatelji igra odbojko. Ob delu je končal prvo stopnjo metalurgije. »Lahko sem študiral, ker je bil študij organiziran na Jesenicah,« pravi o tem. »Potrebno je bilo veliko odpovedovanj. Najbolj je bila prizadeta družina, saj sem bil cele dneve od doma. Za nadaljnji študij se še nisem odločil, ker je ta organiziran samo v Ljubljani. To bi pa bilo ob mojih sedanjih obveznostih zelo težko.«

Branko je vodja proizvodnje v žarilnici v TOZD Hladna valjarna Bela. Njegova naloga je zasledovanje proizvodnje ter usklajevanje dela med posameznimi izmenami v žarilnici z valjarno.

Žarilnica je sestavljena iz dveh glavnih naprav: linija za razoglitje in rekristalizacijo in zvonastih peči. Na liniji za razoglitje in rekristalizacijo žarijo dinamo jeklo za elektro industrijo. Ta obratuje kontinuirano, ker delajo po sistemu 4+1. Kljub temu večkrat ustavljajo proizvodnjo zaradi pomanjkanja polproizvodov, kar poveča porabo energije, tehničnih plinov in slabo vpliva na obzidavo peči. Tu gre trak skozi več faz obdelave: razmastičev traku, razoglitje in rekristalizacija (v peči z atmosfero dušika in vodi-ka), hlajenje. Na že odžarjeni trak nanašajo še izolacijsko prevleko. Namen žarjenja na tej liniji je, da dobijo čim manjše watne izgube in indukcijo pri dinamo pločevini. V zvonastih pečeh žarijo nizko in visoko ogljikasta ter feritna nerjavna jekla. Pred žarjenjem trake prevejejo s predpisanim nategom, da se v pečeh ne zlepijo. Z žarjenjem v zvonastih pečeh povrne pločevini zahtevane plastične lastnosti in možnost globokega vleka, ki jih pri hladnem valjanju izgube.

»Pomanjkanje polproizvoda je za našo temeljno organizacijo še posebno pereč problem. Zadnje mesece delamo s polovično zmogljivostjo, tako da tudi sanacijskega programa ne moremo izpolnjevati. Zaradi tega ker proizvodnjo večkrat ustavljamo, imamo tudi veliko specifično porabo pri proizvodnji, posledica tega so nizki osebni dohodki, tako da pri-

haja do množičnega odhajanja delavcev, predvsem tistih z najnižjimi dohodki. Čeprav obratujemo s polovično zmogljivostjo, mora biti pri delu prisotna dejanska vsa zasledba, zaradi linijske proizvodnje. Sedaj nam primanjkuje okrog trideset delavcev. Ko bo treba obratovati s polno kapaciteto, bo spet nastal problem, kje jih dobiti. Na Sendzimir ogrožju že dalj časa ne dela četrt izmena, zato je bilo nekaj delavcev premeščenih v adju- stažo, kjer ljudi še najbolj primanjkuje.

Naša temeljna organizacija si prizadeva, da čim več svojih izdelkov, zlasti dinamo pločevine, izvažajo, ker ima na zunanjem trgu dokaj ugodno ceno.

Branko je v TOZD Hladna valjarna Bela predsednik izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata in namestnik sekretarja osnovne organizacije zveze komunistov. V svoji krajevni skupnosti pa je predsednik odbora za LO in družbeno samozasčito pri svetu krajevne skupnosti in pri krajevni konferenci SZDL.

Za IO osnovne organizacije sindikata v TOZD HVB meni, da dobro dela, zlasti zato, ker so komisije pri svojem delu aktivne in dosti samostojne in ker res na njih sloni delo. Na sestanke prihajajo redno z že vnaprej pripravljenim gradivom. Izvršni odbor obravnava bistvene probleme temeljne organizacije in redno zasleduje njeno poslovanje. Nismo pa dovolj naredili, da bi delo bolj zaželelo tudi v samoupravnih sindikalnih skupinah. Krivda za to leži med drugim tudi na članih izvršnega odbora sindikata.

»Na zadnjem sestanku izvršnega odbora smo obravnavali izvajanje stabilizacijskega programa in ugotovili, da se ta praktično ne izvaja zaradi pomanjkanja polproizvoda. S tem pa ni rečeno, da z dobro organizacijo in stabilizacijskim obnašanjem vsakega posameznika v temeljni organizaciji ne bi mogli doseči boljših rezultatov. Tu mislim predvsem na izboljšanje izpolnitve, manjšo specifično porabo surovin, energije, zaščitnih sredstev in podobno.

Izvršni odbor ima v naslednjem obdobju namen proučiti socialno stanje delavcev z najnižjimi osebnimi dohodki in poskušati s sindikalno pomočjo prispevati delež k izboljšanju položaja v njihovih družinah. Zlasti sedaj, ko je čas nabave ozimnice, kuriva in ko imajo velike stroške s šoloobveznimi otroki. V nekaterih družinah je stanje res izjemno težko, sploh če je zaposlen samo en član družine.

V zvezi z delom osnovne organizacije ZK v svoji temeljni organizaciji meni, da ne morejo biti zadovoljni z vsemi člani. Veliko je takih, ki so premalo aktivni, zlasti med mladimi. Ti se premalo vključujejo v delo ZSMS. Premalo je tudi čutili prisotnost članov ZK v ostalih družbenopolitičnih organizacijah in samoupravnih organih.

Kot predsednik odborov za LO in družbeno samozasčito pri svetu krajevne skupnosti in pri krajevni konferenci SZDL pravi: »Odbora sta zadolžena za pripravljanje in ažuriranje mobilizacijskih načrtov, načrtov za delovanje civilne zaščite, narodne zaščite, gospodarstva v primeru vojne ali hudih naravnih nesreč, kakor tudi za mobilizacijo vojaških obveznikov. Ukvarjamo se tudi z usposabljanjem kadrov in celotnega prebivalstva za take primere s predavanji in množičnimi vajami kot je bila NNNP.«

O SOCIALNI POLITIKI IN PLANSKIH DOKUMENTIH

(Nadaljevanje s 1. strani)

bo izhajala iz družbenoekonomskega položaja delavcev in delovnih ljudi, ki si z delom ustvarjajo dohodek in z delitvijo osebnih dohodkov po delu in rezultatih dela in z uveljavljanjem socialistične solidarnosti, zagotavljajo svojo socialno varnost. Takšen sistem socialne varnosti pa ni mogoče opredeljevati zunaj družbenega dela in njegovih samoupravnih asociacij. To velja tudi za obseg socialnih pravic (korektivov), ki so sestavni del sistema dohodkovnih odnosov. Komunisti se moramo zavzemati za ustvarjanje takšnega položaja delavcev, v katerem bodo ti lahko celovito seznanjeni s problemi socialne varnosti in bodo v skladu z ustvarjenimi dohodki odločali komu gredo kakšne in kolikšne socialne pravice.

Pri opredeljevanju socialne politike za naslednje srednjeročno obdobje 1981-85 se moramo komunisti zavzeti, da bodo uresničene usmeritve sedme seje CK ZKS, ki se nanašajo na pripravo planskih dokumentov, še posebno pa usmeritve, sprejete na prvi konferenci Zveze sindikatov Slovenije. V organizacijah združenega dela je potrebno na osnovi že sprejetih smernic in elementov pospešiti oblikovanje samoupravnih sporazumov o osnovah plana za obdobje 1981-85. V njih morajo biti jasno opredeljeni tudi socialni cilji razvoja, medsebojne pravice in odgovornosti uporabnikov in izvajalcev storitev ter konkretne materialne odgovornosti oziroma obveznosti.

Posebno pozornost je treba nameniti selektivnemu pristopu, da bodo prednost dobile tiste naloge socialnega razvoja, ki lahko največ prispevajo k povečanju dohodka organizacij združenega dela materialne proizvodnje. Posebno pozornost je potrebno nameniti tudi strukturi in dinamiki investicij v družbenih dejavnostih; pri tem moramo v pogojih stabilizacije upoštevati obseg sredstev, ki jih za te namene lahko izdvojimo iz ustvarjenega dohodka, da pri tem ne bi ogrozili uresničitve strateških ciljev nadaljnjega materialnega razvoja. Predvsem je potrebno poudariti večjo odgovornost za racionalnejše, cenejše in bolj učinkovite investicije na teh področjih.

Te usmeritve je treba celovito vgraditi v plane organizacij združenega dela in družbenopolitičnih skupnosti. Odločno se je treba upreti necelovitemu obravnavanju programov družbenih dejavnosti in pojavom, da se v času izvajanja planov, z dodatnimi sporazumi pod plaščem kontinuiranega planiranja, sprejemajo dodatne obveznosti za pokrivanje preambicioznih razvojnih programov, kateri že ob sprejemanju samoupravnih sporazumov o temeljnih planih niso bile finančno pokriti.

Pri pripravi planskih dokumentov se moramo komunisti zavzemati, da bodo dosledno uresničene tudi naslednje usmeritve, ki so opredeljene v dokumentih zveze komunistov, še posebno pa v novembrskih sklepih predsedstva centralnega komiteja ZKSJ:

— da bomo tudi v novem srednjeročnem obdobju obdržali usmeritev, da mora družbeni standard rasti hitreje kot osebna potrošnja, obenem pa počasneje od rasti dohodka. Na ta način bi tudi v prihodnje izenačevali razvojne možnosti ljudi in zmanjševali socialne razlike;

— da je ukrepe socialne politike treba naravnati tako, da bodo delavce spodbujali za povečanje produktivnosti dela, za boljše izkoriščanje delovnega časa in podobno ter tako omogočali ustvarjanje večjega družbenega dohodka, kot edine realne osnove za nadaljnje povečanje družbenega življenjskega standarda delavnih ljudi in občanov;

— uresničevanje strateških ciljev materialnega razvoja ob realno težjih pogojih ustvarjanja dohodka narekuje, da v organizacijah združenega dela, samoupravnih interesnih skupnostih in družbenopolitičnih skupnostih temeljito ocenijo in med seboj uskladijo vse socialne pravice, kriterije in merila za uveljavljanje socialnih pravic, normativ in standardi tekočega dela in programov na področju družbene dejavnosti. Vse našteje naloge, zlasti pa programe, je treba uskladiti s pričakovanimi in realnimi dohodkovnimi možnostmi organizacij združenega dela in družbenopolitičnih skupnosti.

V skladu s tem se moramo komunisti v vseh okoljih in še zlasti v vseh samoupravnih interesnih skupnostih odločno zavzeti za odpravo nekaterih anomalij v sistemu socialnih pravic. Tudi s tem sistemom je treba utrjevati odnos do dela in načelo delitve po delu, vse ukrepe in oblike družbene pomoči pa opredeliti tako, da bodo spodbujali k boljšemu delu. V nobenem primeru ne bi smeli dopustiti, da si posamezniki z raznimi nadomestili osebnega dohodka in socialnimi korektivi zagotavljajo boljši materialni položaj, kot pa če bi delali. V tej luči moramo preveriti tudi osnove in kriterije za uveljavljanje vseh socialnih dajatev in nadomestil osebnega dohodka in če je potrebno tudi spremeniti zakonska določila in samoupravne splošne akte, da bi izhodišča lahko dosledno izpeljali. Zato pri opredeljevanju usmeritev za naslednje plansko obdobje ne smemo pristajati na rešitve, ki bi nas ovirale pri vzpostavljanju boljšega in učinkovitejšega sistema. Pri tem se moramo zavzeti za kritično presojo vseh socialnih pravic, za njihovo usklajevanje z vsakokratnimi razmerami in možnostmi, pa tudi zato, da delavci, če ugotovijo da je potrebno, lahko z združevanjem sredstev na podlagi samoupravnih sporazumov omogočijo reševanje žgočih socialnih problemov.

Eno najbolj perečih vprašanj pri določanju socialnih dejstev je, da ne ugotavljamo dejanskega dohodka občanov. Razne socialne dajatve se dodeljujejo, ne da bi se sploh ugotovile, v kakšnih okoliščinah živi posameznik ali družina, ki je po formalnih izkazanih dohodkih upravičena do pomoči. S tem pa pri posameznikih spodbujamo parazitsko miselnost in kar je še pomembnejše, v okoljih, kjer ti prejemniki živijo, nastanejo dvomi o pravičnosti sistema in o upravičenosti solidarnosti nasploh. Zato se moramo komunisti zavzeti za to, da se pri presoji upravičenosti do vseh socialnih korektivov odpravijo avtomatizmi, ki temeljijo na dohodkovnih cenzusih, da se dosledne presoje dejanski položaj upravičencev in da se učinkoviteje spopademo z miselnostjo, da so socialne dajatve avtomatična pravica, ki teče mimo združenega dela.

Odločanje o teh pravicah ne more biti le stvar ozkih in zaprtih organov raznih interesnih skupnosti, temveč se morajo te odločitve sprejemati

čim bližje neposrednega okolja, v katerem posameznik dela ali družina živi (v okviru TOZD, krajevni skupnosti itd.). Postopke za uveljavljanje teh pravic je treba združevati in poenotiti v skupnosti socialnega varstva v občini.

Da bi v prihodnjem srednjeročnem obdobju lahko izpeljali sistem socialnih pravic na bolj zdravi podlagi, si morajo komunisti v republiških samoupravnih interesnih skupnostih ter v upravnih organih, pa tudi v Zvezi sindikatov Slovenije prizadevati:

— da se preverijo in po potrebi na novo določijo osnove najnižjih osebnih dohodkov in pri tem upoštevajo minimalni življenjski stroški, ugotovljeni na podlagi dogovorjene metodologije;

— da se preverijo osnove za zagotavljanje vseh nadomestil osebnega dohodka (na primer ob pojavu brezposelnosti, boleznih, porodniškega dopusta itd.), ki ne sme dovoljevati, da posameznik uveljavi višje nadomestilo, kot bi znašal njegov osebni dohodek;

— da se preveri in uskladi minimalna višina socialnih dajatev, ki naj bi bile solidarnostno zagotovljene vsem občanom v Sloveniji.

Komunisti se moramo zavzemati, da se te osnove in kriteriji ne poenotijo le znotraj posamezne skupnosti, temveč tudi med skupnostmi v skupnosti socialnega varstva. Zavzeti bi se morali tudi za ustvarjanje skupne evidence o vseh prejetih dajatvah, saj bi to omogočalo, da se ugotavlja realni položaj posameznikov, da se zagotovi vsakomur dogovorjeni minimum in da se onemogoči kopičenje raznih vrst pomoči v primerih, ko to ni več potrebno, oziroma, ko prejemnik že pride v položaj, ko z različnimi korektivi doseže ugodnejši materialni položaj in ni več stimuliran za boljše delo.

V teh prizadevanjih morajo odigrati pomembno vlogo občinske in republiške skupnosti socialnega varstva, ki so bile ustanovljene za to, da bomo v njih oblikovali skupna izhodišča in merila za izvajanje socialne politike. Komunisti se moramo zavzeti, da se bodo v postopkih dogovarjanja in sporazumevanja v skupnostih socialnega varstva in prek njih skupno z ustreznimi zbori skupščin družbenopolitičnih skupnosti in skupščin samoupravnih interesnih skupnosti usklajevale socialne pravice v programih vseh samoupravnih interesnih skupnosti, da bi delavci in delovni ljudje v samoupravnih sporazumih uskladjili kriterije za uveljavitev socialnih pravic.

PREMALO RESNO O UKREPIH ZA...

(Nadaljevanje s 1. strani)

leččega zdravnika socialno zdravstveni službi o vzroku in zdravstvenem stanju delavca, se ne izvaja dosledno.

Prepovedi se urejuje razporejanje delavcev — invalidov, pri katerih je bila ugotovljena delna ali trajna nezmožnost za delo. Skoraj v večini TOZD niso pripravljali sodelovati pri razporejanju invalidov iz drugih TOZD, medtem ko nekateri ne sodelujejo niti pri reševanju svojih. Vse premalo se razmišljamo organizacijskih, tehničnih ali drugih izboljšavah, s katerimi bi ustvarili pogoje za njihovo zaposlitev.

Dogovorjeno je bilo, da bodo neposredni vodje dela tekoče in pravočasno obveščali kontrolorja bolnikov o primerih odklonitve dela, vinjenosti na delu, medsebojnih obračunavanj in podobno, zaradi česar se pozneje uveljavlja opravičilo z bolezensko odsotnostjo. To se je izvajalo le v posameznih primerih, zato menimo, da na tem področju še ni pričakovanih rezultatov.

Reševanje delavcev, ki neprekinjeno bolujejo že več let, se še vedno zavlačuje. Razlogi so v iskanju ustreznih del in nalog, kjer bi delavci glede na delovno sposobnost še lahko normalno opravljali naloge. V veliki meri pa krivdo nosijo tudi taki delavci sami, ker iz različnih — tudi neopravičenih razlogov odklanjajo opravljanje posameznih delovnih nalog. Zaradi tega bodo morale pristojne komisije v prihodnje na podlagi svojih strokovnih ugotovitev ter v skladu s svojimi pristojnostmi odločiti, pa čeprav delavec ali delovna sredina niso dali soglasja k taki rešitvi.

Noben ukrep, pa če je po svojem pomenu še boljši, ne more zaživeti in ne bo dosegel svojega učinka, če za njegovo realizacijo nismo pripravljani vsi sodelovati. Verjetno se bomo morali kaj kmalu odreči kakšnim »ugodnostim«, katera nam je bila doslej normalna, pa v naših družbenih odnosih in skupnih interesih ni na prostora.

OBVESTILA KOLEKTIVU — OBVESTILA KOLEK

RAZPORED DEŽURNIH ŽELEZARNE OD 29. SEPTEMBRA DO VKLJUČNO 5. OKTOBRA

29. septembra, BOŽIDAR BARTELJ, član PO, Jesenice, Titova 3 A, št. telefona 81- 453.

30. septembra, AVUGUST KARBA, vodja OPP, Jesenice, Svetinova 10, št. telefona 82- 001.

1. oktobra, BORIS BREGANT, podpr. PO, Jesenice, Titova 2, št. telefona 81- 184.

2. oktobra, JANEZ KOMEL, vodja TOZD Žičarna, Jesenice, Janševa 6.

3. oktobra, MIROSLAV NOČ, vodja TOZD Remontne delavnice, Lesce, Na Trati št. 30, št. telefona 75- 991.

4. oktobra, SAŠO KAVČIČ, vodja TOZD Hladna valjarna Jesenice, Jesenice, Titova 85, št. telefona 81- 413.

5. oktobra, BERTI BRUN, vodja TOZD Jeklovlek, Jesenice, C. revolucije 1, št. telefona 82- 798.

V času dežurstva je dežurni v sobi vodje splošnega sektorja št. tel. 601, soba št. 19.

Dežurstvo je na delovni dan od 15. do 7. ure zjutraj, dežurni je od 15. do 19. ure dosegljiv doma, od 19. do 7. ure zjutraj pa je v Železarni.

V prostih sobotah, nedeljah in praznikih je od 7. do 19. ure doma in od 19. do 7. ure zjutraj v železarni Jesenice.

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK — 29. 9.	AHMED TELALOVIČ	JANEZ FALETIČ
TOREK — 30. 9.	ANTON BURJA st.	MATIJA URH
SREDA — 1. 10.	JANEZ VEHR	ANTON SITAR
ČETRTEK — 2. 10.	FRANC ARNEŽ	FRANC BERNIK
PETEK — 3. 10.	PRIMOŽ ŽVAB	ALOJZ SLIVNIK
SOBOTA — 4. 10.	IVAN MEŽIK	VLADO REPE
NEDELJA — 5. 10.	MITJA KERSNIK	SAŠO KOŠIR

Telefon dežurnega za vzdrževanje v Železarni je: 358
vezni telefon je: 410

Na redne delovne dni dela dnevni dežurni od 14.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Na proste sobote, nedelje in praznike dela: dnevni dežurni od 6.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Predaja poslov se izvede v sobi tajništva vzdrževanja št. 5 v upravni zgradbi TOZD Vzdrževanje.

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

V dneh od 29. septembra do 4. oktobra bodo delale naslednje obratne ambulante:

dopolodne: II. obratna ambulanta — dr. Želimir Cesarec in III. obratna ambulanta — dr. Želimir Cesarec, popoldne: I. obratna ambulanta — dr. Branimir Čeh in IV. obratna ambulanta — dr. Marija Kovačič-Može.

V soboto, 4. oktobra, samo dopoldne: I. obratna ambulanta — dr. Branimir Čeh in IV. obratna ambulanta — dr. Marija Kovačič-Može.

Dispanzer za borce: IV. obratna ambulanta — dr. Marija Kovačič-Može od 13.30 do 15. ure.

ZOBNE AMBULANTE: dopoldne: I. zobna ambulanta — v. dent. Viktor Stražišar.

Za Železarno v torek, 30. septembra in v četrtek, 2. oktobra, I. zobna ambulanta — v. dent. Viktor Stražišar, od 13. do 19. ure.

Popoldne: II. zobna ambulanta — dr. Alojz Smolej.

Za Železarno v torek, 30. septembra, II. zobna ambulanta — dr. Alojz Smolej, od 7. do 13. ure.

Za borce v četrtek, 2. oktobra, II. zobna ambulanta — dr. Alojz Smolej, od 7. do 13. ure.

V soboto, 4. oktobra, samo dopoldne: I. zobna ambulanta — v. dent. Viktor Stražišar.

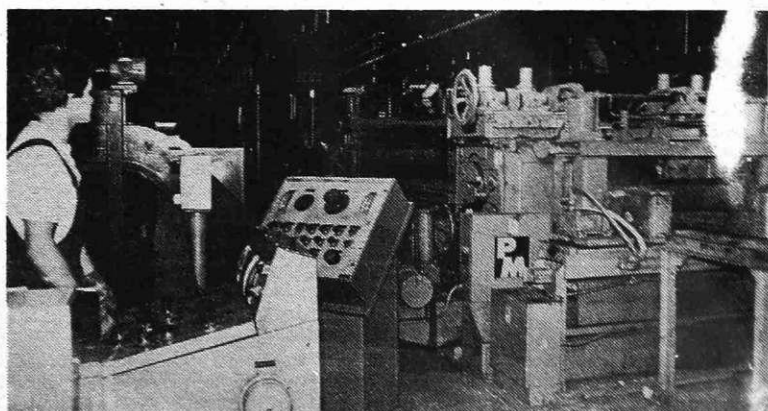
JUBILANTI 50-LETNIKI

V mesecu oktobru bodo praznovali petdeset let svojega življenja naslednji sodelavci: FRANC KALAN, transport —

1. oktobra, SAFETA RAKOVIČ, elektrode — 3. oktobra, TE-REZIJA OBLAK, OTK — 3. oktobra, MAKŠ ROVAN, valjarna žice — 7. oktobra, RAFAEL KOLENC, valjarna žice — 7. oktobra, STANKO AMBROŽIČ, valjarna žice — 8. oktobra, FRANKA KUNŠIČ, elektrode — 10. oktobra, JANEZ FAJ-FAR, energetika — 11. oktobra, BRANKO STARE, remontne delavnice — 14. oktobra, SMIL MULALIČ, žičarna — 15. oktobra, MARIJA KLEMENČIČ, elektrode — 15. oktobra, HAS-NIJA RAKOVIČ, remontne delavnice — 16. oktobra, GRE-GOR JANSKA, energetika — 16. oktobra, IVANKA KOTNIK, remontne delavnice — 20. oktobra, ROMAN ŠVAB, valjarna žice — 22. oktobra, ANTON KLINAR, strojne delavnice — 26. oktobra, FELIKS BEŠTER, sektor novogradenj — 26. oktobra in MARJAN OVEN, remontne delavnice — 3. oktobra. Vsem sodelavcem iskreno čestitamo!

UPOKOJENCEM, KI SO DELALI V ŽIČARNI

Izvršni odbor osnovne organizacije zveze sindikatov TOZD Žičarna obvešča vse upokojujence, ki so delali v TOZD Žičarna, da bo sindikalni izlet 11. ali 18. oktobra na relaciji KRŠKO — ČATEŠKE TOPLICE — KOSTANJEVICA. Prijave sprejema Marina PREŽELJ, TOZD Žičarna, personala.

Linija za vzdolžni razrez hladno valjanih trakov (Foto I. Kučina)

ŽELEZAR

TOZD Jeklovlek

13. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

Predsednik odbora za gospodarstvo pri DS TOZD Jeklovlek je dne 16. septembra sklical 13. redno sejo. Odbor je pregledal sklepe zadnje seje in ugotovil, da so izvršeni.

V nadaljevanju so obravnavali plan srednjeročnega razvoja, ki je v zaključni fazi in ugotovili naslednje pomanjkljivosti:

- premalo je poudarjena finalizacija razvoja TOZD
- povečati je treba investicijske naložbe

- povečati prostorske kapacitete adjustaže, skladišča in odpreme ter preselitev brusilnice na Belo.

- povečati nekatere proizvodne kapacitete, da bi dosegli do leta 1985 proizvodnjo 30.000 ton.

Odbor je obravnaval srednjeročni plan železarnice in podprl projekt nove elektrojeklarne 2 z izvedbo v obdobju 1981–1985 in stališča izvršnega sveta občine Jesenice glede na zamaknitev gradnje.

Odbor je obravnaval osnutke samoupravnih sporazumov o temeljnih planih SIS, KS, občine Jesenice, Gorenjske in SR Slovenije.

Podprli so stališča izvršnega sveta, ki ugotavlja, da vse SIS planirajo previsoko porabo, kar ni v skladu z načrtovano politiko občine in republike, in da morajo programe ustrezno korigirati.

Obravnavali so tudi samoupravni sporazum o skupnih osnovah in merilih za delitev sredstev za OD in dela sklada skupne porabe in ugotovili, da je treba določiti ustrezna in spodbudna delitvena razmerja med fiksnim in gibljivim delom, zlasti v korist korekcije kategorij in uvesti specifična merila, zlasti ekonomsko stimulacijo za rast produktivnosti in zniževanje stroškov.

Odbor je obravnaval prijavo tehnične izboljšave št. 2458 – avtorja Janeza Čuferja o premetitvi in zaščiti sonde za doziranje peska peskarskega stroja Fischer. Ugotovili so, da je tehnična izboljšava koristna, saj se uporablja že od prvega dne, izračun prihranka in stroškov za izvedbo pa je realen. Strinjali so se, da se avtorju prizna in izplača posebno nadomestilo v znesku 23.389,40 din.

Obravnavali so stimulacijo za zbiranje odpadnih surovin in ugotovili, da zbrana količina ne ustreza dejanski teži in da čas zbiranja ni ustrezen.

Odbor je obravnaval poročila asistenta za delovne naprave o opravljenih remontih na vlečni liniji Blaw-Knox, peskarskem stroju Pnagborn in peči Surface. V zvezi s tem so sklenili, da se ob obračunu stroškov reklamira remont peskarskega stroja.

Obravnavali so prošnjo za povišanje kategorij in sprejeli sklep, da vodstvo prouči možnost in pripravi ustrezen predlog.

Prošnji TVD Partizan Blejska Dobrava so ugodili in odobrili 200 kg odpadnega jekla.

Na znanje so vzeli poročilo inventurne komisije o izvršeni inventuri v skladišču Jeklovlek, ki navaja, da je poslovanje skladišča v redu.

Informativno so obravnavali problematiko izvoza, zlasti glede naročil in preskrbe s polproizvodi.

Pregledali so že odobreno korištenje sredstev IV in AZ in ugotovili, da realizacija ne poteka zadovoljivo. Sklenili so, da se forsira program AZ, zlasti tisti del, ki je neposredno

povezan s pripravi na začetek druge faze modernizacije.

Odbor je sklenil, da se stroške planiranih remontov obračuna na konto planiranih sredstev IV za leto 1980, ne pa na tekoče vzdrževanje.

Odbor je kritično ocenil neodgovornost sektorja novogradenj, ker se niso začeli z deli na planiranih naložbah, ki so prioriteto zaključujejo v letu 1980, zlasti skladiščna hala in modernizacija Jeklovleka.

Delavskemu svetu so predlagali, da se podeli enkratno nagrado delavcu Džemu Huzeroviču iz TOZD Transport za vestno in uspešno delo pri prevozu vložka – kolobarjev iz valjarne žice v Jeklovlek.

Obravnavali so še plan proizvodnje za mesec oktober, ki znaša 1.850 ton, od tega 1.530 ton vlečenega, 70 ton luščenega, 100 ton brušenega in 150 ton termično obdelanega jekla.

Odbor je potrdil tudi plan ur in nadur predvsem za pokrivanje odsotnosti z dela ter obravnaval sklepe 24. seje odbora za gospodarstvo pri delavskem svetu Železarnice. E.

TOZD Družbena prehrana

15. SEJA ODBORA ZA DELOVNA RAZMERJA

Namestnica predsednika odbora za delovna razmerja Marija Posušen je 12. septembra sklicala 15. sejo odbora za delovna razmerja.

Iz pregleda izvrševanja sklepov zadnje seje so ugotovili, da so sklepi izvršeni, razen sklepa glede rešitve zaposlitve, oziroma upokojitve dveh delavk iz restavracije železarnice Jesenice, ki že dalj časa bolujeta, kar naj bi odgovorne službe čimprej rešile.

Odbor za delovna razmerja je sklenil, da se Bohinc Janeza razporedi s 1. oktobrom na opravljanje del in nalog vodja restavracije Železarnice, ker izpolnjuje vse zahteve.

Potrjen je bil sprejem delavke za opravljanje del in nalog sobarice samskih domov za določen čas.

Delovno razmerje so prekinili trije delavci, ki so bili sprejeti za počitniško delo in ena delavka, ki je bila sprejeta za knjigovodska opravila, eni delavki pa je prenehalo delovno razmerje zaradi neopravičenih izostankov.

Odbor je odobril sporazumno odpoved delovnega razmerja dvema delavkama in sklenil, da se na dela in naloge kontinierke II. s 1. oktobrom razporedi delavko, ki je doslej razporejena za določen čas.

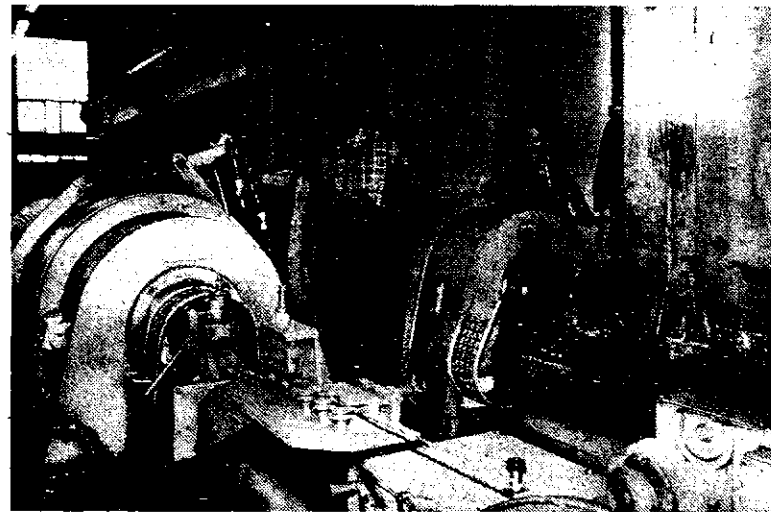
Sprejet je bil sklep, da za knjigovodstvo sprejmemo eno delavko za določen čas, za nadomestovanje obolele delavke.

V nadaljevanju je odbor obravnaval vlogo za zaposlitev, vendar jo je zavrnil, ker v temeljni organizaciji

ni prostih del in nalog samo v dopolnjenem času.

Obravnavali so tudi problematiko kurjačev po samskih domovih in sklenili, da se na razgovor pokliče tri upokojenke. V primeru, da dela in naloge kurjenja zavrnejo, se v tedniku Železar razpišejo prosta mesta kurjačev.

D. T.

Remont na previjalni liniji v žičarni (Foto I. Kučina)

15. SEJA ODBORA ZA DELOVNA RAZMERJA

V petek, 19. septembra, je predsednik odbora za delovna razmerja TOZD Hladna valjarna Severin Hlade sklical 15. redno sejo odbora. Obravnavali so naslednja vprašanja:

- Pri pregledu prejšnje seje so ugotovili, da so sklepi izvršeni.

- Odbor je sklenil, da razporedi Jožeta Kogovška iz delovnih nalog rezalca krožnih škarij št. 2, na opravljanje delovnih nalog adjuster HVT.

- Obravnavali so tudi kadrovske problematiko in ugotovili naslednje potrebe po delavcih:

- 2 delavca – voznik viličarja
- 2 delavca – izdelovalca galice
- 1 delavec – navijalec odpadkov

- Za nedoločen čas so bili sprejeti naslednji delavci: Milomir Čvornovič, žerjavovodja, Bogdan Soklič, izdelovalec galice, Hajrudin Cerič, izdelovalec galice, Ale Samardžić, izdelovalec galice. Obravnavali so tudi premetitve delavcev in ugotovili naslednje: Jože Česnjak se iz delovnih nalog I. rez. kr. škarij premesti na delovne naloge I. rez. kr. šk. 1., 2., 3. in Marjan Teraž se iz delovnih nalog II. valj. ojačevalnega stroja premesti na opravljanje delovnih nalog I. valj. schmitz prof. 260.

- Obravnavali so tudi delavca Marka Trojarja in ugotovili, da je od 11. septembra dalje invalid III. ktg. in da lahko opravlja druge delovne naloge v pododdelku žarilnice kot je žarilec zvonastih peči.

- Obravnavali so delavca Janeza Gasarja in ugotovili, da se mu prične redna upokojitve z 31. oktobrom.

- Ugotovili so, da preteče Nijazu Hejiću redna odpoved s 1. oktobrom.

- Prošnji za premetitve iz TOZD HVJ v TOZD HVB Dušana Teraža niso ugodili zaradi kritičnega pomanjkanja valjavcev.

- Prošnji za premetitve iz TOZD Žebljarna v TOZD HVJ

Milana Beritina niso ugodili, ker je odbor menil, da imenovanemu ne morejo zagotoviti višjega osebnega dohodka, kot ga ima v TOZD Žebljarna.

- Prošnji Sašeta Koširja za sprejem v TOZD HVJ niso ugodili, ker je velika odsotnost z dela in mu ne morejo zagotoviti izredno plačane odsotnosti za športno dejavnost.
- Prošnji za sprejem v delovno razmerje v TOZD HVJ Mirka Čuša in Jožeta Bajta niso ugodili zaradi slabega odnosa do dela.

- Obravnavali so tudi prošnjo za sprejem v delovno razmerje v TOZD HVJ Janeza Egarta in sklenili, da ga v delovno razmerje sprejmemo in mu zaenkrat izstavijo odločbo za določen čas (za dobo 6 mesecev) za opravljanje delovnih nalog II. rez. krožnih škarij.

- Prošnji Džura Miljkovića za voznika viličarja so ugodili, v kolikor da soglasje za prestop v TOZD HVJ TOZD Žičarna.

- Prošnji za voznika viličarja Dudi Šekcanovića niso ugodili, ker je delo vezano na tri izmene.

- Prošnji za voznika viličarja Ibrahima Salakića niso ugodili, ker je pomanjkanje delavcev v pododdelku lužilnice.

- Prošnji za študijske ugodnosti Nikola Mijatovića in Branka Homca niso ugodili, ker nimajo potrebne teh. kadrih.

- Ugotovili so, da je bil plan zaposlenih za mesec avgust 233 delavcev, stavež pa je bil 222 delavcev. Sprejeti so bili štiri delavci, obračunana pa sta bila dva delavca. V mesecu avgustu je bila minimalna odsotnost z dela.

- Obravnavali so tudi sklep odbora za gospodarstvo TOZD HVJ v zvezi s prekomerno prekoračitvijo nadur in ugotovili, da so nadure nastale zaradi prekomernega konščenja letnega dopusta in neopravičenih izostankov z dela.

- Odbor je sprejel sklep in zadolžil vodstvo TOZD in komisijo za odškodninske zahteve naj takoj uvede postopek odškodninske odgovornosti delavcev. Odškodninski zahtevek naj se priloži zahtevku za disciplinsko komisijo.

ZJ

Dopisujte v Železarnjo

PREGLED SESTANKOV SDS

Minuli teden smo iz petih temeljnih organizacij prejeli 26 zapisnikov s sestankov samoupravnih delovnih skupin. Na sestankih je bilo največ razprave o temeljnih srednjeročnih planih temeljnih organizacij, Železarnice ter interesnih skupnosti, oziroma o sporazumu o skupnih osnovah in merilih za delitev sredstev za osebne dohodke in dela sklada skupne porabe.

Iz TOZD PLAVŽ smo prejeli zapisnike SDS plavž, 1, 2, 3 in 4. Vse navedene skupine so obravnavale sporazum o delitvi sredstev za osebne dohodke, SDS plavž 2 pa tudi temelje srednjeročnega plana Železarnice (veliko kritičnih pripomb je bilo izrečenih zlasti na račun dobave surovin: »Ze sedaj en plavž stoji in na ta način je nemogoče izvrševanje plana«). SDS plavž 3 in 4 v zvezi s sporazumom o delitvi osebnih dohodkov omenjata, da je na sestankih prevladovalo mnenje, da so osebni dohodki v težki industriji glede na ostale veje gospodarstva in negotovost zaradi prenehanja SDS plavž 1 in 4 opozarjata, da je treba izboljšati disciplino.

SDS vodstvo TOZD BLUMING ŠTEKEL je imela vsebinske pripombe k temeljem srednjeročnega plana TOZD in Železarnice. Tako v srednjeročnem planu investicij pogrša investicijo v dodatni žerjav v bluming hali, ki naj bi prispeval k zmanjšanju zastojev oziroma časov remontov. To bi bilo potrebno, če bi hoteli doseči predvideno povečano proizvodnjo TVT trakov. K izboljšanju TVT in izplena bi bistveno vplivala tudi nabava medogrodja za štekel. Skupina v zvezi s srednjeročnim planom nadalje opozarja, da 80.000 ton gredic pomeni za kontiliv zelo visoko količino (letos komaj 40.000 ton) in da bi vsak izpad te količine pomenil za bluming obremenitev ter premik asortimenta TVT. Glede na dosedanje izkušnje se jim tudi plan nabave 40.000 slabov iz tujih virov zdi preoptimistično postavljen (vsak izpad bi se jim, ob predpostavki, da bodo valjali več namenskih slabov, zdi postavljen prenikoz (le polovico letošnje količine), še posebej zato, ker bo prekoračitev planirane količine slabov pomenila zvišanje stroškov TOZD. Nadalje opozarja, da bo morala jeklarna izdelati planirano količino jekla že zato, ker izpadle proizvodnje ne bo več mogoče nadomeščati s hladnim vložkom. Nedosegljiva, v ozirom na sedanji dimenzijski asortiment, se jim zdi tudi predvidena obremenitev Bronx škarij

(3980 ton mesečno), zaradi česar predlaga, da bi TOZD Hladna valjarna Jesenice zmanjšala plan s 27.000 na 25.000 ton. Poleg tega SDS meni, da bi bilo, z ozirom na iztrošenost Custodis peči in lužilnice na Javorniku ter glede na predvideno postavitev linije razreza TVT v TOZD Profilarna, v srednjeročnem planu potrebno predvideti postavitev nove žarilno-normalizirne linije za TVT in sicer namesto sedanjih Bronx škarij. Predlagane temelje planov SIS pa skupina »v celoti zavrača« in predlaga, da naj bi »dajatev rastle v sorazmerju s povečanjem dohodka zaposlenih ob nespremenjenih odstotkih z ozirom na bruto osebne dohodke«.

SDS vzdrževanje jeklarne 1 in 2 (TOZD VZDRŽEVA-NJE) na temelje planov SOZD SŽ in Interne banke SŽ nista imeli bistvenih pripomb. Več predlogov in opozoril pa sta skupini izrekli pod razno. Tako menita, da je v oddelku kontiliva nujno potrebna delavnica zaprtega tipa (za elektrovdzdrževanje je sploh ni) ter sanitarije. Urediti je treba tudi delavnico na elektropeči, ker v njej vladajo nezdruzi higienski pogoji (iz sanitarij zamaka; miši itd.). Nadalje v zapisniku omenjata, da opozarjajo na neodgovorno delo oziroma ravnanje z napravami (predvsem s livnim vozom na kontilivu ter z obema 20-tonskima žerjavoma v kontiliali). Razen tega je skupina za enega izmed delavcev, ki boluje že osem mesecev, predlagala ustrezno pomoč sindikalne organizacije, za dva povečanje plačilne skupine, za enega pa, da naj se poišče njegovemu delu in strokovnosti primerno možnost napredovanja.

Iz TOZD REMONTNE DELAVNICE smo prejeli zapisnike SDS montaža Javornik, elektrodelavnica, delavnica elektrostrojev 1 in 2, elektrožerjavni oddelek ter RTA 2 in 6. Skupine so obravnavale sporazum o delitvi sredstev za osebne dohodke ter (z izjemo montaže) korigirani srednjeročni plan temeljne organizacije s katerim se strinjajo. SDS montaža je za predlog »za enako delo – enaki osebni dohodki, in to v republiki in v zvezi«. Pripominjajo pa, da naj bi delitve osebnih dohodkov uredili tako, da ne bodo ljudje iz proizvodnje bežali v službe. Prav tako niso za to, da se formira dohodek še vedno na principu izdelavnih ur. V zvezi z minulim delom omenjajo, »da smo jesejski železarji tu veliko doprinesli, ko smo prva povojna leta dajali 56 % proizvodnje jekla v Jugoslaviji in se nismo spravevali po prostih nedeljah, da ne govorimo o prostih sobotah«. Govorja je bilo tudi o remontu na bluming štekel, kjer naj bi delali tudi po 12 ali več ur, oziroma kot piše v zapisniku: »Skratka delati moramo tako kot v letih obnove do 1965. leta«. Vse SDS elektroremontnih delavnic, vključno z RTA 2, pa v skupnem zapisniku med drugim omenjajo, da je pri delitvi osebnega dohodka na osnovi minulega dela treba upoštevati delovno dobo, češ, da to vpliva na zmanjšanje fluktuacije. Glede jubilejnih nagrad menijo, da naj bi se podeljevale v obliki materialnega priznanja, stroške prevoza pa naj bi dobili povrnjene tudi delavci, ki koristijo lokalni promet. Zanimaja jih tudi komu (in zakaj) je dovoljeno hoditi na malico izven območja Železarnice (GEŽ).

Iz TOZD ENERGETIKA smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, dispečerji elektroenergije 1, 2, 3 in 4, delavnica elektroenergije ter PIV-energija 1, 2, 3 in 4. Od SDS dispečerji elektroenergije 2 in 3 smo prejeli celo dva zapisnika iz marca, ko sta skupini obravnavali sporazum o združitvi TOZD v delovno organizacijo, delitev sklada skupne porabe ter sporazum o financiranju kulturne in telesnokulturne dejavnosti delavcev Železarnice. Sicer pa so skupine razpravljale o aktualni problematiki: o temeljih plana TOZD in SIS (slednje vse z izjemo SDS PIV energije) ter o sporazumu o delitvi sredstev za osebne dohodke. SDS vodstvo TOZD v zvezi s planom omenja, da v planu dohodka ne bi smel biti predviden padec temveč vsaj minimalna rast, da je pri investicijskih sredstvih potrebno upoštevati nove cene, da je potrebe po delavcih treba prikazati bolj realno (kvalifikacija itd.), da bi morale TOZD nameniti več sredstev v raziskovalno dejavnost ter, da bi bilo potrebno v planu predvideti tudi sofinanciranje ljudskega odpora in družbene samozasčite v krajevnih skupnostih izven Železarnice za varovanje objektov TOZD Energetike. V zvezi s temelji planov SIS podpira predloge SEO. Pod razno omenja, da je treba z vodstvom remontnih delavnic urediti vprašanje kopiranja ter za prihodnje leto predvideti nabavo kopirnega stroja. Vse štiri SDS »dispečerji elektroenergije« se z vsemi tremi zadevami, ki smo jih omenili, strinjajo brez pripomb. Na planirano padanje dohodka ima pripombe tudi SDS delavnica elektroenergije. S temelji planov SIS se ta skupina strinja; zanima jo le (SIS za telesno kulturo), »koliko stane bruto profesionalna ura za koriščenje profesionalnih ur za neprofesionalni strokovni kader«. Pod razno vprašuje, kaj je s katalogom del in nalog v TOZD Energetika in kdaj se bodo popravile plačilne skupine za njihovo skupino. Pritožuje pa se tudi nad delom zobozdravstvene ambulante (»popoldan ni moč priti na vrsto«). SDS PIV energija 1 ugotavlja, da je v planu predvidenih zelo malo sredstev za nove stroje in naprave, še manj pa za osebni standard delavcev. Glede sporazuma o delitvi osebnih dohodkov meni (tako kot tudi SDS PIV energija 2 in 4), da je preobširen in preveč kompliciran. Zapisali so pa tudi, da je bilo na sestanku največ govora o divjanju cen in pomanjkanju raznih artiklov v trgovinah ter da bi moral sindikat bolj odločno nastopiti proti nenormalnim podražitvam. SDS PIV energija 2 meni, da se plana verjetno ne bo mogoče, zaradi zunanjih faktorjev, držati. Največ pripomb pa je imela na plan osebnih dohodkov češ, da ti »po planu prepočas rastejo v primerjavi s podražitvami«. SDS PIV energija 3 meni, da TOZD Energetika ne bi smela biti »preveč zastopavljena« za proizvodnjo TOZD (omenjajo člen 12 ter zaščitna sredstva in rezervne dele). SDS PIV energija 4 pa meni, da so smernice razvoja TOZD dovolj ugodne in stimulativne, strinja pa se tudi s planiranim padcem dohodka na zaposlenega, ker se bo število delavcev povečalo. Zanimaja jih pa, kdo je v njihovi temeljni organizaciji zadolžen za spodbujanje inovacijske dejavnosti. SIS-om priporočajo, naj se obnašajo stabilizacijsko ter iščejo svoje notranje rezerve.

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje Božidar Lakota

MLADI O SEBI, SVOJIH PROBLEMIH, NALOGAH IN PERSPEKTIVAH

ZA NAŠE BOLJŠE DELO: O ORGANIZACIJI SESTANKA

Na zadnji seji komisije za idejno politično dejavnost pri koordinacijskem svetu ZSMS Železarne so člani te komisije sklenili, da bomo v Železarni začeli izdajati članke oziroma nekakšne feljtone, s katerimi bi skušali pomagati mladim v osnovnih organizacijah pri njihovem delu. V teh člankih, ki jih bomo objavili v nadaljevanju, bomo skušali mladim prikazati tista področja, ki so pomembna osnova za njihovo tvorbo in aktivno vključevanje v vsa družbeno pomembna dogajanja in vse oblike izobraževanja. Za tako obliko informiranja se je komisija za idejno politično dejavnost odločila predvsem iz razloga, ker želimo izboljšati in dvigniti nivo idejnopolitične zavesti slehernega mladca v osnovnih organizacijah. V začetku bodo te prispevke pripravljali člani komisije, v bodoče pa naj bi ta prostor urejali mladi iz osnovnih organizacij.

V prvem prispevku bomo na kratko skušali opisati, kako organizirati sestanke, kako jih voditi in kakšen naj bo namen sestankov.

Sestanek skličemo vedno na osnovi potreb in zahtev dela s tem, da natančno proučimo te potrebe in zahteve in nato izberemo vsebino predvidenega sestanka in določimo cilje, ki jih nameravamo doseči. Vsak sestanek ima določene temeljne sestavine in vsaka izmed njih ima v poteku sestanka svojo posebno vlogo. Voditelj sestanka mora najprej v uvodu predlagati dnevni red in utemeljiti, zakaj so se odločili za obravnavo določenega vprašanja in kaj želimo pri tem doseči. **Uvod v razpravo** poudarja ponavadi poseben poročevalec. Prisotnim skuša posredovati čim širše informacije in podrobnejše utemeljitve. O obravnavanem vprašanju se nato razvije razprava, v kateri prisotni zavzamejo določena stališča, povedo svoje pripombe in predloge. Razprava je najpomembnejši del sestanka in čim bolj konstruktivna je, tem kvalitetnejše je odločanje na sestanku. V tem se kaže tudi resničnost pregovora »več glav več ve«. V sklepnem delu sestanka povzamemo stališča in sklepe, voditelj sestanka pa lahko zaključi sestanek s prijazno besedo in s tem podkrepi občutek medsebojne povezanosti med udeleženci.

V prejšnjem odstavku smo torej opisali sam potek sestanka. Za nemoteno delo in čim kvalitetnejše odločanje pa je treba vsak sestanek skrbno pripraviti. Določiti je treba ustrezen čas in kraj sestanka. Vsem udeležencem sestanka moramo predhodno pripraviti ustrezno gradivo in poslati vabila. Naloga vsakega udeleženca je, da gradivo pregleda. Posebno pomembna naloga je to za voditelja sestanka. Gradivo mora dobro poznati, da lahko vodi sestanek in ob koncu povzame zaključke. Pri tem je zelo važno, da je gradivo dobro pripravljeno, da ni preobsežno in prekompleksno. Še posebej to velja za sestanke v osnovnih organizacijah ZSMS, kjer je treba mladim čim bolj preprosto obrazložiti določena vprašanja, kajti zavedati se moramo, da so šele na začetku vključevanja v vsa družbeno pomembna dogajanja.

Ob koncu naj še poudarimo, da so sestanki pomembna sestavina naše družbene aktivnosti, našega samo-

upravnega, družbenopolitičnega, poslovnega ter interesnega delovanja. Na njih se seznanjamo s pomembnimi novostmi, izmenjujemo mnenja in izkušnje, razpravljamo o skupnih problemih, delovnih načrtih in rezultatih, se dogovarjamo in odločamo. Zaradi teh pomembnosti

ASEA električna peč (Foto I. Kučina)

NOVICE IZ OSNOVNIH ORGANIZACIJ ZSMS

V petek, 19. septembra je bila na Centru srednjih šol Jesenice volilna programska seja. Analizirali so delo v preteklem šolskem letu in ugotovili, da niso bili tako aktivni kot bi bili lahko. Vzroki so med drugim v nezainteresiranosti dijakov v CSS za delo v mladinski organizaciji, v neprimernem času sestankov (šesto, sedmo uro, ko že vsi odhajajo) itd.

Sprejeli so program dela in izvolili novo vodstvo osnovne organizacije, ki jo bo vodila predsednica Tavčar Tatjana, učenka tretjega letnika in članica predsedstva konference mladitv v izobraževanju pri OK ZSMS Jesenice.

V tem šolskem letu bo njihovo delo usmerjeno v naslednje:

- vodstvo bo moralo biti v življenju mladinske organizacije bolj prisotno na vseh področjih bolj akcijsko in odločno;
- v organizacijsko krepitev, predvsem pa poživitev dela aktivov v okviru osnovne organizacije zlasti se morata vključiti aktivna pedagoške gimnazije in ekonomske šole;
- bolj se angažirati na področju razvijanje mladinskega prostovoljnega dela;
- evidentirati možne člane za sprejem v zvezo komunistov;
- krepiti položaj dijakov v šolski samoupravi in šolski skupnosti.

V petek 19. septembra je bila volilna programska seja osnovne organizacije ZSMS v krajevni skupnosti Žirovnica. Mladi so pregledali rezultate dela v zadnjih dveh letih, izvolili pa so tudi novo vodstvo. Predsednik OO ZSMS KS Žirovnica je sedaj Jani Mali.

moramo skrbeti, da bodo sestanki čim bolj kvalitetni, da bo na njih prisotno aktivno sodelovanje vseh udeležencev, da bo vzdušje čim bolj sproščeno in podobno.

V prispevku prihodnji teden bomo skušali na kratko orisati organiziranost ZSMS, njeno vlogo, položaj v združenem delu in političnem sistemu in podobno.

Zdenka Vrtačnik

Pripravljenost je vedno boljša kakor golo pričakovanje ...

Tito

20

ZAŠČITA ŽIVALI OB BIOLOŠKEM NAPADU

Če menimo ali sumimo, da je voda onesnažena s zelo odpornimi klicami moramo na vsakih 100 litrov dodati po 5 gramov klorovega apna Po 15–20 minutah, preden začnemo vodo uživati, moramo iz vode odstraniti presežno količino klora s filtriranjem skozi oglje ali pa z dodajanjem natrijevega tiosulfata.

Cepprav dekontaminacijo vodnih objektov lahko opravimo po enakih načelih, kot smo pravkar opisali z dezinfekcijo večjih količin vode, je dobro, da to opravijo posebej izurjene skupine.

Dekontaminacija opreme in naprav. Razkuževanje živinske opreme, vozov in drugih naprav je lahko delno ali popolno. Delno dekontaminacijo opravijo živinorejci, popolno pa enote civilne zaštite na dekontaminacijskih postajah. Ker je biološka dekontaminacija dokaj zahtevno opravilo, bomo dekontaminirali le tisto opremo in predmete, ki jih nujno potrebujemo, druge pa bomo v večini primerov izpostavili sončnim žarkom, se pravi naravni dekontaminaciji.

Pri delni dekontaminaciji razkužimo samo tisto opremo in predmete ali njihove dele, s katerimi pridejo v stik ljudje in živali, ko te predmete peljejo na dekontaminacijsko postajo. To opravimo tako, da jih dvakrat ali trikrat skrbno zbiramo s krpo, namočeno v razkužilo (4 % formalin), 3–5 % raztopina lizola).

S kakšno raztopino se bo opravljala dekontaminacija na dekontaminacijskih postajah in postopek pri tem določijo veterinarski strokovnjaki, odvisno od tega s kakšno vrsto agensov so predmeti okuženi.

Če gre za preprostejši postopek, bodo popolno dekontaminacijo opravili lahko tudi živinorejci in sicer po navodilih veterinarskih strokovnjakov ali štabov za civilno zaščito.

DEKONTAMINACIJA ZEMLJIŠČA IN OBJEKTOV

Če ne gre za trose (spore) klic, je biološka dekontaminacija večjih površin zemljišča samo izjemen ukrep, ker prepuščamo to navadno učinku naravne dekontaminacije s sončnimi žarki. Dekontaminacijo zemljišča lahko opravimo z ognjem, s kemikalijami, a izolacijo, z odstranjevanjem vrhnje plasti ali z zasipanjem nove plasti.

Dekontaminacija z ognjem pride v poštev, če zemljišče ni v bližini naseljenega kraja, če na zemljišču ni visokega rastlinja in če je vreme suho. Zemljišče poskrpimo z lahko vnetljivo tekočino (bencin, nafta, petrolej) ali prekrijemo z materialom, ki se zlahka vname (suha slama, seno) in zažgemo.

Dekontaminacija s kemikalijami opravimo tako, da polijemo zemljišče z 2 do 3 odstotno raztopino natrijevega lugla ali 20 % raztopino klorovega apna in to z 2 do 10 litrov na 1 kv. m.

Vrhnje plasti odstranimo, kadar je zemljišče okuženo s trosi klic, ki so zelo odporne za razkuževanje, npr. trosi klic vraninega prisada. Najprej z buldožerjem odstranimo 10 do 20 cm debelo plast zemlje, ki jo dezinficiramo in zasujemo. Tla nato razkužimo z natrijevim lugom ali s klorovim apnom. Potrebujemo 5 kg suhega klorovega apna na kvadratni meter.

Dekontaminacija z izolacijo opravimo tako, da okuženo zemljišče prekrijemo s 5 do 10 cm debelo plastjo neokužene zemlje, peska, premogovih ugaskov in podobnim (PVC folija).

Biološka dekontaminacija objektov. Zunanjih površin objektov po navadi ne razkužujemo, temveč počakamo na naravno razkuževanje z učinkom sončnih žarkov in drugih zunanjih dejavnikov.

Na zmanjšanje koncentracije bioloških aerosolov v objektu je priporočljivo napraviti prepih, ki bo razredčil klice in zmanjšal nevarnost. Prostore najprej temeljito očistimo (mehanično razkuževanje) in potem pobrizgamo z enim naslednjih sredstev: z apnenim mlekom, z vročim 3 % natrijevim lugom, z 20 % raztopino klorovega apna ali s 3 % raztopino formalina. Vse površine moramo temeljito pobrizgati, najprej v eno stran in nato pravokotno na to.

Če lahko prostor nepropustno zapremo, za razkuževanje uporabimo formalinske hlapec, ki naj učinkujejo 3 do 4 ure pri temperaturi 15 stopinj. Za kubični meter potrebujemo 30 mililitrov (kubičnih centimetrov) formalina, 25 mililitrov vode in 24 gramov hipermanganata (kalijevega permanganata) v drobnih kristalih. Vse to previdno premešamo, da se bodo začeli razvijati hlapci, ki bodo razkužili notranjost, iz katere čimprej odidemo.

Po opravljeni razkužbi moramo napraviti neškodljive (nevtalizirati) formalinske hlapec. Za vsak kubični meter prostora damo v posodo najprej 25 gramov negašenega apna, nato 15 gramov salmijaka (amonijevog klorida) in na koncu vse skupaj previdno prelijemo s 15 mililitri vroče vode. Posodo postavimo v razkuženi prostor, ki naj ostane zaprt še nekaj časa po končani reakciji kemikalij v njej.

konec poglavja

KOMISIJA ZA IPD PRI KS ZSMS ŽELEZARNE ŠIROKO ZASTAVILA DELO

V sredo, 17. septembra se je sestala komisija za idejnopolitično delo pri koordinacijskem svetu ZSMS Železarne. Na svoji prvi seji so obravnavali predlog akcijskega programa in način njihovega uresničevanja. Po razpravi je bilo dogovorjeno, da ta predlog programa pošljejo vsem osnovnim organizacijam ZSMS v Železarni s pojasnilom, da so v tem programu zajete programske usmeritve in naloge, ki izhajajo iz programov dela vseh osnovnih organizacij in tako predlog programa dela predstavlja zbir želja mladitv v Železarni. Iz programa je razvidno, da bodo vse osnovne organizacije aktivnost na tem področju koordinirano uresničevale.

Poleg obravnavanja programa dela so si člani komisije razdelili naloge, ki bodo izvedene do prvega sestanka vseh odgovornih v osnovnih organizacijah ZSMS za idejnopolitično delo. Te naloge zahtevajo od slehernega člana komisije aktivnost, predvsem pri informiranju in uresničevanju načrtovanih nalog.

Da bi osnovnim organizacijam ZSMS olajšali delo so se dogovorili, da bodo v tedniku Železar objavili članke, ki bodo mladim predvsem na vodstvom osnovnih organizacij nudili pomoč pri njihovem delu.

Člani komisije so tudi sprejeli zadolžitve za nudenje pomoči komisijam za idejnopolitično delo v os-

novnih organizacijah in sicer: za TOZD Strojne delavnice, Remontne delavnice, Družbena prehrana, Energija in Transport, Franci Ploj; za TOZD Hladna valjarna Bela, Jeklovlek, Vadrzevanje, Valjarno žice in profilov in Valjarno debele pločevine Bojan Šporar; za TOZD Hladno valjarno Jesenice, Jekljarna, Plavž, Žičarna, in Livarna Zdenka Vrtačnik; za delovne skupnosti KO-FI, KSI, SEO, PIR, NG, TOZD Zeb-ljarna in Elektroin Zdenka Mlinarič; za TOZD Vratni podboji in Profilarna Damjan Muršec.

Pogovarjali so se tudi o organiziranju seminarja za referente za idejnopolitično delo.

O datumu in vsebini seminarja se bodo dokončno dogovorili na sestanku vseh referentov.

Člani komisije so dali zelo zanimivo in koristno pobudo komisiji za informiranje, da bi skupaj pripravljali in občasno izdajali informativni list ali letak o najbolj aktualnih dogodkih v delu mladinske organizacije in drugih organizacij in društev, ipd.

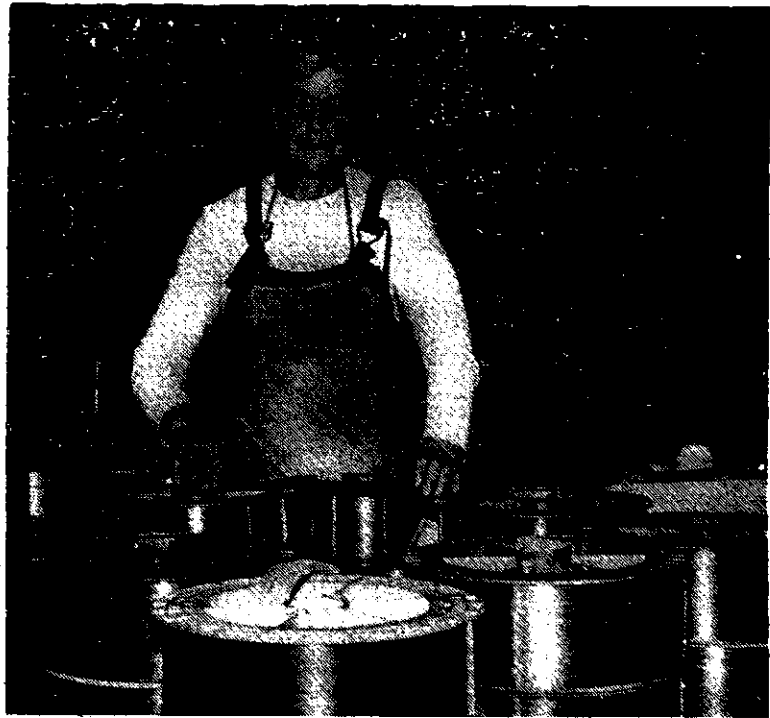
Evidentirali so tudi mlade za člane komisije pri predsedstvu OK ZSMS Jesenice.

Sprejete naloge komisije ne bodo mogle uresničiti brez aktivnega in tvornega sodelovanja referentov iz osnovnih organizacij in vseh mladitv. M. Z.

Danes 25. septembra je ob 16.30 volilno-programska seja občinskega centra klubov OZN. Sprejeli bodo poročilo o delu, potrdili program dela za naslednje leto in izvolili novo vodstvo. Za predsednico občinskega centra OZN pri OK ZSMS Jesenice je predlagana Karmen Benik, učenka CSS. Do sedaj je opravljala funkcijo sekretarke. Občinski center klubov OZN je eno zelo aktivnih področij dejavnosti ZSMS v jeseniški občini. To jesen zopet pripravljajo občinski kviz in še vrsto drugih akcij. Klub OZN sedaj niso več ločeni od ZSMS ampak so oblika dela ZSMS. V bodoče si bodo prizadevali za ustanovitev klubov OZN tudi po OO ZSMS v TOZD in krajevnih skupnostih.

V sredo 17. septembra so se sestali tudi mladi iz HTDO Gorenjska – hoteli Kranjska gora. Po krajšem premoru bodo ponovno oživelili delo OO ZSMS, ki je zamrlo zaradi neurejenih razmer v vodstvu OO ZSMS. V najkrajšem času bodo pripravili volilno programsko sejo, izvolili novo vodstvo in še oblikovali tak program dela, katerega bodo glede na pogoje dela tudi lahko izpeljali.

V sredo je bila sklicana tudi seja OO ZSMS Gorenjska oblačila, zaradi nadomestnih volitev. OO ZSMS je izvolila novo predsednico OO ZSMS in sicer Vero Springer, ki je že pred leti vodila osnovno organizacijo, potem pa je postala Titova štipendistka. Po zaključnem študiju se je vrnila in se ponovno vključila v delo mladinske organizacije.

Sodelavka pri pakiranju VAC žice (Foto I. Kučina)

V SREDO SEJA SKUPŠČINE SKUPNOSTI OTROŠKEGA VARSTVA

V sredo, 1. oktobra se bodo ob 17. uri sestali delegati na 8. seji skupščine otroškega varstva Jesenice, isti dan, vendar zjutraj ob 6,15 pa se bodo sestali še delegati na konferenci delegacij v Železnici. Upajmo, da bo udeležba na konferenci večja kot pa zadnjič (aprila), ko je bilo prisotnih le dobra tretjina delegatov.

V SREDO SEJA SKUPŠČINE SKUPNOSTI OTROŠKEGA VARSTVA

Delegacije so prejele v obravnavo:

- poročilo o polletnem poslovanju skupnosti otroškega varstva,
- osnutek samoupravnega sporazuma o temeljnih planih skupnosti otroškega varstva in zveze skupnosti otroškega varstva Slovenije za obdobje 1981–1985,
- predlog samoupravnega sporazuma o solidarnostnih sredstvih za izvajanje zagotovljenega vzgojnega programa za predšolske otroke in pospeševanje razvoja otroškega varstva v letu 1980,
- osnutek samoupravnega sporazuma o ustanovitvi skupnosti otroškega varstva Slovenije ter
- osnutek statuta te skupnosti.

Na prejšnji seji skupščine skupnosti otroškega varstva Jesenice so bile sprejete tudi pripombe in ugotovitve konference delegacij v Železnici.

POROČILO O POLLETNEM POSLOVANJU SKUPNOSTI

Po finančnem načrtu skupnosti bi moralo biti letos predvidoma približno 22,5 milijona dinarjev prihodkov (okrog 4 milijone več kot lani). Skupni prihodek v I. polletju pa je znašal malo manj kot 10 milijonov, kar je le 44 % planiranega (torej za finančni načrt zaostaja za 6 %). Vzroki za to so predvsem: zaradi zmanjšanja prispevne stopnje iz osebnega dohodka smo združili manj sredstev iz tega vira kot pa je bilo planirano (nekaj manj kot 7 milijonov namesto več kot 7 milijonov), skupnost pa tudi še ni dobila predvidenega kredita (2,5 milijona dinarjev), namenjenega za sofinanciranje izgradnje vzgojnega varstvene enote v šolskem centru na Plavžu.

V pol leta je bilo porabljenih precej manj sredstev kot pa je bilo planirano (le 6,5 milijona dinarjev). Seveda je bila večina sredstev namenjena za redno dejavnost (dobrih 5 milijonov) — izvajanje družbene vzgoje in varstva predšolskih otrok. V to je bilo zajeto okrog 970 otrok, od tega do aprila 32, nato pa 33 dojenčkov ter 7 razvojno motenih otrok. Otroški dodatek je v naši občini prejemalo okrog 50 otrok. Zaradi stabilizacijskih ukrepov letos skupnost ne bo izvedla nobene gradnje niti ne bo udeležena pri vzdrževanju vzgojnih varstvenih objektov in otroških igrišč.

SPORAZUM O TEMELJH PLANOV

Osnutek samoupravnega sporazuma o temeljnih planih skupnosti otroškega varstva Jesenice smo obravnavali prek samoupravnih delovnih skupin skupaj z osnutki sporazumov drugih samoupravnih interesnih skupnosti poleti. Zato predlagamo, da se delegati seznajajo s pripombami v svoji temeljni organizaciji oziroma delovni skupnosti ter jih prenesejo na sejo konference delegacij.

ZAGOTOVLJENI VZGOJNI PROGRAM

Občinske skupnosti otroškega varstva bodo sklenile samoupravni sporazum o solidarnostnih sredstvih za izvajanje zagotovljenega vzgojnega programa za predšolske otroke in pospeševanje razvoja otroškega varstva v letu 1980. S tem sporazumom skupnosti otroškega varstva določajo osnove in merila za zagotavljanje solidarnostnih sredstev skupnostim otroškega varstva za:

- izvajanje zagotovljenega vzgojnega programa za predšolske otroke (to je vzgojni program za predšolske otroke v vzgojno varstvenih organizacijah in 80-urni vzgojni program za predšolske otroke, ki niso vključeni v te organizacije) ter
- pospeševanje razvoja otroškega varstva v manj razvitih in obmejnih občinah (letos je za to nalogo namenjenih nekaj manj kot 20 milijonov dinarjev v vsej republiki).

USTANOVITEV SKUPNOSTI OTROŠKEGA VARSTVA

Že doslej se občinske skupnosti otroškega varstva na ravni republike povezujejo v zvezo skupnosti otroškega varstva Slovenije. Organiziranost te skupnosti pa je treba uskladiti z zakonom o skupnih osnovah svobodne menjave dela ter z zakonom o družbenem varstvu otrok. Ustrezna pravna akta sta samoupravni sporazum o ustano-

vitvi skupnosti otroškega varstva Slovenije in statut te skupnosti. Iz sporazuma povzemamo le naslednje: Občinske skupnosti otroškega varstva določajo v skupnosti otroškega varstva Slovenije program skupnih nalog družbenega varstva otrok v Sloveniji (financiranje o načelih solidarnosti in vzajemnosti) ter program vzgoje in varstva predšolskih otrok v Sloveniji (financiranje na osnovi svobodne menjave dela). Program skupnih nalog družbenega varstva otrok obsega nadomestilo osebnih dohodkov v času porodniškega dopusta, pomoč pri opremlitvi novorojenca in pospeševanje razvoja vzgojnovarstvene dejavnosti. Program vzgoje in varstva predšolskih otrok obsega zagotovljen enotni vzgojni program za predšolske otroke v vzgojnovarstvenih organiza-

cijah, pripravo otrok na osnovno šolo v letu pred vstopom v osnovno šolo (mala šola), vzgojni program za predšolske otroke, ki niso vključeni v vzgojnovarstvene organizacije ter zagotovljeni program vzgoje in varstva predšolskih otrok, motenih v telesnem in duševnem razvoju in območju SR Slovenije.

Skupščina skupnosti otroškega varstva Slovenije je sestavljena iz zbora uporabnikov in zbora izvajalcev. Delegete v zbor delegirajo ustrezni zbori skupščin občinskih skupnosti otroškega varstva. Omenimo naj še to, da skupnost otroškega varstva Slovenije oblikuje skupno strokovno službo skupaj še z nekaterimi republičnimi skupnostmi.

Višina sredstev, način zagotavljanja ter viri sredstev se določijo s samoupravnim sporazumom o temeljnih planih skupnosti otroškega varstva.

Center za proučevanje samopravljanja in informiranje
Nada Dejak

KLUB SAMOUPRAVLJALCEV PRIPRAVLJEN NA JESENSKO DELO

Delovno vzdušje preveva izvršni odbor kluba samoupravljalcev Jesenice. Pred vrati je jesenska seja skupščine, ki je delovnega in svečanega značaja — namenjena proslavi 30-letnice samoupravljanja. Dejavnost kluba bo jeseni raznovrstna: izobraževanje bo še vedno osrednja naloga, sledilo bo izmenjevanje izkušenj (razgovori za okroglo mizo) in nove dejavnosti, povezane z dejavnostjo kluba v času gospodarske stabilizacije.

PRIPRAVE NA SEJO SKUPŠČINE

Jesenska seja skupščine bo imela delovni značaj, obenem pa bo proslava in počastitev 30-letnice samoupravljanja, s kratkim kulturnim programom.

Delegati bodo pregledali polletno delo kluba, tako na izobraževalnem področju kot pri izmenjevanju izkušenj. Posebnega gradiva za to točko ne bo, ker je bil pred 27. junijem izdelan v počastitev 30-letnice samoupravljanja bilten, iz katerega je razvidno, kaj smo naredili ne samo v prvi polovici leta 1980, ampak v treh letih, odkar je bil klub ustanovljen.

V posebni točki bodo delegati obravnavali predlog programa za jesensko obdobje. Odločali bodo o novi povezavi konferenc delegacij in o novem (zmanjšanem) številu delegatskih mest. Govora bo tudi o svobodni menjavi dela in o delu kluba v prihodnjem letu.

Delegatom bo kot gradivo poslano poročilo o polletnem poslovanju kluba in o njem bodo sklepali na seji skupščine. Pozabiti pa ne smemo tudi na delegatska vprašanja.

Slovesni del bo odprl predsednik občinskega sveta Zveze sindikatov Slovenije Jesenice Branko Iskra — z govorom, posvečenem 30-letnici samoupravljanja. Zaključili pa naj bi sejo skupščine z recitacijo odlomka iz novele Toneta Čufarja To-varna.

Delegati in gostje bodo dobili značke ob 30-letnici samoupravljanja, da bi skromno počastili ta jubilej.

PROGRAM DELA ZA JESENSKO OBDOBJE

Čeprav so delegati že na pomladanski seji skupščine obravnavali predlog dela za celo leto, je potrebno ponovno govoriti o družbenopolitičnem izobraževanju in usposabljanju. Gre za precejšnje spremembe v programu dela. V obdobju gospodarske stabilizacije smo program izobraževanja precej spremenili: uveljavili bomo nove izobraževalne oblike in v stare vključevali teme o gospodarski stabilizaciji.

Tako ostanejo v programu naslednje oblike:

- izobraževanje delegatov za skupščine samoupravnih interesnih skupnosti;
- izobraževanje članov samoupravnih organov posameznih organizacij združenega dela;
- seminarji o socialni politiki;
- seminarji za člane svetov poslovalnic;
- izobraževanje vodij samoupravnih delovnih skupin iz Železnice.

V program smo uvrstili nove teme z družbenoekonomskega področja in nove izobraževalne oblike:

- splošni seminar o družbenoekonomskih zakonitostih in o ukrepih v času gospodarske stabilizacije;
- šola za mlade samoupravljalce;
- ABC politične ekonomije;
- seminarji za člane poravnalnih svetov.

Program je sestavljen tako, da posega na vsa področja, s katerimi so članice kluba samoupravljalcev: organizacije združenega dela, samo-

upravne interesne skupnosti in krajevne skupnosti.

SPLOŠNI SEMINAR O GOSPODARSKI STABILIZACIJI

Ob vseh dejavnostih, ki jih klub samoupravljalcev načrtuje v času gospodarske stabilizacije, je osrednja izobraževalna oblika splošni seminar o družbenoekonomskih zakonitostih in o ukrepih v času gospodarske stabilizacije. Organizacijam združenega dela smo poslali obvestilo, s katerim razpisujemo te seminarje — s posebnimi pogoji:

- seminar organiziramo v prostorih organizacije združenega dela in v času, ki ustreza naročnikom;
- prilagoditi je možno tudi program, spremeniti teme, jih skrajšati in podoben.

Za vse dogovore in spremembe se dogovarjate z izvajalko — delavsko univerzo Viktor Stražarja Jesenice. Model seminarja obsega deset ur in štiri teme:

1. Gospodarski problemi in ukrepi za izvajanje politike gospodarske stabilizacije.
2. Ekonomski odnosi s tujino.
3. Programi in ukrepi stabilizacijske politike v občini, organizaciji združenega dela in krajevni skupnosti.
4. Politika cen.

Seminarji so namenjeni vsem delovnim ljudem in občanom, zlasti članom samoupravnih organov in članom družbenopolitičnih organizacij. Zaželeno je, da kot predavatelji sodelujejo tudi strokovnjaki iz tiste organizacije združenega dela, za katero pripravljamo seminar.

Doslej se je nekaj organizacij združenega dela že odločilo za to izobraževalno obliko ali za kakšno temo iz predlaganega programa. Izvedli jih bomo v njihovih prostorih in v dogovorjenem času.

ŠOLA ZA MLADE SAMOUPRAVLJALCE

Poseben predlog programa je namenjen mladim samoupravljalcem, čeprav je bila zanje že maja in junija izvedena obsežna izobraževalna oblika s 40 urami in 16 temami. Zavedajoč se, da je zlasti mladim izobraževanje o družbenoekonomskih zakonitostih še kako potrebno, smo ponovno pripravili štiritedenski seminar s 16 temami in 40 urami. Seminar je namenjen zlasti članom zveze socialistične mladine iz organizacij združenega dela, niso pa izključeni mladi iz krajevnih skupnosti in iz šol.

Zahteven program obsega spoznanje področij klasične politične ekonomije, vse do značilnosti socialistične blagovne proizvodnje in svobodne menjave dela.

Kadrovanje bo izvedla OK ZSMS Jesenice in če bo zanimanje dovolj veliko, bo seminar izveden v začetku jeseni.

Program kluba samoupravljalcev na področju družbenopolitičnega izobraževanja in usposabljanja je torej dovolj obsežen, izvedli pa ga bomo uspešno le v primeru, če ustreza interesom in potrebam članice kluba. To pa bo potrdila seja skupščine.

Jeseniška razglednica (Foto I. Kučina)

USTANOVITEV POSEBNE IZOBRAŽEVALNE SKUPNOSTI ZA PEDAGOŠKE USMERITVE

V ponedeljek, 22. septembra, so se sestali delegati zbora izvajalcev skupščine izobraževalne skupnosti Jesenice. Obravnavali so gradivo in uskladili stališča do vprašanj, ki bodo na dnevnem redu ustanovne skupščine posebne izobraževalne skupnosti za pedagoške usmeritve 30. septembra in izvolili skupnega delegata za sejo konference delegacij zbora uporabnikov te skupnosti.

Na pobudo sveta za vzgojo in izobraževanje pri predsedstvu republiške konference SZDL je začel sredi leta 1978 pri izobraževalni skupnosti Slovenije delovati iniciativni odbor za ustanovitev posebne izobraževalne skupnosti za področje vzgoje in izobraževanja. Svoje predstavnike so v ta odbor imenovali izvršni odbori skupščin izobraževalne skupnosti Slovenije, zveze skupnosti otroškega varstva Slovenije in telesnokulturne skupnosti Slovenije, republiški odbor sindikata delavcev v vzgoji, izobraževanju in kulturi, republiški komite za vzgojo in izobraževanje, filozofska fakulteta v Ljubljani, pedagoški akademiji v Ljubljani in Mariboru, gimnazija pedagoške smeri v Ljubljani in center strokovnih šol v Ljubljani.

Priprave za ustanovitev te posebne izobraževalne skupnosti so se začele v času, ko so se v družbenem merilu še oblikovala stališča glede preobrazbe dotedanjih družbenoekonomskih in drugih samoupravnih odnosov v interesnih skupnostih, v izobraževalnih skupnostih, pa še posebej s pripravami na reformo usmerjenega izobraževanja. Tako je bil osnutek samoupravnega sporazuma o ustanovitvi skupnosti dan v javno razpravo spomladi 1979. leta. Ker so v tistem času šele nastajali zakoni, ki naj bi razčistili sprva zelo različne poglede na posamezna vprašanja preobrazbe odnosov na tem področju, je iniciativni odbor moral zastati s pripravo predloga samoupravnega sporazuma.

Ko sta bila v začetku letošnjega leta objavljena zakon o svobodni menjavi dela za področje vzgoje in izobraževanja in zakon o usmerjenem izobraževanju, je bilo mogoče nadaljevati z delom, upoštevajoč zahteve omenjenih zakonov.

Zakon o svobodni menjavi dela na področju vzgoje in izobraževanja v svojem 35. členu določa, da uporabniki, ki so trajneje zainteresirani za usmerjeno izobraževanje določene usmeritve ali več sorodnih usmeritev, ustanovijo skupaj z izvajalci ustreznih vzgojnoizobraževalnih programov posebno izobraževalno skupnost. To pomeni, da bodo v tej skupnosti usklajevali interese, programe, načrtovali dejavnost usmerjenega izobraževanja pedagoške usmeritve, uresničevali svobodno menjavo dela in združevali delo in sredstva za izvedbo dogovorjenih planov oziroma programov uporabnikov — to so vzgojno varstvene organizacije, osnovno šolstvo, usmerjeno izobraževanje, delavske univerze in telesnokulturne dejavnosti ter izvajalci programov, in sicer: vzgojiteljske šole, pedagoške akademije in fakultete vseh smeri.

Železarski globus

LR KITAJSKA

Kitajsko državno uvozno podjetje je naročilo pri zahodnonemškem Mannesmannu-Demagu sedem naprav za kontinuirno vlivanje gredic s 24 žilami in skupno proizvodno zmogljivostjo 1,3 milij. ton. Naprave bodo postavili v šestih kitajskih železarnah s kisikovimi konvertorji in teže šarže 18 do 60 ton. Dobavljene bodo v letih 1981 in 1982.

MAVRETANIJA

Mavretanski projekt za odpiranje novega rudnika železove rude pri mestu Guelb ima zagotovljena potrebna finančna sredstva v višini 500 milij. dolarjev in zato so že pričeli s prvimi deli. Naprave za separiranje in oplemenitenje rude bodo dobavila podjetja iz ZDA in Francije, termoelektrarno pa iz Italije. Projekt predvideva pričetek obratovanja leta 1983 in letno proizvodnjo 3,1 milij. ton železove rude. Le-ta se bo do leta 1987 povečala na 6,2 milij. ton, leta 1990 na 9,9 in leta 1993 na 12,4 milij. ton.

M. Sodelavci kleparji na Javorniku (Foto I. Kučina)

»MIGRENA JE ŽE BILA TU, KO SE JE RODILA MEDICINA; PA MEDICINA NE BO DOŽIVELA NJENE SMRTI«

Migreno so poznali že stari Egipčani; imeli so jo za božjo kazen. V človeškem telesu naj bi se zadrževali demoni bolečine, katere so izganjali z vražami. Prva znanstvena dela so nastala v starodavni Grčiji. Aretej iz Kapadokije je že v prvem stoletju našega štetja ločil migreno od ostalih glavobolov.

Migrena je bolezen, ki nastopa na zelo različne načine. Celo pri istem bolniku se lahko izmenjujejo različne vrste napadov. Najpogostejša je tako menovana NAVADNA MIGRENA. Migrenski napad običajno napovedujejo opozorilni simptomi. Ti so od posameznika do posameznika zelo različni in jih migreniki prav dobro poznajo. Nekateri bolniki tožijo zaradi prebavnih motenj, napihnjenosti v trebuhu, spremembe apetita, ... druge zajame stanje splošne slabosti ali pa jih obratno prevzemajo občutki zanos, z nenadnimi izbruhi energije, ki jih privede do nemira in nespečnosti. Pri mnogih ne pride do tako skrajnih stanj, opažajo pa spremembo razpoloženja (so ali bolj otožni ali pa bolj razigrani).

Napad glavobola običajno nastopi zjutraj, ko se zbudimo. Večkrat je omejen na desno ali na levo polovico lobanje. Ko se napad krepi, se bolečina postopoma širi po glavi in se končno vrne na mesto, kjer se je začela. Včasih pa bolečina v začetku zajame obe strani čela ali zatilja, od koder se lahko razširi proti tilniku ali ramenom.

Migrenski glavobol je običajno zelo močan; pogosto tudi kljuvajoč. Povrhnje arterije lasišča, zlasti v sencih, so napete in utripajo. Lahko so občutljive na pritisek. Če jih potipljemo, se zdijo včasih zadržane. Tudi koža, ki jih pokriva je bolj občutljiva; Hlad glavobol olajša. Migreniki dobro poznajo pomirjevalni učinek mokre brisače ali vrečke z ledom. Jakost bolečine zmanjša tudi pritisek na očesno zrlo na strani glavobola. Med napadom je bolnik blede, slabopren, svetlobo in hrup, v obraz lahko zateče (zlasti veke). Skrajna razdražljivost čutov vodi do motenj okusa in voha. Motijo ga vonji v okolici, ki jih med napadom zaznava kot neprijetne. Najnežnejše dišave ga lahko silijo na bruhanje, kaj šele vonj kuhinje in vonjave s ceste. Spremembe čutnih zaznav lahko nastopijo na začetku napada ali pa celo pred njim. Nekateri bolniki se naslednji dan tožijo zaradi vrtoglavice; glavobol pa lahko traja še nekaj dni.

Naslednja oblika migrene je OČESNA MIGRENA. Tako se imenuje po posebnih motnjah vida, ki se pojavljajo pred bolečino. Najbolj značilna je tako imenovana »iskreča slepa pega«, ki jo je v začetku stoletja mojstrsko opisal Charlot, eden najslavnejših francoskih nevrologov. »Pred očmi se pojavlja podoba, ki spominja na risbo obrambnih črt na bojišču, zdaj v rumenih, zdaj rdečih in zelenih odtenkih. Znotraj svetlečega kroga opazimo nekaj

podobnega dimu ali bolj ali manj gosti pari. Vse to se giblje, približuje in oddaljuje v nenadnih premikih. Ta val traja 3 do 4 minute; za seboj pa pusti slepo pogo, praznino, torej izpad v vidnem polju, ki lahko traja od 10 do 20 minut. Osvetljenost nasploh ostaja v normalnem in izpadlem delu vidnega polja ista, pri čemer, je v slednjem vsakršna zaznava nemogoča. Ko motnje vida prenehajo se pojavi šibkejši ali močnejši migrenski glavobol, ki traja nekaj ur.

MIGRENA S SPREMENJAVO — tako se imenuje naslednja oblika migrene. Pred nekaterimi napadi se prav tako pojavijo motnje vida, le da jih dopolnjujejo še druge spremembe. Bolnik lahko čuti mravljinčenje (po rokah, ustnicah). Včasih gre za neobičajno doživljanje spreminjenih telesnih oblik: roko na primer bolnik občuti kot ogromno, nesorazmerno z ostalim telesom. Lahko pride tudi do motenj govora. Pri doraščajoči mladini se pogostejše kot pri odraslih pojavljajo napadi, ki začnejo z bleščanjem in se lahko stopnjujejo do izgube vida ter motenj ravnotežja in sluha. Trajajo lahko od nekaj minut do pol ure in nato izginejo. Namesto njih pa se pojavi glavobol, najpogostejše v zatilnem predelu glave.

Tako kot poznamo napade božjasti brez krčev, poznamo tudi migrene brez glavobola. Včasih se namreč glavobol med napadom ne pojavi. Migrena je dedna bolezen. O verjetnosti, da bo nekdo imel migreno, odločajo kromosomi. Če jo ima eden od roditeljev, jo bo imela polovica potomcev. Če sta prizadeta oba starša, bo trpelo zaradi migrene dve tretjini potomcev.

Migrena tudi otrokom ne prizanaša. Pri njih začne naglo, včasih migrenski napad napove nenadna bledica in bolečina v žlički. Glavobol je največkrat zelo močan, zajame vso glavo, često je kljuvajoč. Značilne omejitve bolečine na polovici glave, kot jo poznamo pri odraslih, ne srečujemo. Otrokovno vedenje je prav tako kot pri odraslem. Beži pred hrupom in svetlobo, boji se vsakega najmanjšega premika glave, ki mu glavobol poslabša. Vrti se mu, neustavljivo bruha, boli ga trebuh, med napadom je zelo blede. Vsega skupaj je po nekaj urah konec; otrok utone v globok, krepčilen spanec. Ko se zbudi, je zdrav in lačen.

Migrenski napad je v zvezi z motnjo krvnega obtoka v glavi. Gre za zoženje arterij v in izven lobanjske votline, ki ji nato sledi širjenje žil. Glavobol torej izvira iz arterij. Začetek napada odgovarja krčenju

arterijskega žilja. Zaradi tega se zmanjša pretok krvi skozi možgane. O tovrstni prizadetosti možganov pričajo najrazličnejši simptomi: motnje vida, motnje čutnega zaznavanja, motnje govora. Fazi zoženja sledi faza širjenja arterijskih sten. Tedaj se pojavi glavobol. Bolečina je pravzaprav posledica širjenja arterij, zlasti tistih, ki potekajo po površini lobanje. Temu širjenju se pridruži kasneje še nabrekanje žilnih sten, ki zato izgubijo svojo elastičnost. Ko se je tako zmanjšala njihova sposobnost krčenja, bodo slabše reagirale na zdravila, ki jih dajemo prav z namenom, da bi jih skrčili. Ko so žile enkrat nabrekli, bo torej težko vplivati na potek napada. Že zdaj lahko predvidevamo, da bodo za migreno specifična zdravila učinkovita le, če jih bolnik vzame takoj ob začetku napada.

Migreno danes raziskujemo na različne načine.

Arteriografija prikaže arterije v glavi s pomočjo kontrastnega sredstva, ki je nepropustno za rentgenske žarke; tako so potrdili, da gre pri migreni za spremembe v krvnem obtoku. To preiskavo uporabljajo le redko, ker ni povsem neškodljiva. Uporabljajo jo za čisto posebne primere, ko diagnoza ni jasna. Bolj zapletena je meritev možganskega pretoka. Preiskava nam služi za raziskovanje mehanizmov, ki sodelujejo v poteku migrenskega napada. Med samim napadom je ni lahko izvesti, kasneje pa je itak brez pomena. Iz istega razloga tudi kožne termografije lobanje ne izvajajo v vsakdanji praksi. Gre preprosto za merjenje temperature na glavi. Res bi si težko predstavljali bolnika, kako sredi napada teče k zdravniku na preiskavo, ki ne bo ničesar doprinesla k diagnozi in mu ne bo olajšala bolečin. Presenetljivo, edina preiskava, ki ji migreniki težko uide, je zanj najmanj pomembna: elektroencefalografija (merjenje bioelektrične aktivnosti možgan).

Italijanu Federicu Sicuteriju iz Firenc dolgujemo domnevo, da so žilne motnje ob migrenskem napadu biokemičnega izvora. Po njegovem mnenju naj bi bile spremembe v ožilju povezane s sproščanjem neke kemične snovi, ki širi žile in znižuje prag zaznavanja bolečine. Izhajajoč iz te domneve so znanstveniki s številnimi raziskavami skušali ugotoviti, katere kemične snovi krožijo po krvi ter natančneje določiti, kakšno vlogo igrajo pri sproženju migrenskega napada.

Skoraj zanesljivo ne gre le za eno kemično snov. Vse kaže, da jih je več. Ena od njih pa ima odločilen vpliv. To je serotonin. Žile v glavi so občutljive na nihanja raven serotina v glavi. Po pretiranem dvigu koncentracija pade, kar sproži boleče širjenje arterij lobanje. Po drugi strani serotonin pripomore, da se sprosti še druge kemične snovi, imeno-

vane kinini. Ti delujejo neposredno na čutne receptorje v arterijskih stenah in pripomorejo k nastanku bolečine. Poleg omenjenih bistvenih kemičnih snovi so tu še estrogeni, ženski spolni hormoni ter tiramin.

Cepprav biokemična teorija o migreni odlično pojasnjuje različne mehanizme, ki sodelujejo med napadom, ne razrešuje vprašanja, kaj je osnova gibal za nastanek migrenskega napada. Prav je, da iščemo razloge, še v vplivu dodatnih dejavnikov, duševnih, endokrinih, prebavnih ali drugih, dejansko lahko sprožijo napad.

Strokovnjaki za glavobole so opisali poseben psihološki profil ljudi z migreno. So nadpovprečno inteligentni, pretirano čustveni, nemirni, polni skrbi in strahov. Bistvena poteza njihovega značaja pa je čustvena togost in včasih se že kar obsedeno ukvarjajo z nepomembnimi podrobnostmi. So delavni in vestni. Njihova občutljivost jih ovira v odnosih z ljudmi. Žene jih želja po popolnosti in uspehu; pri tem sta ti dve deloma protislovni težnji vir konfliktov. V otroški dobi so bili plašni in ubogljivi. Takšen je le psihološki teren, na katerem pogosto zraste migrena. Pri velikem številu migrenikov so s pomočjo osebnostnih testov ugotovili isti psihološki profil. Poudarjajo da ti bolniki s težavo izražajo svojo agresivnost. Tudi čustveni dejavniki očitno vplivajo na nastanek napadov. Nekateri bolniki trpe, kadar v življenju naletijo na ovire, kadar so ali pretrujeni ali v skrbeh. Migrena se jim ponovno poslabša v težavnejših obdobjih življenja. Poznamo pa tudi povsem nasprotno zgodbo. Tak je primer bolnice z migreno, ki je bila brez težav vseh pet let, ki jih je preživela v izgnanstvu; napadi so se ponovili po osvojitvi.

Pri ženskah migrena pogosto posebej obarva posamezna obdobja spolnega življenja. Prvi napadi se pojavijo v puberteti, izginejo ali pa se ublažijo v meni. Lahko so huji v času med mesečnim perilom, med nosečnostjo presenetljivo prenehajo in se spet pojavijo po porodu.

V davnih časih so zdravili migreno tako, da so polagali na boleče mesto vroče železo, kasneje pa se je lestvica terapevtskih muk še močno razširila. Danes je Aspirin eno najbolj priljubljenih zdravil, ki ga uporabljamo proti bolečinam že zelo dolgo časa. Že Rimljani so svetovali poparke iz vrbove skorje, ameriški Indijanci pa so zdravili glavobole in vročico s koreninami in skorjo tega drevesa. Na preprost način so izločili učinkovito snov, silicilat, ki ga vsebuje vrbova skorja. Danes ga izdelujemo umetno in nam ni treba zato uničevati pokrajine. Optalidon je še eno od zdravil proti bolečini. Migreniki ga dobro poznajo in priznava njegove odlične učinke. Migrensko bolečino sicer olajša, ne more pa nikakor vnaprej preprečiti napada. Ne smemo ga torej jemati sistematično, vsak dan, kot to počno nekateri bolniki. Prihraniti ga moramo za čas, ko se napad že pojavi. Pa tudi v primeru, da smo ga pri-

hranili le za takšno rabo, je bolje, da ga ne zlorabljamo, ker lahko deluje kot strup na krvna telesa.

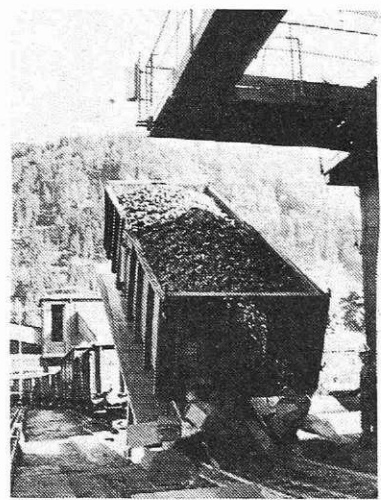
Učinkovito zdravilo za migreno je ergotamin. To snov, pridobljeno iz ržene glavice, so uvedli v zdravljenje že pred petdesetimi leti pod imenom »ginergen«. Le ta ne deluje proti bolečinam, pač pa napada sam vzrok migrenskega napada, t.j. popravlja stanje razširjenosti lobanjskih žil, ki so odgovorne za bolečino. Odpovedati pa se mu morajo nosečnice, osebe s srčnimi in žilnimi motnjami ali zvišanim arterijskim tlakom. Vendar je za te primere dobro poskrbela narava sama, saj nosečnost zazdravi migreno, bolezen pa se ublaži tudi v menopavzi. Predvsem je treba opozoriti bolnike na nevarnost nepudarnosti pri prepiranju uporabe ergotamina tartrata, ki lahko pripelje do redkih, a znanih slučajev ergotizma. Gre za prekrvavitvene motnje, ki se lahko stopnjujejo do vnetja arterij z nezadostno prekrvavitvijo udov, ki nastopi zaradi krčevitost zoženja žil Roke in noge postanejo vijoličaste in hladne.

Ne bo brez koristi, če razmislimo tudi o tem, kakšno stališče zavzame migrenik do svoje bolezi in kako se bolezen odraža na njegovem čustvenem življenju; seveda je to v vsakem primeru odvisno od posameznikove osebnosti. Večina prenaša napade z ravnodušnim mirom. Zanje so to sicer neprijetni, a premostljivi dogodki, ki jih medicina pogosto vsaj olajša. Drugi se bojijo in živijo v stalnem strahu, kdaj se bodo spet pojavili. Tretji pa vse svoje življenje in celo življenje svoje okolice podredijo migreni.

Trdimo lahko, da danes že dobro poznamo mehanizme, ki določajo potek migrenskega napada; dosežen je bolj pomemben napredek na področju farmakologije in mnogom migrenikom že lahko olajšamo tegobe.

Nekateri bolniki imajo srečo, da trpijo le za redkimi in milimi napadi, še milijonim drugim pa je migrena vodilni napev njihovega življenja. Vsekakor bodo za smrt vsi morali izbrati drug vzrok, saj migrena nikoli ne mori.

ar

Zračna naprava (Foto I. Kučina)

TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI

JAPONSKA ŽELEZARSKA INDUSTRIJA ZNIŽUJE PORABO ENERGIJE 2

Izkoriščanje odpadne energije v železarnah je zelo kompleksna zadeva in večkrat kaže, da se naložbe v to ne splačajo. Tako se, na primer, turbine, ki jih poganja plavni plin, splačajo na velikih plavžih, na majhnih pa ne. Turbini na dveh plavžih v železarni Ogishima sta vredni 2% celotne porabe energije. Vendar to pomeni 25% električne energije, ki jo uporablja ta železarna.

Kawasaki Steel ima takšne turbine na petih plavžih, na ostalih pa jih še namešča. Njihova uporaba ni ekonomična na plavžih, ki obratujejo z nizkim pritiskom na žrelu. Pri izdelavi 10 milij. ton surovega jekla na leto, lahko s takšnimi turbinami pridobijo eno tretjino celotne električne energije, ki jo potrebuje ta železarna.

Tudi v železarnah družbe Nippon Steel že obratujejo štiri takšne turbine, medtem ko bodo tri montirali še letos. Njihova skupna moč je 100.000 kW in pri stalnem povečanju cene električne energije ni čudno, da njihovo število tako hitro raste.

Veliko vročega plina in s tem tudi energije je možno pridobiti pri postopku suhega gašenja koksa. Isto velja tudi za plin, ki nastane pri izdelavi surovega jekla v kisikovih konvertorjih. Zato uporabljajo japonske železarne vedno več naprav, ki omogočajo izkoriščanje teh plinov.

V integralni železarni, ki izdela lahko 10 milij. ton surovega jekla, nastane 309 Nm /t premoga/koksarniškega plina, 1.413 Nm /t grodja/plavžnega plina in 65,4 Nm /t surovega jekla/plina v kisikovih konvertorjih. Te pline uporabljajo za ogrevanje valjarniških peči in v termoelektrarnah.

Družba Kawasaki Steel je bila tudi prva, ki je pričela uporabljati toploto, nastalo pri ohlajevanju vročih slabov za ogrevanje parnega kotla. Na ta način pridobljena para ima temperaturo 450 stop. C in pritisk 40 atmosfer. S tem izkoristijo 25% energije, ki jo uporabljajo pri valjanju slabov. S pridobljeno paro krijejo 15% vseh potreb po pari v železarni Mizushima. Vendar zaenkrat izkoriščena toplota še ne pokriva investicijskih stroškov, čeprav računajo, da se bo kmalu spremenilo.

Nekatero japonske železarne izvajajo tudi poskuse z izkoriščanjem toplote raztaljene žlindre in hladilne vode. Pri tem zaenkrat še ni rešeno vprašanje ekonomike.

Kawasaki Steel tudi proučuje možnost povečanja proizvodnje plavžev brez dodajanja mazuta in pri uporabi železove gobe v vsipu. Izdelovali bi jo lahko, na primer, v Mehiki in jo potem prepeljali z ladjami na Japonsko. S tem ne bi samo znižali transportnih stroškov za železovo rudo, temveč bi tudi zmanjšali porabo koksa in povečali proizvodnjo.

Ta družba bo tudi zgradila poskusno napravo za utekočinjenje premoga. Pri tem gre za posebno tehnologijo, ki omogoča proizvodnjo tekočega goriva, ki bi služilo kot vezno sredstvo za slabše vrste premoga. Takšen premog bi služil skupaj s premogom, ki ni primeren za koksiranje, za izdelavo formokoksa, ki bi lahko nadomestil drag konvencionalni koks. Na tej napravi bo možno pridobivati tudi bencin. Iz ene tone premoga ga je mogoče pridobiti 410 do 470 litrov.

Tako imajo vse japonske železarske družbe zelo obsežne programe za znižanje porabe energije. Ti so usmerjeni tudi za nekaj let naprej. Kot primer lahko navedemo Nippon Steel Co., ki si je zadala kot svoj cilj, da mora do leta 1983 znižati porabo energije v svojih železarnah za 70%. Tudi ostale družbe imajo podobne cilje in vlagajo največje napore, da bi jih tudi dosegle. Kajti zavedajo se, da postaja vprašanje preskrbe z energijo v železarnah, ki so njen velik potrošnik, vedno bolj bistveno za uspešno poslovanje.

ŽELEZOVA RUDA V LETU 1979

V letu 1979 je bilo v svetu nakopano skupno 848,5 milij. ton železove rude, oziroma za 14 milij. ton več kot v letu 1978. Iz razpredelnice je razviden vrstni red trinajstih držav, ki so v letu 1979 dosegle proizvodnjo nad 10 milij. ton, v primerjavi z letoma 1974 in 1970. V četrti koloni je za leto 1979 naveden tudi poprečni odstotek železa v rudi.

država (v milij. ton)	1970	1974	1979	% Fe
1. Sovjetska zveza	195,4	244,2	246,0	54
2. ZDA	91,2	82,0	86,3	58
3. Avstralija	57,1	90,2	84,1	66
4. LR Kitajska	43,0	65,0	70,0	56
5. Kanada	47,4	42,4	58,5	52
6. Brazilija	34,7	66,3	48,7	68
7. Francija	57,4	33,7	31,9	31
8. Južnoafriška repub.	9,1	23,9	28,4	64
9. Švedska	31,5	21,4	26,2	62
10. Liberijska	23,2	18,5	18,0	68
11. Venezueli	21,8	14,3	14,0	64
12. Čile	11,2	9,6	10,8	64
13. Mavretanija	9,1	10,03	10,2	65

Podatki kažejo v posameznih državah v teh letih precej različno situacijo. Sovjetska zveza je s količino nakopane železove rude v vseh letih daleč na prvem mestu v svetu. Njena proizvodnja se je v letih 1970-1979 močno povečala, kar je tudi v skladu s povečanjem njene železarske proizvodnje, pa tudi ostalih vzhodnoevropskih socialističnih držav, ki jih v veliki meri preskrbuje s to železarsko surovino. Ker pa je vsebnost železa v rudi precej nižja kot v nekaterih drugih državah, je razlika v količini železa predvsem pri ZDA in Avstraliji znatno manjša.

ZDA so lani v primerjavi z letom 1970 nakopale za 5 milij. ton manj železove rude. Ker se je proizvodnja surovega jekla v tem obdobju povečala samo za 4 milij. ton, istočasno pa se je močno povečal uvoz iz prekomorskih držav, predvsem iz Latinske Amerike in Kanade, je količinski padec razumljiv.

Avstralija, ki je tretja po nakopani količini na svetu, je istočasno tudi velik izvoznik. Njen največji kupec so japonske železarne. Značilno za avstralsko rudo je tudi zelo visoka vsebnost železa.

LR Kitajska ima podobno kot Sovjetska zveza rudo, ki je na železu revnejša. Vendar je vzporedno s povečanjem svoje železarske proizvodnje znatno povečala nakopano količino.

Tudi Kanada spada med izvoznike železove rude. Največje količine jo kupijo železarne v ZDA.

Brazilija, ki spada med največje izvoznike železove rude je lani močno občutila recesijo v svetovni železarski industriji. Zato je bila tudi količina nakopane rude, v primerjavi z letom 1978, kar za dobrih 17 milij. ton manjša. Glede na vsebnost železa je brazilska železova ruda skupaj z liberijsko najboljša na svetu.

V Franciji nakopljejo še vedno precejšnje količine te železarske surovine, vendar je izredno revna na železu. Zato tudi njena proizvodnja iz leta v leto pada, francoske železarne pa uvažajo vedno večje količine rude iz prekomorskih držav.

Med državami, ki so že navedene v razpredelnici sta Liberijska in Mavretanija čisti izvoznici, medtem ko ostale države izvažajo večje ali manjše količine, ki ostanejo kot višek ob upoštevanju domače porabe.

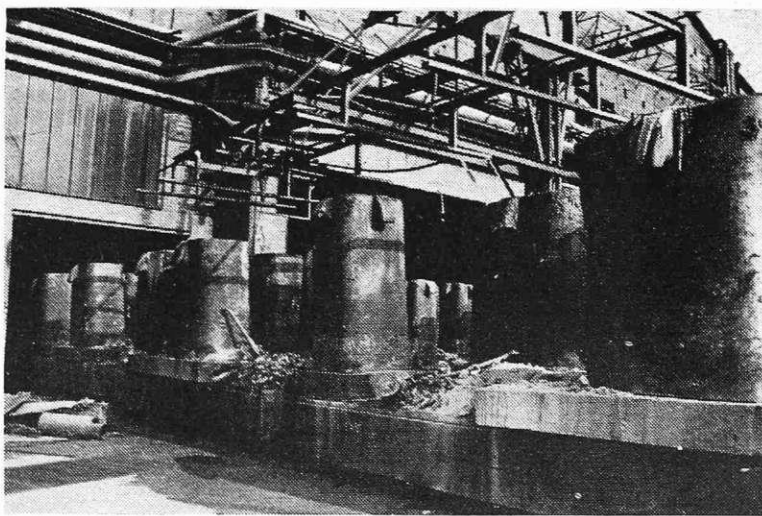
V Jugoslaviji smo lani nakopali 4.616 milij. ton železove rude.

visoka stopnja osnovne inflacije, visok primanjkljaj v zunanjetrgovinski menjavi, zlasti pa pomanjkanje surovin in polproizvodov, energijskih virov in pomanjkanje kadrov. Pogoji gospodarjenja pa se niso zaostri za vse dejavnosti enako. Bistveno so se poslabšali za industrijo in s tem za Železarno, ki pomeni pretežni del gospodarstva občine, oziroma, ki dosega več kot polovico (tokrat 56 odstotkov) celotnega prihodka gospodarstva občine.

Celotni prihodek je v občini porasel v prvem polletju na 8.837 milijona din, kar je za 23 % več kot v enakem obdobju lani, vendar pa še vedno odstotek za načrtovanjem. Pri tem je v analizi poudarjeno, da pri dinamiki rasti moramo upoštevati visoko rast cen, medtem ko fizični obseg proizvodnje, zaradi manjših proizvodnje v Železarni, ki je dosegla le 11 % več prihodka kot v enakem obdobju lani, nima vpliva na rast celotnega prihodka. Rast celotnega prihodka se je v posameznih gospodarskih dejavnostih gibal zelo različno in sicer, izraženo v indeksih:

— industrija	114
— gozdarstvo	112
— gradbeništvo	141
— promet in zveze	117
— trgovina	152
— gostinstvo in turiz.	131
— obrt in oseb. str.	126
— komunalna dejavnost	113
— fin. tehn. in posl. st.	87

Pri tem naj omenimo, da je TOZD Universal v prvem polletju dosegla 1.395 celotnega prihodka, kar je za 59 % več kot v enakem obdobju lani. Visoka rast je predvsem posledica velike konjunktne črne metalurgije, katere izdelke Universal prodaja, brez dvoma pa so na celotno rast vplivale tudi višje cene. Iskra, TOZD Tovarna telefonskih enot Blejska Dobrava je dosegla 213 milijonov din celotnega prihodka ali za 49 % več kot lani, kar je povezano z izredno slabimi lanskimi rezultati in pa z novim in dražjim proizvodnim programom, ki ga TOZD letos uvaja. Na področju gradbeništva je GIP Gradiš, TOZD GE Jesenice dosegla 296 milij. din celotnega prihodka ali za 35 % več, štirje TOZD SGP Gradbinec, ki imajo sedež v jeseniški občini pa skupaj 400 milij. din ali za 76 % več.

Pred martinarno (Foto I. Kučina)

Analiza porabljenih sredstev v prvem polletju pa kaže, da je gospodarstvo porabilo 7.122 milij. din, kar je za 25 % več kot lani v enakem obdobju in je prehitelo celotni prihodek za dve indeksni točki. Ekonomičnost poslovanja je tokrat manjša za 2,2 %. Lani je po šestih mesecih jeseniško gospodarstvo doseglo na 100 din porabljenih sredstev 126,8 din celotnega prihodka, letos pa le 124,1 din. Najbolj so se povečala porabljenega sredstva v trgovini, gradbeništvu in gostinstvu.

Doseženi dohodek je bil v prvem polletju realiziran v višini 1.715 milijonov din ali za 12 % več kot v istem obdobju lani. Jeseniško gospodarstvo je med posameznimi gorenjskimi gospodarstvi v rasti dohodka daleč na zadnjem mestu. Prav tako močno zaostaja za poprečjem rasti dohodka v regiji (indeks 127) in republiki (indeks 131). Na nizko rast doseženega dohodka je najbolj vplivala Železarna, ki je dohodek povečala le za 2 %.

V analizi navajajo, da strukturna razmerja razporejanja dohodka kažejo, da se deleži posameznih elementov, ki so bili iz dohodka razporejeni pred ugotovitvijo čistega, niso gibalno skladno z rastjo dohodka. Ugotavljajo tudi, da so se v tem obdobju razmerja poslabšala razmerja v razporeditvi čistega dohodka. Čeprav je gospodarstvo delež čistega dohodka v dohodku znižalo, ga je razporedilo tako, da je delež za osebne dohodke ostal skoraj na enaki ravni kot v prvih šestih mesecih lani, zmanjšalo pa je delež za razširitev in razvoj materialne osnove dela ter rezerve. Prav tako rast osebnih dohodkov in skupne porabe v TOZD presega rast dohodka. To pomeni, pravijo v analizi, da gospodarstvo na tem področju zaenkrat še ne uspe uresničevati usmeritev resolucije in dogovora o razporejanju dohodka ter oblikovanju porabe sredstev za osebne dohodke in sredstev za izboljšanje materialne osnove dela.

Za akumulacijo, ki vsebuje sredstva razporejena na poslovni sklad, za razširitev materialne osnove dela in za rezerve ter pospešeno amortizacijo, je bilo začasno razporejeno 267 milij. din ali za 16 % več kot lani v enakem obdobju. Sredstva za reprodukcijo so dosegla 718 milijonov din in so večja za 22 %. V prvem pol-

letju letos je bilo s tem doseženo 82 % lanske celotne akumulacije in 68 % lani v vsem letu doseženih sredstev za reprodukcijo.

Osem temeljnih organizacij je v prvem polletju izkazovalo 88.572.000 din izgube. Nastalo izgubo so pokrili v vseh temeljnih organizacijah in sicer predvsem iz sredstev rezerv lastnega rezervnega sklada, rezervnega sklada delovne ali sestavljene organizacije in občinskega sklada skupnih rezerv.

Izvoz v občini se je v šestih mesecih, v primerjavi s istim obdobjem lani, povečal za 22 %. Skupaj je bilo v tem času prodano na tuje za 9.402 tisoč ameriških dolarjev blaga. Izvoz je v primerjavi z lanskim prvim polletjem povečala le Železarna, vsi drugi izvozniki pa so zaostali za lanskim izvozom, močno pa zaostajajo tudi za planom izvoza za letošnje leto.

Letošnji šestmesečni uvoz surovin, reprodukcijskega materiala in opreme je znašal 22.567 tisoč dolarjev, kar je za 20 % več kot v lanskem prvem polletju. Rast uvoza je tako za dve indeksni točki počasneje od rasti izvoza. Na Železarno odpade skoraj ves uvoz (97,5 %), le 2,5 % uvoza pa odpade na preostale uvoznike. Po šestih mesecih letos je jeseniško gospodarstvo z izvozom pokrilo 41,7 % izvoza, lansko leto po šestih mesecih pa 40,9 %. Organizacije združenega dela v gospodarstvu so za letos načrtovale 25.970 tisoč dolarjev izvoza in 63.462 tisoč dolarjev uvoza. Letni plan izvoza in uvoza je bil obakrat v polletju dosežen s 36 %.

V analizi navajajo, da je bilo ob koncu polletja letos v naši občini v družbenem sektorju zaposlenih 14.708 delavcev ali 1,1 % manj kot v istem času lani in za 0,6 % manj kot ob koncu leta 1979. Zaposlenost v prvem polletju se je predvsem zmanjšala v gospodarstvu in sicer kar za 2,2 %. Zaposlenost se je najbolj zmanjšala v gostinstvu in turizmu, gradbeništvu, gozdarstvu in industriji, medtem ko ostale panoge izkazujejo povečanje skupno za 46 delavcev.

V negospodarstvu se je število zaposlenih v tem času povečalo za 65 delavcev ali 3,9 % zaradi novih kapacitet, ki so bile odprte v tem obdobju in nezasedenih delovnih mest (bolnica — prizidek, vrtec v novi šoli na Plavžu, celodnevna osnovna šola). Iz podatkov o fluktuaciji delavcev (prihod in odhod delavcev) je razvidno, da je bila v jeseniški občini v prvem polletju mesečna fluktuacija 2,7 %. Tako se je samo v TOZD in poslovnih enotah gospodarstva v prvem polletju letos zaposlilo in odšlo (naravni in mehanski odliv) 2.191 delavcev. Tako znaša stopnja fluktuacije 2,8 %, v negospodarstvu pa 2,2 % ali 226 delavcev.

V Železarni je visoka čista oz. mehanska fluktuacija nekvalificiranih in polkvalificiranih delavcev, letos pa je opazen porast odhajanja tudi strokovnih delavcev. Od lanskih 31,7 % je fluktuacija strokovnih kadrov letos narasla na 35,6 %. Delavci odhajajo predvsem v druge organizacije združenega dela in TOZD v naši in radovljanski občini. V Iskri Blejska Dobrava odhajajo nekvalificirani in polkvalificirani delavci, katere nadomeščajo s strokovnim kadrom, ker novi proizvodni program

zahteva boljše kvalifikacijsko strukturo.

Največja je fluktuacija v panogah sezonskega značaja — gozdarstvo, gradbeništvo in gostinstvo ter turizem. Zlasti pri slednji so vzroki visoke fluktuacije, poleg sezonskega dela tudi nizki osebni dohodki, delavci pa odhajajo tudi zaradi specifičnega delovnega časa v gostinstvu.

To je le nekaj najbolj značilnih kazalcev poslovanja v letošnjem prvem polletju, medtem ko gradivo za delegate vsebuje številne primerjalne podatke in resnično daje celovito sliko gospodarjenja v občini v prvem polletju.

SKUPNA PORABA V SAMOUPRAVNIH INTERESNIH SKUPNOSTIH

V skladu z zahtevami resolucije o politiki izvajanja družbenega plana SR Slovenije je v letu 1980, morajo vplačila zbrana z davki in prispevki iz dohodka in osebnih dohodkov upoštevati rast družbenega proizvoda, v masi pa se smejo povečati največ za 16 %. Samoupravne interesne skupnosti izvajajo že sprejete programe v skladu s samoupravnimi sporazumi, vendar na ta način, da so cene iz leta 1979 revalorizirane največ za 16 %. Udeleženci samoupravnih sporazumov morajo upoštevati, da tak obseg združevanja sredstev pomeni zgornjo mejo razpoložljivih sredstev v letu 1980. Iz tega razloga vseh nalog ne bo mogoče uresničiti v dogovorjenem obsegu, oziroma bo potrebno upoštevati in zagotoviti izvajanje prioritarnih nalog iz posameznih programov, ob večjem varčevanju materialnih stroškov in ob skrajno varčevalni politiki pri izplačevanju osebnih dohodkov.

Občinske samoupravne interesne skupnosti so v prvem polletju letos razpodelile s 188.327 tisoč dinarji prihodkov, kar je 8,2 % več kot v istem obdobju lanskega leta. Od tega so 173.885 tisoč dinarjev razporedile za skupno porabo organizacij združenega dela v obliki prispevka iz dohodka, oziroma osebnih dohodkov delavcev v letošnjem prvem polletju, 14.442 tisoč din pa so sredstva, ki so bila zbrana s prispevnimi stopnjami že v lanskem letu z dogovorjenimi sredstvi za SIS za leto 1979 in bila v obliki presežka prenesena v prihodke SIS za letošnje leto.

Skupno so SIS v prvem polletju zbrale, oziroma združile 47,8 % planiranih sredstev ali v primerjavi z enakim obdobjem lanskega leta 14,3 % več. Več kot znaša poprečje sta v prvem polletju v primerjavi z istim obdobjem lanskega leta realizirali zdravstvena skupnost (118,7 %) in skupnost za zaposlovanje (114,7 %). Po šestih mesecih zaostajajo prispevki za 2,2 indeksni točki za planom. Planirana višina prispevkov SIS do konca leta bo realizirana, v kolikor bi se masa bruto osebnih dohodkov v občini v drugem polletju povečala za okrog deset odstotkov.

Osnovni vir prihodkov SIS družbenih dejavnosti so sredstva zbrana s prispevki iz osebnih dohodkov in dohodka, ki so se v letošnjem letu obračunavali od enakih osnov kot lani, vendar v poprečju po nižjih prispevnih stopnjah. Poprečna prispevna stopnja občinskih SIS je v letu 1979 znašala 17,63 %, v prvih

dveh mesecih letos 18,19 %, po ugotovljenih presežkih iz leta 1979 na računih interesnih skupnosti pa se je v mesecu marcu znižala na 16,51 %, kar da poprečje za leto 1980 16,79 % in je skoraj za 5 % nižje kot v preteklem letu.

Stopnja rasti celotnega prihodka v družbenih dejavnostih v prvem polletju, v primerjavi z enakim obdobjem lani, je 24 % in za odstotek presega rast celotnega prihodka v gospodarstvu. Dinamika rasti celotnega prihodka je bila po posameznih področjih različna, najvišja je na področju izobraževanja (30 %), kjer se nadaljuje prehajanje na celodnevno šolanje, kar povzroča povečano zaposlovanje in večja sredstva. V zdravstvu so se močno povečali prihodki od občanov zaradi večje udeležbe (participacije) občanov pri plačilu zdravstvenih storitev.

Stroški poslovanja so tako v gospodarstvu kot v družbenih dejavnostih presegli rast celotnega prihodka, kar pomeni poslabšanje ekonomičnosti poslovanja, ki je v družbenih dejavnostih še nekoliko slabše. Na tako povečano rast porabljenih sredstev v letošnjem letu so močno vplivale predvsem cene porabljenega materiala, storitev in energije.

Dohodek je v organizacijah združenega dela s področja družbenih dejavnosti porasel za 18 %, torej manj kot celotni prihodek, vendar pa več kot dohodek v gospodarstvu. Po dejavnostih je rast dohodka različna, največja je na področju izobraževanja (24 %). Rast čistega dohodka znaša 17 %. Družbene dejavnosti v prvem polletju niso razporedile več dohodka in čistega dohodka kot so ga dosegle, torej niso zabeležile izgube. Poslabšalo se je delitveno razmerje, saj so delavci OZD družbenih dejavnosti več čistega dohodka namenile za osebne dohodke (rast 20 %), medtem ko so sredstva za izboljšanje materialne osnove dela celo za 5 % manjša kot v prvem polletju lani.

Poprečni čisti osebni dohodki na zaposlenega so letos v šestih mesecih dosegli v poprečju 8.099 din ali za 20 % več kot v istem obdobju lani. V gospodarstvu so se poprečni osebni dohodki zvišali za 20 % in znašajo 7.997 din, v negospodarskih dejavnostih pa so porasli le za 15 % in znašajo poprečno na zaposlenega 8.947 din. Če primerjamo letos poprečno izplačane nominalne osebne dohodke na doseženi poprečni osebni dohodek v celem letu 1979 vidimo, da so se tako v gospodarstvu kot v negospodarstvu zvišali za 13 %. Po podatkih mesečnega statističnega pregleda za SR Slovenijo so se življenjski stroški v prvih šestih mesecih letos, v primerjavi z enakim obdobjem lani, povečali za 25,5 %. Realni osebni dohodki so tako nižji za 5,5 %.

SPLOŠNA PORABA

Področje splošne porabe je v letu 1980, poleg resolucijskih dokumentov regulirano z družbenim dogovorom o ukrepih za omejevanje splošne porabe v občinah SR Slovenije v letu 1980. S tem dogovorom se omejuje porast proračunskih dohodkov največ 16 % v odnosu na leto 1979.

Tako so bili proračunski dohodki za leto 1980 planirani le v višini

30 LET SAMOUPRAVLJANJA V ŽELEZARNI

KORENITE SPREMEMBE V SOCIALNEM IN ZDRAVSTVENEM ZAVAROVANJU

V okviru obširnih priprav, ki so bile potrebne za izvajanje novega zakona o socialnem zavarovanju in zakona o zdravstvenem zavarovanju, je delavski svet Železarne namenil posebno sejo

25. septembra 1962. Na tej seji je obravnaval problematiko zlasti socialnega zavarovanja in izvolil deset predstavnikov Železarne (imena smo objavili v kroniki za september) v skupščino novoustanovljene komunalne skupnosti socialnega zavarovanja za občini Jesenice in Radovljica.

Iz obširnega uvodnega poročila o problematiki socialnega zavarovanja povzemamo nekaj zanimivih navedb.

Ljudska oblast je po osvoboditvi eno prvih skrbi posvetila tudi združevanju socialnega zavarovanja iz raznih nosilcev predvojnega zavarovanja v enotno socialno zavarovanje. Pravno osnovo za prve takšne reforme je dala nova ustava v januarju 1946, ki je s svojim 2. členom zajamčila delavcem in nameščencem posebno varstvo v obliki socialnega zavarovanja. Na tej osnovi je bil 26. julija 1946 izdan zakon o socialnem zavarovanju delavcev, nameščencev in uslužbencev, ki je začel veljati 1. januarja 1947. Ta zakon je vseboval nekatere pomanjkljivosti, vendar je bil to prvi akt organov oblasti na področju socialnega zavarovanja in je bil takrat tudi skladen z

nastalimi spremembami v ekonomski in družbeni ureditvi države. S tem zakonom se je tako začela doba državnega socialnega zavarovanja, ki je trajala do leta 1952, ko je socialno zavarovanje uvedlo samoupravljanje. V tem času smo sicer dobili še en zakon s področja socialnega zavarovanja (zakon o socialnem zavarovanju delavcev in uslužbencev ter njihovih družinskih članov), vendar ta, razen pristojnosti sindikalni organizaciji ni bistveno vplival na spremembe socialnega zavarovanja v sklepu ostalih družbenih služb.

V drugi polovici leta 1952 je izšla uredba o ustanovitvi zavodov za socialno zavarovanje in o začasnem gospodarjenju s sredstvi socialnega zavarovanja. S to uredbo je socialno zavarovanje izločeno iz domene organov državne uprave, ustanovljeni so samostojni zavodi za socialno zavarovanje, ki so jih upravljali zavarovalci sami prek svojih predstavnikov. Zavodi socialnega zavarovanja so bili ustanovljeni za območja okrajev, republik in kasneje tudi za federacijo. Res da so zavarovalci od tedaj dalje upravljali s sredstvi socialnega zavarovanja prek svojih predstavnikov, ki so jih izvolili v upravne organe, to je v skupščine, izvršilne in druge odbore ter komisije, pa vendar v tej družbeni dejavnosti ni bil zabeležen takšen razvoj kot pri ostalih dejavnostih. Socialno zavarovanje je bilo namreč s predpisi že tako podrobno urejeno, da organi upravljanja niso imeli možnosti za samoiniciativnost. V dotedanjem sistemu niti zavarovalci, niti delovne organizacije niso bile materialno zainteresirane na delu in razvoju socialnega zavarovanja. Organizacija, upravljanje in financiranje socialnega zavarovanja je bilo urejeno na nivoju okraja, čeprav se je vsa problematika odvijala v komunah in delovnih organizacijah. Tako organizacije kot zavarovalci so bili odmaknjeni od osnovnih dogajanj in so jih le spremljali, pa še to z zakasnitvami in neelastično. To je privedlo do zastoja ne samo v organizaciji in upravljanju temveč tudi v pravicah. Sredstva za socialno zavarovanje so bila zagotovljena s splošno stopnjo prispevka, ki je bila izračunana v sorazmerju s skupnimi potrebami.

V takšnih pogojih ni bilo mogoče voditi dolgoročne politike ugotavljanja obvez in oskrbovanja sredstev. To je pripeljalo do tega, da so se izdatki za socialno zavarovanje povečali v nesorazmerju z objektivnimi okoliščinami in doseženimi rezul-

tati v zaščiti delavcev, ki je bila zagotovljena s socialnim zavarovanjem.

Te pomanjkljivosti so bile odpravljene z novim zakonom o organizaciji in financiranju socialnega zavarovanja ter z zakonom o zdravstvenem zavarovanju, ki sta izšla leta 1962 in začela veljati z novim letom 1963. Osnovne značilnosti novih zakonov, ki so urejali organizacijo, upravljanje in financiranje socialnega zavarovanja ter pravice, ki so izhajale iz zakona o zdravstvenem zavarovanju so bile naslednje:

Organizacija in financiranje po novih predpisih je izhajala iz predpostavke, da se socialno zavarovanje postavi na takšno organizacijsko materialno osnovo, da lahko deluje kot samostojna organizacija zavarovancev, zasnovana na načelih vzajemnosti, solidarnosti in samoupravnosti. Organi samoupravljanja zavarovancev so imeli vse pogoje, da so se razvijali kot nosilci politike socialnega zavarovanja, podprli s pravicami in odgovornostmi vseh zainteresiranih udeležencev v zagotavljanju in izvajanju socialnega zavarovanja. Vse to od načelne predpostavke, da mora družbena skupnost z akti svojih organov določiti sistem organizacije in financiranja socialnega zavarovanja ter da ima na tem področju le regulativno družbeno plansko in kontrolno funkcijo. Sama realizacija izvajanja socialnega zavarovanja pa je bila stvar samostojnih samoupravnih organizacij zavarovancev in konkretne politike njihovih organov samoupravljanja. Organizacija je bila postavljena tako, da se zavarovalci posameznih kategorij organizirajo v skupnosti zavarovancev določenega področja, praviloma za območje, ki obsega dve ali več komunalnih skupnosti socialnega zavarovanja. Komunalna skupnost pa je zajemala praviloma področje ene ali več občin.

Republiška skupščina socialnega zavarovanja je v skladu z izvršnim svetom LRS sprejela sklep o pogojih, ki morajo biti izpolnjeni, da se lahko ustanovi komunalna skupnost socialnega zavarovanja delavcev in sicer, da je na tistem področju zdravstveni dom in najmanj 10.000 zavarovancev, odnosno najmanj 6.000 zavarovancev, če poprečni osebni dohodek delavcev na tem območju presega republiško poprečje. Nadalje, da z rednimi dohodki sklada zdravstvenega zavarovanja določeno področje krije najmanj 80 % izdatkov zdravstvenega zavarovanja. Ni bilo mogoče ustanoviti komunalno

69.035.900 din, kar je izpod nivoja lanskega leta realizacije (70.345.733 din). V prvem polletju letos so bili realizirani v višini 37.047.840 din, kar je le 5,33 % več kot v letu 1979 in je bistveno nižje od dovoljenega povečanja.

Proračunski izdatki so v letu 1980 načrtovani v višini 69.035.900 din, kar pomeni v primerjavi z letom 1979 povečanje za 9,4 %.

Polletna realizacija proračunskih izdatkov v višini 32.638.936 din je v primerjavi z letom 1979 (31.562.909 din) le za 3,4 % višja, kar je v skladu z omejitvami na področju splošne porabe.

Tudi iz tega dela analize poslovnih rezultatov OZD s področja nematerialne proizvodnje v prvem polletju letos, smo vzeli le najbolj pomembne kazalce in ugotovitve, medtem ko je v gradivu, ki so ga prejeli delegati vseh treh zborov navedenih še mnogo več primerjalnih podatkov in drugih kazalcev.

PREDLOG ODLOKA O ZAZIDALNEM NAČRTU ZA JEKLARNO 2

Delegatom vseh treh zborov je predložen v razpravo in potrditev predlog odloka o potrditvi zazidalnega načrta za gradnjo jeklarne 2 jesiške železarnice z obsežno utemeljitvijo izvršnega sveta skupščine občine Jesenice, ki izhaja iz osnutka zazidalnega načrta za jeklarno 2 na Belškem polju, ki ga je izdelal Biro za urbanizem in stanovanjsko poslovanje Jesenice.

Ker smo o tem v našem glasilu zelo obsežno poročali v 15., 16., 17. in 18. številki, ne navajamo podrobnosti, ki jih navaja obrazložitev predloga odloka. V predlogu so citirani vsi dokumenti, ki so sestavni del predloga odloka in vse potrebne izjave ter soglasja, ki jih je potrebno imeti na osnovi zakonskih določil. Izvršni svet na osnovi vsega tega predlaga delegatom vseh treh zborov da o predlogu razpravljajo in odlok sprejmejo v predlaganem besedilu.

OSNUTEK DRUŽBENEGA DOGOVORA O URESNIČEVANJU KADROVSKE POLITIKE V OBČINI

Komisija za uresničevanje in izvajanje družbenega dogovora o kadrovski politiki pri skupščini občine v svoji obrazložitvi navaja, da je družbeni dogovor iz leta 1974 zastarel, kar so ugotovili tudi vsi trije zbori skupščine občine v lanskem letu, ko so obravnavali poročilo o izvajanju določil tega družbenega dogovora v občini. V tem obdobju je bila na osnovi ustave iz leta 1974 sprejeta vrsta zakonov (zakon o združenem delu, zakon o delovnih razmerjih, zakon o usmerjenem izobraževanju in drugi) in družbenih dogovorov (družbeni dogovor o uresničevanju kadrovske politike v SR Sloveniji, družbeni dogovor o štipendijski politiki v SR Sloveniji in drugi), ki so narekovali novo, oziroma dopolnjeno in spremenjeno vsebino družbenega dogovora.

Na osnovi tega je posebna delovna skupina pripravila osnutek novega družbenega dogovora in ga posredovala v obravnavo organom vseh

družbenopolitičnih organizacij in skupščine občine. V razpravi je bilo oblikovanih 26 splošnih ugotovitev in 65 pripomb, ki jih je delovna skupina obravnavala in upoštevala ter na osnovi tega dopolnila osnutek družbenega dogovora, ki ga predlaga delegatom vseh treh zborov v razpravo s predlogom, da osnutek sprejmejo in ga posredujejo v javno razpravo, ki naj bi potekala v mesecu oktobru in novembru.

Pred pričetkom javne razprave bomo osnutek družbenega dogovora o uresničevanju kadrovske politike v občini Jesenice v našem glasilu podrobneje predstavili.

POROČILO O DELU OBČINSKEGA SODNIKA ZA PREKRŠKE ZA LETO 1979

Že po ustaljenem običaju tudi letos občinski sodnik za prekrške posreduje delegatom vseh treh zborov poročilo o svojem delu v letu 1979.

Iz poročila je razvidno, da je občinski sodnik za prekrške imel v letu 1979 v reševanju 2240 zadev, od tega 336 zadev, ki so ostale iz leta 1978. V lanskem letu je bilo rešenih 1836 zadev, nerešene pa so ostale 404 zadeve.

V obravnavi so imeli 65 mladotnikov ali šest več kot leto poprej, vendar pa poudarjajo, da niso nalete na večje probleme. Največ mladotnikov (44) je kršilo predpise o varnosti cestnega prometa. Temu sledijo kršitve predpisov o javnem redu in miru (10). Mladotnikom je bil v 59 primerih izrečen za storjeni prekršek vzgojni ukrep – opomin. Le v šestih primerih je bila mladotnikom izrečena denarna kazen. Pri tem je pomembno, da je zelo malo povratnikov med mladotniki.

Pri sodniku za prekrške je bilo v lanskem letu v postopku tudi 79 tujih državljanov, katerim je bila v 64 primerih izrečena denarna kazen, v devetih primerih zaporna kazen, v šestih primerih pa jim je bil izrečen ukor. Med prekrški tujih državljanov so prevladovali kršitve predpisov o varnosti cestnega prometa, sledijo kršitve predpisov o državni meji, potnih listinah in orožju, za

tem kršitve javnega reda in miru, kršitve predpisov s področja gospodarstva in področja zdravstvenega in socialnega zavarovanja.

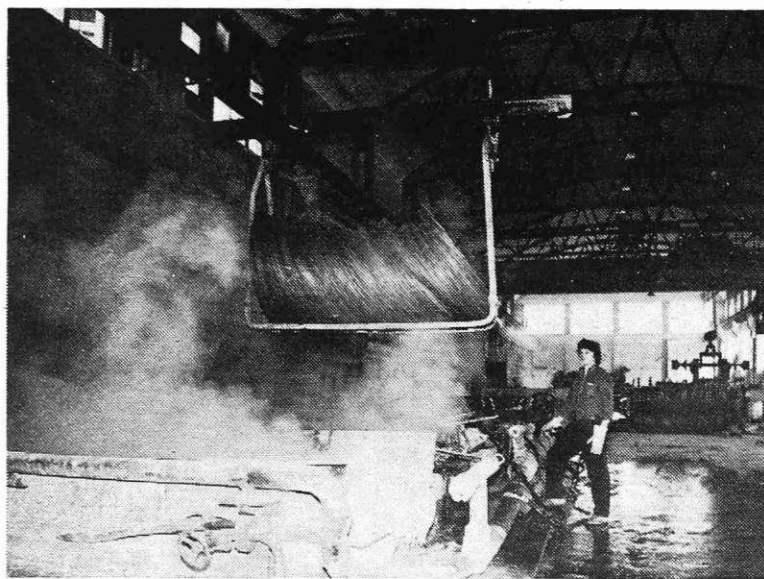
Pregled posameznih vrst prekrškov po klasifikaciji za leto 1979 pa nam daje naslednjo sliko:

- kršitve predpisov o varnosti cestnega prometa 774
- kršitve predpisov o državni meji, potnih listinah in orožju 499
- kršitve predpisov o javnem redu in miru 367
- kršitve predpisov s področja gospodarstva 74
- kršitve predpisov s področja zdravstvenega in socialnega varstva 56
- kršitve predpisov o ljudski obrambi in družbeni samozaščiti ter vojaški obveznosti 13
- kršitve predpisov s področja dela in delovnih razmerij 7
- kršitve predpisov s področja šolstva in kulture ter javnega obveščanja 2.

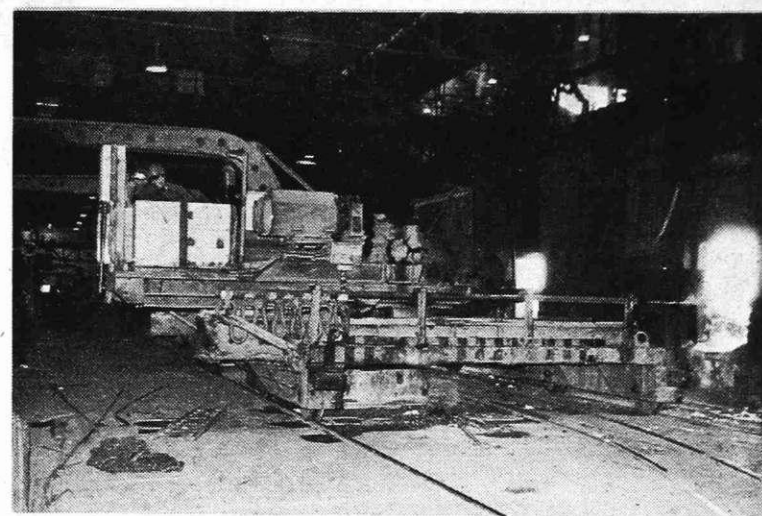
Pri obravnavi prekrškov po njihovi klasifikaciji, pravijo v poročilu, je potrebno upoštevati, da gre za obsežno občino in da je zato pretežna večina zadev nujna in sicer se večina prekrškov nanaša na javno varnost, predvsem pa orožje, potne liste, državno mejo in tujce, kar je potrebno v postopkih reševati kot nujne zadeve.

Med prekrški iz prometne varnosti na javnih cestah so na prvem mestu prekrški zaradi vožnje pod učinkom alkohola (126), sledi vožnja brez voznškega dovoljenja (112), nepravilno prehitovanje, vožnje mimo, srečanje ali razdalja (74), nedovoljena hitrost (54), vožnja neregistrirane vozila (38), vožnja brez izdane potrdila o poznavanju prometnih predpisov (33), vožnja brez nošenja voznškega dovoljenja (28), itd.

V 181 primerih je bil izrečen varnostni ukrep odvzema voznškega dovoljenja in sicer do treh mesecev v 158 primerih, do šest mesecev v 20 primerih in nad šest mesecev v treh primerih. Varstveni ukrep prepovedi izdaje voznškega dovoljenja je bil izrečen v 84 primerih in sicer za eno leto v 79 primerih in od enega do dveh let v petih primerih.

Lužilnica žice (Foto I. Kučina)

Zakladanje SM peči (Foto I. Kučina)

V lanskem letu je bilo tudi od skupnega števila 1979 prekrškov, prekršek ustanavljen v 176 primerih. Z zaporno kaznijo je bilo v lanskem letu kaznovanih 198 obtožencev, fizične, odgovorne in pravne osebe pa so plačale denarnih kazni v znesku 1.049.611,25 din, od tega za prekrške iz prometa 488.197,50 din.

SPREMEMBE IN DOPOLNITVE ODLOKA O PRIPRAVI DRUŽBENEGA PLANA

Predlagani odlok o dopolnitvah in spremembah odloka o pripravi družbenega plana občine za obdobje 1981 do 1985 in dolgoročnega plana za obdobje od leta 1986 do 1995 oziroma

za nekatera področja do leta 2000 vključuje spremembe rokov za posamezne dokumente, ki so s tem usklajeni z republiški roki. Po teh spremembah se družbeni dogovor o temeljih srednjeročnega plana občine mora predložiti v mesecu oktobru, osnutek družbenega plana pa v mesecu novembru oziroma decembru.

Poleg navedenih zadev bosta zbor združenega dela in zbor krajevnih skupnosti obravnavala še predlog odločbe o ugotovitvi splošnega interesa za izgradnjo in rekonstrukcijo ceste Žerjavec–Plavški rovt, zbor združenega dela pa še predlog dogovora o oblikovanju sveta pri SDK v SR Sloveniji, podružnici 51500 Kranj.

Železarski globus

LATINSKA AMERIKA

Po podatkih inštituta železarske industrije Latinske Amerike (ILAF), so v državah tega zemljepisnega področja v letu 1979 izdelali 3,46 milij. ton železove rude. V letu 1978 so jo izdelali 2,59 milij. ton ali okrog 25 % manj. Posamezne države so v letu 1979 izdelale v milij. ton (v oklepaju leta 1978): Mehika 1,50 (1,63), Venezuela 0,82 (0,28), Argentina 0,81 (0,39) in Brazilija 0,33 (0,29). Količina izdelane železove gobe je v letu 1979 dosegla v državah Latinske Amerike 20 % količine izdelanega groblja.

EGIPT

Egiptovsko-japonska družba bo zgradila v bližini Aleksandrije nove železarno, ki bo pričela obratovati leta 1984 z letno proizvodnjo zmogljivostjo 360.000 ton surovega jekla. Železarna, za katero gradnjo bodo porabili 520 milij. dolarjev, bo 86 % v lasti egiptovske vlade, 10 % konzorcija japonskih družb in 4 % mednarodnega finančnega združenja (IFC). Pri financiranju te investicije bodo s posojili pomagale japonska vlada z 80 milij. dolarjev, svetovna banka s 100 milij. dolarjev in IFC s 50 milij. dolarjev.

JAPONSKA

Japonska železarska družba Kawasaki Steel Co., ki je sovlagatelj pri gradnji nove brazilske integralne železarne Tubarao, se je s pogodbo obvezala, da bo po pričetku obratovanja kupila letno 300.000 kontinuirno odlitih slabov. Zaradi vedno večjih stroškov ladijskega prevoza se je sedaj izkazalo, da nabava teh slabov ne bo rentabilna. Ker je železarna Tubarao predvidena za prodajo in izvoz polproizvodov in ne bo imela vroče valjarne, išče Kawasaki novega bodočega kupca za te slabe. Največ zanimanja kaže zaenkrat Argentina, možne pa so tudi druge države Latinske Amerike vključno ZDA.

PAKISTAN

Za potrebe prve integralne železarne v Pakistanu, katere prvi plavž bo pričel obratovati v letošnjem decembru, bodo dobavljale železovo rudo: Avstralija, Brazilija, Kanada, Indija in Liberija. Ob polnem obratovanju bo porabila letno dva milij. ton te železarske surovine. Prva pogodba je bila pred kratkim podpisana z brazilsko rudarsko družbo MBR in predvideva v obdobju šestih let dobavo 1,7 milij. ton fine in milijon ton kosovne rude. Prva količina bo dobavljena v letošnjem oktobru.

skupnost za območje, kljub temu da je izpolnjevalo pogoje, če bi zaradi tega za območje ene ali več sosednjih občin ne bilo mogoče ustanoviti komunalne skupnosti (ne bi imeli pogojev).

Na področju okraja Kranj je glede na tako določene pogoje bilo možno ustanoviti tri komunalne skupnosti in sicer v Kranju, Radovljici in na Jesenicah, vendar pa sta se občinska ljudska odbora Radovljica in Jesenice sporazumeli, da se na področju občine Radovljica in Jesenice ustanovi ena komunalna skupnost, ki ima svojo skupščino s 40 člani.

Komunalna skupnost Jesenice je imela 22.266 aktivnih zavarovancev in 5.441 upokojevcem, tako da so volili na 690 upravičenih zavarovancev enega člana skupščine.

V kategorijo zavarovancev delavcev so spadali tudi obrtniki, ki so od 1. julija 1962 bili zdravstveno zavarovani po splošnih predpisih socialnega zavarovanja, dočim so kmetijski proizvajalci, ki so bili zavarovani po zakonu o zdravstvenem zavarovanju kmetijskih proizvajalcev, volili svoje organe upravljanja.

Poleg komunalnih skupnosti je bila tudi republiška skupnost, ki so jo tvorile komunalne skupne republike ter skupnost zavarovancev federacije, ki so jo tvorile republiške skupnosti posameznih republik. Člane v samoupravne organe republiške skupnosti so volili člani komunalnih skupnosti oziroma njihove skupščine, organe skupnosti zavarovancev federacije pa člani republiških skupščin socialnega zavarovanja. Komunalne skupnosti so ustanovile komunalne zavode praviloma za območje, ki je obsegalo dve ali več komunalnih skupnosti socialnega zavarovanja delavcev, lahko pa so ustanovili komunalni zavod tudi za področje ene komunalne skupnosti, če so na tistem območju bili izpolnjeni pogoji za ustanovitev.

Zakon je glede financiranja predvideval, da je težišče financiranja skladov zdravstvenega zavarovanja v komunah, financiranje invalidskega in pokojninskega zavarovanja v republikah, s tem da se je financiranje skladov socialnega zavarovanja zaključilo v republikah. V federaciji je bilo ustanovljeno samo pozavarovanje določenih rizikov invalidskega in pokojninskega zavarovanja ter sklad rezerve socialnega zavarovanja za določene skupine, oziroma za splošne potrebe izvajanja socialnega zavarovanja.

Sredstva za socialno zavarovanje so se zagotavljala s prispevki za posamezne panoge in sicer posebej za zdravstveno zavarovanje, pokojninsko zavarovanje, invalidsko zavarovanje in otroški dodatek. Prispevki so bili osnovni in dodatni. Stopnjo osnovnega prispevka za zdravstveno zavarovanje je določala skupščina komunalne skupnosti v soglasju z občinskim ljudskim odborom. Stopnjo prispevka pokojninsko in invalidsko zavarovanje ter otroški dodatek pa je določala skupščina republiške skupnosti v soglasju z republiškim izvršnim svetom. Dodatni prispevek je določala republiška skupščina, socialnega zavarovanja. Za kritje morebitnega primanjkljaja v skladu zdravstvenega zavarovanja, ki se je ugotavljal z zaključnim računom je bil predviden takle vrstni red:

- iz rezerve sklada zdravstvenega zavarovanja,
- z izrednim prispevkom zavarovancev, če niso zadoščala sredstva rezerve
- z izrednim prispevkom organizacij in zasebnih delodajalcev če primanjkljaj ni bil pokrit niti z izrednimi prispevki zavarovancev.

Posebno pomembna novost v zakonu o organizaciji in financiranju socialnega zavarovanja, ki je bila povezana s VII. poglavjem zakona o zdravstvenem zavarovanju, je bilo določilo, da gospodarske organizacije, zavodi, ustanove neposredno sodelujejo pri financiranju in izvajanju zdravstvenega zavarovanja, tako da dobijo od komunalne skupnosti zavarovancev del prispevka za zdravstveno zavarovanje. S temi sredstvi so organizacije neposredno izplačevale nekatera nadomestila in stroške za zdravljenje svojih delavcev in sicer:

- nadomestila osebnega dohodka za prvih 30 dni (koledarski) bolezenskega dopusta in nege obolelega ožjega družinskega člana,
- stroške zdravstvenega varstva za prvih 30 koledarskih dni zdravljenja delavcev zaradi poškodbe pri delu in za poklicno boleznijo.

Poročilo nadalje primerja dohodke in izdatke po posameznih letih od leta 1956 dalje in ugotavlja da so bili na področju jesiške podružnice ustvarjeni znatni presežki, ki so jih potem uporabili za gradnjo raznih zdravstvenih objektov, tako v jesiški kot v ostalih občinah kranjskega okraja. Zaradi

nesorazmernega povečanja izdatkov proti dohodku je imela jesiška podružnica zavoda za socialno zavarovanje v juliju 1962 10 milijonov dinarjev primanjkljaja, v avgustu pa 278.000 dinarjev presežka. Dohodki so se v osmih mesecih povečali le za 10 %, izdatki pa kar za 50 %. Za ilustracijo navaja poročilo primerjavo izdatkov za osem mesecev leta 1962 proti letu 1961 za isto obdobje po nekaterih vrstah dajatev:

Izdatki za ambulantno zdravljenje so se povečali od 45 na 90 milijonov dinarjev, zobna nega od 29 na 32 milijonov dinarjev, zdravljenje v bolnici od 129 na 172 milijonov dinarjev, zdravila in sanitetni material od 44 na 78 milijonov dinarjev, denarna nadomestila za čas bolezni od 68 na 128 milijonov dinarjev. Takšnega ogromnega porasta izdatkov zavarovanci zagotovo ne bi mogli pokriti z rednimi prispevki, če bi nov zakon veljal že v letu 1962. Zlasti viden porast je bil pri bolezenski odsotnosti, saj je ta znašala leta 1960 4,71 %, leta 1961 5,51 %, v prvem polletju leta 1962 pa že 6,55 %. Poročilo ugotavlja, da se zdravstveno stanje prebivalstva v teh nekaj letih ni moglo tako poslabšati kot so porastli izdatki za zdravljenje in da je vzrok tudi kje drugje, verjetno v organizaciji zdravstvene službe. Smatrali so, da bo treba organizacijo zdravstvene službe zboljšati, zlasti pa bo treba več pozornosti posvetiti preventivnemu zdravljenju.

Nov položaj zavarovancev in organizacij v izvajanju zdravstvenega zavarovanja menja tudi odnos ostalih faktorjev v komuni nasproti skupnosti socialnega zavarovanja. Komuna je postala neposredno zainteresirana za ekonomsko moč in finančno ravnotežje skladov namenjenih za zdravstveno zavarovanje in tudi za racionalno koriščenje sredstev socialnega zavarovanja. Problemi skladov zdravstvenega zavarovanja in zagotavljanje sredstev za kritje teh izdatkov so se neposredno odražali tudi v osebnih dohodkih delavcev in v skladih gospodarskih organizacij pa tudi drugih zainteresiranih faktorjev v komuni do problema standarda vseh občanov posamezne občine.

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje

2. JOŽEF DOVŽAN, rojen v delavski družini na Dovjem; delavec jeseniške železarnice; umrl julija 1942 v Mauthausnu, star 35 let.

3. FRANC JANEZ, iz delavske družine na Belci; delavec jeseniške železarnice. Umrl v Mauthausnu julija 1942, star 35 let.

4. ANTON HLEBANJA, rojen na Belci; umrl avgusta 1942 v Auschwitzu, star 24 let.

5. JANEZ HLEBANJA, Luksov iz Mojstrane, znan gorski vodnik in reševalec. Umrl 1942 v Mauthausnu, star 50 let.

6. PAVEL KRZNARIČ, iz Mojstrane. Njegov oče je bil Ličan, kočijaž avstrijskega diplomata. Umrl v Dachau avgusta 1942, star 45 let.

7. ANTON MERTELJ, izvir iz številne kajžarske družine na Dovjem; delavec jeseniške železarnice. Umrl v Mauthausnu, star 26 let.

8. MATEVŽ MIKELJ, sin tovarniškega delavca z Dovjega. Umrl septembra 1942 v Mauthausnu, star 45 let.

9. GABRIJEL OLIP, rojen v delavski družini v Mojstrani; delavec jeseniške železarnice. Umrl v Mauthausnu junija 1942, star 37 let.

10. FRANC PAVLOVČIČ, rojen v Mojstrani v družini enajstih otrok; žerjavovodja v jeseniški železarni. Umrl julija 1942 v Mauthausnu, star 36 let. Zapustil je ženo in štiri otroke.

11. FRANC PEČAR, gozdni delavec iz Mojstrane. Umrl julija 1942 v Mauthausnu, star 40 let.

12. MIRKO RABIČ, rojen v kajžarski družini na Dovjem; kuhar v hotelu na Bledu. Umrl septembra 1942 v Mauthausnu, star 20 let.

13. ANDREJ RANT, iz delavske družine, doma v Podkuži; delavec, star 26 let. Umrl v Mauthausnu maja 1942.

14. ANTON SKUMAVC, iz Radovne, delavec jeseniške železarnice. Umrl aprila 1942 v Mauthausnu, star 21 let.

15. ANTON ŠIFRER, doma z Dovjega; komunist, delavec železarnice. Umrl septembra 1942 v taborišču Stutthof (Gdansk na Poljskem), star 42 let.

16. TIHOMIR VUČKOVIČ, rojen 1909 v Črnem Klistu pri Pirotu v Srbiji; bil je pri granicirjih v Mojstrani. Po kapitulaciji Jugoslavije je ostal pri zarotnikih v Mojstrani. Umrl septembra 1942 v Mauthausnu.

17. JOŽE ZIMA, kmečki sin z Dovjega, zaposlen v železarni. Umrl avgusta 1942 v Mauthausnu, star 33 let.

OPOMBA: Krajna organizacija Zveze borcev NOV Dovje-Mojstrana ima napisane obširne življenjepisne udeležencev decembrske ustaje, ki so bili obsojeni na smrt in ustreljeni ali pa so umrli v koncentracijskih taboriščih. Življenjepis je izredno vestno pisal pedagoški delavec Janez Svobljak.

ZELO PODOBNI IZJAVI

Ustanovni sestanek za medvoško kotlino je bil septembra ali oktobra 1941. leta v hiši Franca Seksa v Medvodah. Avgust Barle je bil predstavnik komunistov, Jože Duhovnik krščanskih socialistov in Pavle Sešek naprednih sokolov.

Na drugem sestanku rajonskega odbora OF, ki je bil pri Kramarčevih v Preski (na domu Staneta in Avgusta Barleta) oktobra 1941. leta, so bili navzoči: Avgust in Stane Barle, Jože Triler-Možnarjev in Pavle Sešek. Inž. Jože Duhovnik je medtem odšel na univerzo v Ljubljano. Sestanek je vodil sekretar PK KPS za Gorenjsko Ljubež Kebe-Stefan.

K Seškovim v Medvode so se 1941/42. leta sekala vsa poročila, literatura in material, od tod pa so po zvezah otekala do ilegalcev in partizanov. Po množičnih aretacijah aktivistov OF v prvih mesecih 1942. leta se je zamajala tudi varnost javke pri Seškovih. 20-letni Pavle Sešek, ki je 1941. leta opravil maturo na ljubljanski gimnaziji, je večkrat opazil sumljive osebe, ki so spremljale ali vsaj skušale slediti njegovim potom.

Pavle Sešek se takole spominja: »Junija 1942. leta je prišel v našo hišo moški srednjih let, srednje postave, in vprašal po meni. Na vprašanje, kaj želi, odvrne, da bi se rad nekaj nujnega pogovoril z menoj. Otvrdem ga v svojo sobo v prvo nadstropje. Sedeva za mizico in neznanez mi začne tvežiti, da je prišel k meni po navodilih partizanskega vodstva. Borci Cankarjevega bataljona so se po bitki z Nemci razkropili. Stih bataljona terja od Stefana (Ljubeža Kebe) odgovor, kje naj bo zborna mesto za bataljon, kjer bi se spet zbrali vsi razhajkanci. Začuden sem ga pogledal in vprašal, zakaj je prišel ravno k meni in odkod naj bi bil jaz imel zvezo s Stefanom. Mož je opazil mojo nezaupljivost, zato mi je začel naštevati znane partizane: Jožeta Gregoričiča, Poldeta Stražičarja, gotoril je o nekem Pavletu in kurirju Ivi. Po daljšem pogovoru sem potlačil sum in pristal, da uredim zvezo s Stefanom. Prišlek je rekel, da bo verjetno nekdo drug prišel po odgovor in na to zvezo. Vprašam ga, od kod je doma, pa mi odgovori, da iz Besnice. Na vprašanje kako se bo vrnil, pove, da z vlakom. Tedaj imaš pa še dosti časa, rečem, pripravili ti bomo večerjo. Odhitim skozi vrata in domače zaprosim, naj gosta postrežejo z jedjo. Vrnil sem se v sobo in glej, neznanez stoji za vrati. Spet ga potahim, naj sede. Komaj spregovorim nekaj besed o ruski fronti, ko naenkrat zagledam v njegovi roki samokres, namerjen v mojo glavo.

Jaz sem agent, vzkligne. Lezi, zadoni njegov ukaz. Kriknem in padem za posteljo. Neznanez se ritenski umika proti vratom, še vedno s pištolo v rokah, potem pa zdrvi po lesenih stopnicah navzdol in skozi hišna vrata. Na krik in ropot po stopnicah je prihitela v rožo sestra Nasta in zaklenila vrata. Med tem sem tudi jaz že v pritičju in s sestro odideva v shrambo, odpreva pokrov skrivališča, skočim vanj, sestra pa jamo spel zakrije s pokrovom.

Blizu hiše je provokatorja pričakal nemški policist. Tega dne nisimo vedeli, kam sta odšla. To smo zvedeli nekaj dni pozneje. Zvečer se je vrnil oče iz Sore, kjer smo imeli gostilno. Povem mu zgodbo in skušam opisati neznaneza. Očeta opozorim na provokatorjev predlog, s katerim sem se strinjal.

Poleg Druschkeja je stal civilist, ki mi je povedal, da je v Medvodah v postavitvi zvezo z odborom OF in Seškovim. Povedal mi je geslo, s katerim naj se predstavim. Seškovec Pavlu naj sporočim, da bo novo geslo za prihajajočo zvezo hrast. In tako sta mi civilist, Slovenec, in Druschke razlagala nalogo, ki naj jo opravim v Medvodah. Vsekakor je hotel gestapo prek Seksa dobiti zvezo s pokrajinskim komitejem KPS za Gorenjsko in še posebej z njegovim sekretarjem Ljubežom Kebe-Stefanom. Pri tem naj bi jim jaz pomagal kot provokator.

V Medvode me je z osebnim avtomobilom in v civilni obleki peljal kočevski Nemec, gestapovec Helmut Zubeck, ki je brezhibno govoril slovensko. Kasneje je na Obirskem na Koroškem nastopil kot partizanski kurir (raztrganec) in so ga kot takega ubili Nemci, ki so mislili, da streljajo na pravega partizana.

Rekel mi je namreč, da se bo tisti, ki bo prišel po Stefanov odgovor, predstavil z geslom hrast.

V kaši smo, dahne oče. Na družinskem posvetu sklenemo, da moram čimprej zdoma. Na hitro pripravim dobro obutev in perilo in se poslovim. Provokatorjev obisk nam je razgrnil resnico, da gestapovci vedo za naše delo za OF. Preveč je bilo že smrtnih obsodb, da bi jih čakal doma. Nekaj časa sem ilegalno živel v okolici Medvode, nato pa sem se s ponarejenimi dokumenti umaknil v Ljubljano.

Pavletov oče Franc Sešek je od bivšega jugoslovanskega orožnika Miloša Majenca, ki je tudi med okupacijo opravljal to službo in bil hkrati sodelavec OF, zvedel da je bil v vlogi raztrganca in provokatorja Janez Pavlovčič z Dovjega. Od njega je tudi zvedel, da je Pavlovčič tisto noč prespal na orožniški postaji v Medvodah. Tam jim je menda Pavlovčič kazal spisek medvoških aktivistov OF. Tako trdi Pavle.

Janez Pavlovčič z Dovjega je bil na začetku minule vojne star 32 let. Za kandidata partije je bil sprejet po stavki v železarni na Jesenicah 1936. leta. Vključen je bil v partijsko celico na Javorniku. Bil je zveza med komitejem komunistične partije za jeseniško okrožje in prebivalstvom občine Dovje-Mojstrana. Po decembrski ustaji na Dovjem in v Mojstrani je ostal v partizanih do marca 1942. leta, ko se je znašel v begunskem zaporu. Priljubljenim se njegovi pripovedi o dogodku v Medvodah:

»Zapora v Begunjah me je rešila sestra Ivana, ki je bila v nemški delovni službi v Avstriji in je služila pri nekem gestapovskem majorju. Le-ta je večkrat prihajal na Bled in sestra ga je prosila, naj posreduje za brata Franca. Sestra ni vedela, da so brata Franca že odpeljali v taborišče Mauthausen, kjer je umrl julija 1942. leta. Zapustil je ženo in štiri otroke. Sestra prav tako ni vedela, da sem bil jaz ujet in da sem v zaporu.

Nekega dne je prišel tisti major v Begunje in iskal zapornika Pavlovčiča. Tako sem se rešil zaporov, v katerih sem bil do 20. maja 1942. leta.

Nekega dne junija 1942. leta me je, šef gestapovske izpostave na Jesenicah Clement Druschke poklical na gestapo na Jesenice. Rekel mi je, da moram opraviti neko pomembno nalogo. Na voljo imam izbiri: ali da dobro opravim nalogo, ki jo bom dobil, ali pa me spel čakajo begunjski zapor.

Poleg Druschkeja je stal civilist, ki mi je povedal, da je v Medvodah v postavitvi zvezo z odborom OF in Seškovim. Povedal mi je geslo, s katerim naj se predstavim. Seškovec Pavlu naj sporočim, da bo novo geslo za prihajajočo zvezo hrast. In tako sta mi civilist, Slovenec, in Druschke razlagala nalogo, ki naj jo opravim v Medvodah. Vsekakor je hotel gestapo prek Seksa dobiti zvezo s pokrajinskim komitejem KPS za Gorenjsko in še posebej z njegovim sekretarjem Ljubežom Kebe-Stefanom. Pri tem naj bi jim jaz pomagal kot provokator.

V Medvode me je z osebnim avtomobilom in v civilni obleki peljal kočevski Nemec, gestapovec Helmut Zubeck, ki je brezhibno govoril slovensko. Kasneje je na Obirskem na Koroškem nastopil kot partizanski kurir (raztrganec) in so ga kot takega ubili Nemci, ki so mislili, da streljajo na pravega partizana.

Fonzi mu je skrivnostno namignil proti delavcem, ki sta delala za dvema polavtomatskima strojema. Ponujal mu je izdelek, ki so ga imeli v delu.

»Površno, Vidiš, ne pazijo dovolj. Moral bi imeti stroj, robot, brez ljudi. Vsi tuji delavci se kmalu sprijodijo. Slejkoprej se pokaže, da je vsak len, da ga zanima le zaslužek. Rad bi dobil več kot mi, namesto, da bi bil vesel, ker smo mu omogočili lahko, dobro plačano delo.«

Bojana to ni zanimalo. Vseeno je pogledal izdelek. Opazil je, da robovi niso ostri. Lepotna napaka.

»Fonzi, imaš morda naslov mojega očeta?« je vprašal Bojan. Začuden je ugotavljal, kako ga prevzema sram in čudna toplota. »Rad bi ga obiskal.«

Fonzi je pokimal, čeprav ni mogel skriti začudenja. Iz spodnjega predala je vzel kartonček, na katerem je bil z njegovo okorno pisavo zapisan očetov naslov.

»Očeta bom obiskal.« je rekel Bojan.

»Ključ je v avtu, hencina je dovolj.« je odvrnil Fonzi in mahal proti garaži.

»Vrnil sem ti ključ. To velja za zmerom!«

S prijetnim občutkom, da je tako edino prav, je Bojan zapustil delavnico. Pohitel je proti avtobusni postaji.

Radovednost, kak je oče, kako je v resnici z njim, ga je vse bolj vznemirjala. Zanimalo ga je, če je oče bliže njegovi predstavi ali pa imata prav mama in Fonzi, ki o njem govorita z rahlim obžalovanjem, če že ne kar s prezirom. Verjel je svoji slutnji.

Koliko je moral oče pretrpeti v teh petindvajsetih letih, je začel premišljati. Brez družine, najbrž brez žensk, s slabo plačanim delom, je v pijanči iskal pozabe. Napravili so mu krivico, morda celo več in to ga je potrl. Ne dotolklo. Drugače, izbral bi hitro pot. Tako pa se je uničeval — počasi. Čudno, da še živi. Kot je slišal, so štirideseta leta zgornja meja hudih pijancev. Oče, ne ve natanko, ampak okrog petdeset jih bo imel. A se drži, vztraja. Spreletelo ga je srhljivo, ginjeno upanje, ki mu je priključilo solze v oči. Obzirno jih je brisal z ročkom. Morda pa je čakal le name? Misel, da mora videti sina, ga še drži pri življenju. Morda je zvedel za očeta zadnji hip?

Oče ni stanoval v ugledni ulici. To se mu je razkrilo, ko pet ljudi, ki jih je vprašal, ni vedelo, kje bi bila Strnadova ulica. Šesti mu je pokazal le smer, z opravičilom, da se mu dozdeva, da bi tam neke lahko bila Strnadova ulica.

VINKO TRINKHAUS

14

»PO PRIZNANJU«

Ko je stopal po lesenih stopnicah, ki so votlo odmevale pod koraki, se mu je razkrilo, da je tretje nadstropje, označeno na naslovu, podstrešje. Dvoje vrat, ko ni vedel katera naj odpre. Tipal je za stikalom, a ga ni odkril. Počasi je razločil predmete ob razširjenem delu podstrešja, ki je bilo hkrati širok hodnik. Zagledal je listek na vratih, strmel vanj in se trudil prebrati ime. Dozdevalo se mu je, da je prekratko za Potokar, pa se je napotil k drugim vratom. Preden je potrkal, je napeto prisluškoval. Nekaj, podobno sunkovitemu smrčanju, je zaslišal. Za hip je še okleval, potem pa previdno potrkal. Moral je še nekajkrat, dokler ni zaslišal v sobi zdražen, hreščeč glas, ki je vpraševal kdo trka.

»Bojan ... Bojan.« se je oglasil. Ni vedel, če naj pove nanovo odkriti priimek ali starega. »Odpri te prosim.«

Zaslišal je premikanje, vzdihovanje, tudi ropot, preden je moški odprl vrata. Čmerikav, neprespan, se je zazrl vanj.

»Ste vi, Rudi Potokar.« je plaho vprašal Bojan. Moški pred njim je bil drugačen od njegove predstave. Bliže temu, kar sta namigovala mama in Fonzi. »Prišel sem vas obiskat ...«

»Le vstopi. V sobi je svetleje.« je rekel moški, ki ni potrčil, da bi bil iskani.

Seveda je bil. Drug moški ga ne bi takoj povabil v sobo. Bojanu se je dozdevalo, da je ta obraz že videl. Tega ni mogel razumeti. Ustvaril si je drugačno podobo svojega očeta, ta, ki jo gleda pa da spominja na znano. Da ni to podzavest, nekaj kar se deduje? Tudi rahlo podobnost je lahko ugotovljena. Zakaj si je potlej drugače predstavljati očeta in zdaj ta drugačna podoba? Morda medli odsev njegove podobe, ko se je bril pred ogledalom?

»Sva se midva že srečala. Tako čudno, dozdeva se mi ...«

»Videl si me, ne da bi vedel, kdo sem. Buljil sem vate, to si opazil. Pa si mislil, pijanec. Nekajkrat sem nalašč prišel v gostišče, kjer si bil s svojim dekletom. Bistra punca, vendar z bistrimi je hudič. Prevarijo te, še preden se zaobrneš. To ti že lahko svetujem: Išli ljubezen, ne pameti! Kaj bi z bistro žensko?«

»Si me ti, iskal?« je vprašal Bojan in se napel.

Oče je malomarno zamahnil z roko. Cmokal je s suhimi usti in gledal, kje bi staknil pijačo. Potem je nenadno dvignil roko, izžeti obraz se mu je zasvetil v upanju. Naglo je stopil k omari, s štirimi podolžnimi predali, odprl spodnji predal in začel premetavati nezlikano perilo. Privlekel je steklenico, jo dvignil proti žarnici, ki je visela samo na dveh žicah, brez senčnika in preveril kolčino.

»Za dva požirka bo. Potlej skuham kavo.« je rekel oče in mu začel natakati. Bojan je nerad sprejel pijačo, trčil je raje, ker je upal, da se tako hitreje zbliža z očetom. »Drugega nimam. Prišel si nenadno.«

Nadaljevanje

O RAZVOJU TOPNIŠTVA V IX. KORPUSU NOV IN POS

52

MATEVŽ JEKLER- IZTOK POLITIČNO DELO IN KOMUNISTI V ARTILERIJI

Štirje mladi borci so že čakali tam, med njimi pa so bili tudi štirje starejši borci, že člani partije. Po kratkem in toplem nagovoru komisarja Martinuča in opisu dobrih ali junaških del vsakega izmed nas, nam je povedal, da nas je doletela največja čast v težkem boju za osvoboditev domovine in človeštva na sploh. Da so po preudarnem pretresu ugotovili, da zaslužimo, da nas sprejmejo v članstvo SKOJ. Starejši borci so mrmraje peli internacionalno, nam pa je prvi čestitil komisar in povedal, da je on obenera tudi sekretar partije. Vsakomur posebej je stisnil roko in s stisnjeno pestjo salutiral z besedami »delu čast!« — mi pa smo odgovorili — »in oblasti.«

Takoj po sprejemu so nas starejši tovariši podučevali, kako je treba opazovati ostale tovariše borce, vsako sumljivo dejanje prijaviti enemu izmed njih, da ne smemo govoriti da smo skojevci, pač pa z dejanji pokazati, da smo boljši od ustalih borcev. Vedno moramo biti prvi v bojni vrsti in z bojišča oditi zadnji, pomagati omahljivcem, jih spodbujati in tolažiti in podobno. Povedali so, da se komunisti in skojevci sestajajo na sestankih tajno in da v kratkih besedah dobi vsak svojo nalogo,

nato pa se razidejo. Opozorili so nas tudi na letече sestanke med pohodom, kadar je situacija kritična. Še nekaj napotkov in svečani del sprejema v SKOJ je bil končan.

Bili smo ponosni, ker smo bili s tem postavljeni v prvo borbeno vrsto. Mojih zaslug za sprejem v SKOJ se gotovo nisem zavedal. Tudi nisem vedel kaj je SKOJ. Kar sem naredil, sem naredil kot svojo dolžnost. Seveda pa bi v takem položaju in tako mlad lahko ravnal tudi drugače. Najbolj odločilno pa je verjetno bilo to, da sem po tem, ko mi je v boju padel oče ostal v enoti, čeprav so se bali, da bom pobegnil oziroma da me bo njegova smrt spravila nazaj domov. Tako sem bil poslan v šolo. V vasi Oselica smo bili obkrojeni. Vsi smo se srečno prebili, jaz pa sem bil lažje ranjen v vrat. Vrnil sem se v enoto in povedal kaj se je zgodilo. Kje sta ostala dva iz enote nisem vedel, ker smo se razbežali. Kasneje smo zvedeli, da sta zbežala domov. Sodelovanje v bojih za Turjak, Davčo in Leskovco, so prinesle precej točk v moje dobro. Poudarek pri sprejemu pa je komisar dal opravljeni nalogi na bivši italijansko-jugoslovanski meji blizu Oselice. Z Gustijem Bevkom iz Leskovic sva dobila nalogo, da temeljito pregledava okolico in ugotoviva, če so resnično v bližini nemške enote. Sneg je že pobelil cerkljansko področje in tudi Poljanska dolina se je leskerala v snegu. Bližala sva se žični oviri, ki je bila kake tri metre široka in dober meter visoka. Vlekla se je skoraj nevidno daleč ob vseh skozi gozdove in prek travnikov. Prišla sva že na čistino, ko sa zaslišala na pobočju pasji lajež in nemška povelja. Neka naša enota je verjetno prišla v tako bližino, da je morala zažeti streljati. Vnel se je neenak boj. Nisva se mogla vrniti v enoto. Odšla sva proti žični oviri, kot edinemu možnemu umiku. Toda kako čez oviro, ki je gotovo skoraj v celoti minirana. Pasji lajež se je vse bolj bližal. Kakih 50 metrov je manjkalo pa bi bila v rokah nemških vojakov. Streljali niso, ker so bili prepričani, da naju že imajo. »Gusti raje v smrt, kakor Nemcem v roke.« sem zavpil in vrgel nahrbtnik čez žično oviro. To je storil tudi Gusti. Skočil sem na oviro in težko lovil ranotepe pri prehodu čez v strahu, da bo vsak čas eksplodirala mina ali pa da dohim strel v hrbet od Nemcev. Ne vam kako

sem se pognal in že sem bil čez, takoj za menoj pa tudi Gusti. Kakih 20 metrov od žične ovire sva se vrgla za drevesa skorajda onemogla in nemo opazovala, kako je poskušal tudi Nemec s psom priti čez. Čez ovire je vrgel deko, toda v istem trenutku je odjeknila eksplozija. Sneg je postal črn in rdeč, postal je krvav in osmojen od eksplozije. Nemec se je zgrudil skupaj s psom.

Tako je bilo konec zasledovanja in midva sva v miru šla v dolino Kopačnice. Po tej dolini so tedaj Nemci vozili s konji svoje ranjene in mrtve iz borbe, katera se je odvijala na Kladijah in okolici. Hiše so zelo redko naseljene, saj ima sosed do sosedja kar nekaj kilometrov. Tako je naneslo, da sva se ustavila točno nasproti hiše št. 8. Tu je dolina široka z dvoriščem domačije, strugo, po kateri je tekla voda in cesto, gotovo manj kakor 20 metrov. Nižje od domačije sva opazila, da so Nemci imeli zasedo. Drugača izhoda nisva imela, kakor da na kakršenkoli način prideva v hišo. Toda kakšen je gospodar, ali je naš ali nemščur. Odločitev je bila kratka: tja morava za vsako ceno.

Ko so vozovi z ranjenci in mrtvimi zašli za ovinek, ko je bila pozornost zasede usmerjena v drugo smer, sva se kakor blisk pognala čez cesto pod mostiček v vodo. Po krajšem opazovanju sva se pognala naravnost v hišo z naperjenima puškama. Nastala je grobna tišina. Dva mala otroka sta se stisnila ob zapeček, mož in žena pa sta stala kakor ukopana. Prvi sem se nekako znašel jaz in zelo odločno dejal: »Tovariši naši vedo, da sva tukaj pri vas. Imava posebno nalogo, takoj naju skrijte in ne poskušajte izdati, sicer se vam bodo naši maščevali.« »Moj bog tovariša, kam naj vaju skrijem, poglejta tje ali ne vidita Nemce z mitraljezom, ti so tam že od sinoči.« je odgovoril. Jaz pa še hitreje nazaj: »Vi najдите rešitev ne midva in to takoj, da ne bo prepozno.« Mrmraje je klical na pomoč Jezusa in Marijo, odhitel je na dvorišče in odprl vrata nad majhno štalico. V senu je napravil precej udobno luknjo in naju potem spravil vanjo.

NOVICE IZ RADOVLJIŠKE OBČINE

Med bivanjem v Sloveniji je pred dnevi obiskala Bled 15 članska skupina turističnih delavcev iz LR Kitajske. V razgovorih z blejskimi turističnimi in gostinskimi delavci so se kitajski gostje posebno zanimali za izkušnje v razvoju in reševanju problemov turističnih in gostinskih obratov ter njihovem poslovanju. Gostitelji so jim razkazali otok in grad ter druge turistično zanimivosti Bleda.

Na 14. razširjeni seji sveta KS Radovljica, 16. septembra, ki so se je udeležili tudi člani izvršnega odbora, krajevne konference SZDL, ZZZB NOV, sveta ZK, vodje delegacij za SIS in za zbor KS občinske skupščine, člani komisije za planiranje in odbora samoupravne delavske kontrole, so razpravljali o osnutku dogovora o temeljih plana občine Radovljica za obdobje 1981-1985. Izrekli so več pripomb in dopolnil, ki jih bodo posredovali komiteju za družbeno planiranje in gospodarstvo, zlasti s področja komunalne dejavnosti. Ponovno so obravnavali tudi predlog elementov samoupravnega sporazuma KS Radovljica za obdobje 1981-1985, ki so ga morali zaradi omejitvenih ukrepov precej znižati, predvsem na področju naložb.

V okviru programa zveze prijateljev mladine občine Radovljica deluje 15 pionirskih odredov, ki združujejo nad 3500 pionirjev in šest aktivov ZSMS pri vseh matičnih osnovnih šolah. Pod mentorstvom ZPM, ki je pobudnik in organizator izvenšolske dejavnosti, so pionirji in mladinci v zadnjih letih uspešno delovali v raznih interesnih krožkih, tekmovanjih, kvizih, zlasti pa so se izkazali v Jugoslovanskih pionirskih igrah in v lanskeoletni akciji Nič nas ne sme presenetiti.

V Glasbeni šoli Radovljica je letos vpisano 397 učencev. V naslednjem srednjeročnem obdobju 1981-1985 pa predvidevajo, da bo število učencev vključenih v to šolo naraslo na 400 do 450.

Pod pokroviteljstvom DO Melodija Mengeš in domicilnega odbora Prešernove brigade je bilo v nedeljo, 14. septembra tradicionalno srečanje amaterskih harmonikarjev pri gostišču Ob tabornem ognju. Tekmovalci z diatoničnimi harmonikami so nastopili s partizanskimi in narodnimi skladbami. Od 22 udeležencev, od teh 3 ženske, je bil najuspešnejši Lenart Ciglar iz Raven na Koroškem. Organizatorji so sklenili, da bo v bodoče to srečanje preraslo v republiško tekmovanje harmonikarjev - amaterjev.

V Bohinju, na prireditvenem mestu v Ukancu, so prejšnjo nedeljo 14. septembra turistični in kulturni delavci organizirali tradicionalni kravji bal, 25. po vojni. V kulturnem programu so nastopile kulturne skupine iz bohinjskih društev, godba na pihala iz Gorji in znani slovenski igralec Jože Zupan. Kljub kislemu vremenu se je zbralo v Ukancu nekaj nad tisoč ljudi, med njimi tudi številni tržaški Slovenci.

Na Bledu je bilo od 8. do 13. septembra IX. evropsko prvenstvo v podvodni orientaciji. Zanimivo merjenje moči in spretnosti pod gladino blejskega jezera je privabilo 15 moških in 7 ženskih reprezentanc med katerimi so bili najuspešnejši tekmovalci in tekmovalke iz Sovjetske zveze, ČSSR in NDR.

Občinski svet ZSS Radovljica je v sodelovanju z Zvezo telesnokulturnih organizacij Radovljica razpisal občinsko sindikalno tekmovanje: »Avtoraly Gorenjska 80«, ki bo v soboto, 27. septembra. V nedeljo, 28. septembra pa bo na balinišču BK Lesce moštveno občinsko sindikalno prvenstvo v balinanju za leto 1980.

Na ločenih sejah družbenopolitičnega zbora v torek, 23. ter zbora združenega dela in zbora krajevnih skupnosti občinske skupščine Radovljica v sredo, 24. septembra, so delegati ocenjevali gospodarska gibanja v občini za prvo polletje 1980. Sprejeli so osnutek družbenega dogovora o spremembah in dopolnitvah družbenega dogovora o uresničevanju kadrovske politike v SR Sloveniji ter odlok o določitvi zemljišč, ki so namenjena za stanovanjsko in komunalno kompleksno graditev v Bohinjski Bistrici. Opravili so nekatere razrešitve in imenovanja. Družbenopolitični zbor in zbor združenega dela sta obravnavala tudi poročilo o razporejanju dohodka in oblikovanju ter porabi sredstev za OD v prvem polletju 1980. Zbor združenega dela je razen tega potrdil predlog dogovora o oblikovanju sveta pri SDK v SR Sloveniji - na podružnici v Kranju.

Izvršni svet OS Radovljica je na 110. seji, 16. septembra, obravnaval predloge komisije za finance in premoženjsko pravne zadeve o odkupih in prodajah zemljišč, poročilo o izvajanju plana investicij v osnovna sredstva v obdobju od 1. januarja do 30. junija 1980, poročilo o predvideni realizaciji proračunskih dohodkov v 1980. letu, problematiko preskrbe s premogom na Gorenjskem, predlog samoupravnega sporazuma o združenju dela in sredstev za oblikovanje skupnega dohodka med DO Rudniki rjavega premoga Zenica in delovnimi organizacijami ter več vlog za finančno pomoč in posojila.

V veliki sejni dvorani občinske skupščine je bila v sredo, 17. septembra 1. seja občinske konference ZK Radovljica, ki jo je vodil predsednik Ciril Azman. Člani konference so potrdili program družbenopolitične aktivnosti komunistov pri nadaljnjem uresničevanju politike gospodarske stabilizacije, ki ga je komite OK ZK sprejel na zadnji seji 5. avgusta. Na dnevnem redu je bila obravnavana in ocena gospodarjenja v prvem polletju 1980 na osnovi analize, ki jo je pripravil komite za družbeno planiranje in gospodarstvo ter izvršni svet OS Radovljica. Razprava je tekla tudi o osnutku dogovora o temeljih plana občine Radovljica za obdobje 1981-1985. Sklepe konference so posredovali v obravnavo vsem osnovnim organizacijam zveze komunistov v občini.

Občinski svet ZSS Radovljica je po oceni aktivnosti sindikalnih organizacij ob polletnih periodičnih obračunih in pri uresničevanju dogovora o družbeni usmeritvi dohodka ugotovil, da je rast dohodka v občini dosežena 128 %, osebnih dohodkov pa 119,5 %. Sredstva za razširjeno reprodukcijo so se v prvem polletju povečala za 47 %. S področja gospodarstva so prekoračili dovoljeno maso za OD v 31 TOZD, v negospodarstvu pa je bilo 14 kršiteljev dogovora. O vseh kršiteljih je razpravljal izvršni svet OS Radovljica, ki je terjal podrobne obrazložitve za prekoračitve, svoje ugotovitve pa je posredoval v obravnavo občinskemu svetu ZSS.

Član predavateljskega aktiva CK ZK Slovenije Dušan Dolinar je 15. septembra popoldne govoril širšemu političnemu aktivu radovljiške občine o zadnjih političnih dogodkih na Poljskem. Udeleženci predavanja so z velikim zanimanjem sledili njegovim izvajanjem, ki bodo zelo koristna za podrobno informiranje članov družbenopolitičnih organizacij v občini.

Koordinacijski odbor za odnose z zamejskimi Slovenci pri predsedstvu OK SZDL Radovljica je na zadnji seji v začetku septembra ocenil uresničevanje dosedanjih političnih, kulturnih in športnih stikov s slovenskimi organizacijami na Koroškem. Pri tem je ugotovil, da se nekatere glasbene in športne skupine povezujejo mimo dogovorjenih načel z zamejskimi organizacijami, kar škoduje organiziranemu sodelovanju. To velja zlasti za posamezne narodno zabavne ansamble, ki bodo v bodoče morali tudi spoštovati stališča SZDL. Na seji so sklenili, da bodo organizirali razpravo o družbenem dogovoru za sodelovanje družbenopolitičnih, kulturnih in športnih organizacij ter društev z zamejskimi Slovenci.

Na osnovi sklepa občinskega sveta ZSS Radovljica bodo do konca meseca septembra v vseh OZD in TOZD javne razprave o osnutku samoupravnega sporazuma o štipendiranju. Nomenklaturni razprav so osnovne organizacije sindikata, ki bodo za tolmačenje določil tega sporazuma pritegnile vodje kadrovske službe in druge odgovorne delavce za kadrovske politiko v delovnih organizacijah. Za pripravo razprave je strokovna služba skupnosti za zaposlovanje Gorenjske organizirala posvet s kadrovske delavci v občini.

Po sklepu komiteja za SLO in družbeno samozaščito občine Radovljica, bodo v skladu z vsebinskim in republiškim zakonom o ljudski obrambi, družbeni samozaščiti, varnosti in notranjih zadevah organizirali v občini do konca 1980. leta pouk obrambe in zaščite za delavce v združenem delu in občane v krajevnih skupnostih. Pouk bo izveden v obliki predavanj v učnih skupinah ki jih bodo določili komiteji in odbori za SLO in družbeno samozaščito v TOZD in KS. Predavanj se bodo udeležili vsi moški od 15. do 60. leta starosti in ženske od 15. do 55. leta. Najprej bodo opravljena osemurna predavanja za delavce v OZD in TOZD, nato pa za druge občane po krajevnih skupnostih.

Občinski odbor ZZZB NOV Radovljica je obvestil vse krajevne organizacije ZB NOV, da bo v organizaciji TTG Ljubljana skupaj z občinskim odborom ZZZB NOV Jesenice zbiral prijave za izlet v Beograd, kjer bodo borci obiskali grobnico tov. Tita v Hiši cvetja. Izlet pripravljajo v času od 13. do 15. oktobra z vlakom. Med bivanjem v Beogradu je predviden ogled Vojnega muzeja, Muzeja 25. maj, Avale in centra Sava. Prijave bodo zbirale krajevne organizacije do konca septembra. Cena za upokojece je 790 za vojaške vojne invalide in upokojene železničarje 520, za vse druge člane ZZZB NOV pa 880 din. V ceno je vračunan prevoz v spalniku, prehrana in avtobusni prevoz po Beogradu.

Gibanje splošne in skupne porabe v radovljiški občini v prvem polletju 1980 je presegla načrtane okvire, spričo tega se razmerje med delom dohodka, ki je namenjeno za skupne in splošne potrebe in delom, ki ostaja OZD in TOZD, v primerjavi z lanskim ni spremenilo. Glavni pritisk na previsoko porabo so povzročali v regiji in republiki s povisanimi davki in prispevki, ki so za regijo večji za 34, za republiko pa celo 92 % kot lani.

Po podatkih statistične službe komiteja za družbeno planiranje in gospodarstvo pri OS Radovljica se je nateklo v občinski proračun od 1. januarja do 31. avgusta skupaj 74.155.737 din, ker je 70,8 % letnega plana prihodkov za 1980. Odhodki proračuna so znašali v tem obdobju 66.238.842 din ali 63 % letošnjega plana.

Komisiji za subvencijo stanarin pri samoupravni stanovanjski skupnosti občine Radovljica je do 10. septembra prispelo 89 vlog prosičev za odobritev delnega znižanja stanarin v 1980. letu. Vloge je s svojimi predlogi komisija posredovala v obravnavo izvršnemu odboru skupnosti, končne odločitve znižanih stanarin pa bo sprejela skupščina stanovanjske skupnosti.

Poslovni odbor Turistične poslovne skupnosti Bled je na 11. seji, ki je bila pred dnevi v hotelu Park obravnaval gradivo o elementih za usklajevanje srednjeročnih planov OZD, ki oblikuje turistično ponudbo Bleda in okolice za obdobje 1981-1985. To gradivo so pripravili na osnovi dogovora med junijskim obiskom delovne skupine CK ZKS.

TRAGEDIJA V RADOVNI 1944. LETA

Pripadniki zloglasne nacistične divizije »Brandenburg« so na ukaz krvnika Göpperta 20. septembra 1944 s požigom celotni vasi Srednje Radovne zagrešili enega največjih zločinov na Gorenjskem v tem času.

Srednja Radovna je bila majhna gorenjska vasica, naselje bornih kmečkih hiš ob potoku Radovna, med gozdnimi pobočji Pokljuke in Mežaklje, dobri dve uri hoda od Gorji nad Bledom. V tesni dolinici z nekaj malega plodne zemlje in nekaj več pašniki so marljivo Radovčani gojili govedo in drobnico ter drvarili po temnih gozdovih, da so se lahko skromno preživljali. Težko delo, vsakdanje garanje in narava, ki jih je obdajala, jih je prekalila v trdote, svobodoljubne ljudi trdne volje in poštenih misli. Takšni so ostali tudi takrat, ko so se v naše kraje pritepli nacisti, da bi nas ugonobili.

Že po letu 1941 je zaneetil Viktor Kejžar s Koroške Bele v Radovni prvo iskro upora. Vaščani so organizirano začeli oskrbovati prve partizane na Mežaklji. Zbirali so hrano, opremo in orožje ter nudili varno zatočišče posameznim borcem, kurirjem in obveščevalcem. Posebno prizadevna sta bila Pangerčev Matjevž in Čufarjev Joža. Zadnji je kasneje kot partizan tudi padel. Nemci so kmalu zaslutili, da Radovna pomaga partizanom. Zato so 3. marca 1943 zgodaj zjutraj pridreli v vas gestapovci in odvlekli Matjevža v Begunje, Čufar pa se je po naključju rešil, ker ga niso našli doma.

Prebivalci Radovne pa kljub temu niso nehali sodelovati s partizani. Ravno zaradi zvestobe in vdanosti osvobodilnemu gibanju, se je v vasi naseili najprej okrožni komite komunistične partije, nato pa še okrožni odbor OF Jesenice. Proti koncu 1943. leta so bili v Radovni že vsi okrožni forumi: KP, OF, SKOJ,

VOS in okrožna tehnika. Tako je postala ta majhna odročna vasica politično središče vsega zgornjega dela Gorenjske. Od tod so vodile niti političnega dela in akcij do skrajnih zahodnih meja Slovenije. Tu so se sestajali in delali številni gorenjski vodilni organizatorji NOB med drugimi Bogdan Osolnik, France Perovšek, Andrej Zvan-Boris, njegov brat Janez-Dravski, Vinko Repetiglavski, brata Ambrožiča - Božo in Beton, Janez Kocijančič, Stane Kersnik, Ivan Vovk-Zivan, Franc Šmid in mnogi drugi. Skozi Radovno so vodile tudi važne kurirske zveze. Tod mimo so potovali na pomembne bojne in organizacijske naloge na Koroško številni posamezni borci, funkcionarji in cele enote.

Vsi prebivalci Radovne od najmanjšega otroka do najstarejše žene, so po svojih močeh delali za partizane. Pangerčeva družina, čeprav sama številna, je dala partizanom 13 glav živine. Po svojih zmogljivostih s premoženjskim stanjem so dajale tudi družine Sanca, Ogriša, Rekarja in druge. Pangerčeva mama je v hiši nešteto krat sprejela bolne in ranjene borce. S svojo požrtvovalnostjo, zavednostjo in neustrašenostjo je dvigala pogum vsej dolini. Poznale so jo mnoge žene tja do Radovljice in Jesenice. Toliko pogumnih in požrtvovalnih ljudi je bilo v Radovni, da bi o njihovih plemenitih dejanjih lahko napisali celotno knjigo.

Okupatorji so se trudili na vse kriplice, da bi prodrli v skrivnost uporne Radovne. Toda zaman! Med vaščani ni bilo izdajalca. Vsi poskusni gestapa, ki se je posluževal tudi raztrganev in belogardistov in jih

pošiljal v Radovno preoblečene v partizane, so se vselej izjalovili. Radovna je ostala skrivnost - na pragu gestapovskega središča na Bledu. Tudi Nemci so večkrat stikali okoli vasa, postavljali zasede na Krmici, kjer se začnejo dolina in na drugih območjih, toda opravili niso ničesar. V Srednjo Radovno pa so zašli redkokdaj.

Prve dni septembra 1944 jih je pripeljal tja pohlep po precejšnji količini lesa, ki je bil zložen ob cesti. S štirimi vozmi, ki so jih vlekli konji so prišli v Radovno. Delo so sicer opravili, ko pa so se dokaj brezbržno obračali po cesti proti Gorjam, jih je na Frčkovem prestrelgel partizanski mitraljez in jim pobil dva konja. Zmešnjavo ob iznenadnem napadu sta izkoristila dva nemška vojaka, ki sta pobegnili in se nikoli več nista vrnila v svojo enoto.

Zaradi tega napada so se Nemci vrnili v Radovno z večjim oddelkom vojakov in minirali Pangerčovo hišo, dve drugi pa so hoteli zažgati. Vse vaščane, kar so jih našli doma so odgnali na Frčkovo. Zabičali so jim, da bodo vse pobili, če se pobelega vojaka ne vrne v svojo enoto v osmih dneh. Vaščani so sicer poznali krutost nacistov, toda grožnje zaradi dveh vojakov in dveh konj niso jemali preveč resno. Pokazalo pa se je, da so nacisti to pot mislili za res...

Zgodaj zjutraj 20. septembra je dolino v polmraku napolnilo preteče brnenje nemških avtomobilov. Ljudje v posteljah so se zbudili in poslušali. Presenečeni in v skrbih so vstajali in pogledovali skozi okna. Šele tedaj so doumeli grozljivo resničnost, toda za beg je bilo že prepozno. Vas je bila obkoljena s čvrstim obročem zelenih pošasti v jeklenih čeladah. Začelo se je streljanje, ki se je mešalo s kriki obupanih vaščanov. S srede vasi so kot bič sekala nemška povelja v ognjeno jutro in spodbujala zločince divizije Brandenburg k sprostitvi njihovih

zivalskih nagonov. Vsa dolina se je zavila v gost črni dim, ki se je valil iznad visokih ognjenih zubljev. V pijanem besu so vojaki požigali hišo za hišo, poslopje za poslopjem. Dvanajst domačij so požrli plameni. Rafali pa so pokončali 24 življenj, vseh, ki so jih tisto jutro našli v vasi. Mrtve so nacisti pometali v plamene. Celotno pokolenje vaščanov, od sedemmesečnega otroka do nad 70 let starega moža je izginilo v pogoriščih lastnih bivališč.

Ko so žrtve stale v vrsti pred gorečimi domovi, je krvnik Göppert ukazal nekemu vojaku naj jih postreli. Pred njim je stalo deset žensk, pripravljenih na smrt in vojak so

omahnile roke, ko je pomeril vanje s strojnico. V oči so mu privrele solze, obstal je okamenel, ni mogel streljati. Zato so dali strojnico v roke belogardistu. Izdajalec je hladnokrvno požel vseh deset, ne da bi trenil z očmi.

Visoko v nebo se je valil ogromen oblak dima, se grozeče plazil med smrekami obeh pobočij nad nesrečno dolino, ki je darovala na žrtvenik svobode vse svoje prebivalce.

V spomin na ta tragičen dogodek so občani krajevnih skupnosti Gorje že pred leti postavili sredi pogorišča spomenik žrtvam v obliki velike roke, ki bo večno spominjala in opozarjala na zločin.

JR

SPOMINSKA SVEČANOST V RADOVNI

Krajevna konferenca SZDL Gorje v sodelovanju z okrožnim odborom OF Jesenice prireja v nedeljo, 28. septembra pri spomeniku žrtvam nacističnega nasilja v Srednji Radovni vsakoletno slovesnost in srečanje aktivistov OF jeseniškega okrožja. Prireditelj je posvečena 36-letnica tragedije v Srednji Radovni, ko so nacisti požgali to partizansko vasico in v ognju pomorili 24 vaščanov.

V Radovni je bilo med NOB središče okrožnih in drugih forumov KPS, OF, SKOJ, VOS, tehnike in kurirska postaja, odkoder so vodile zveze po vsej zahodni Sloveniji in na Koroško. Organizatorji zato vabijo na letošnje sominski srečanje tudi vse preživele obveščevalce, kurirje, pripadnike VOS, gorenjskih komand mest in zalednih enot ter druge borce, mladino in prebivalce.

Na svečanosti, ki se bo pričela ob 11. uri, bo govoril predsednik okrožnega odbora OF Aleš Jelenc, v kulturnem programu pa bodo nastopili pevci in recitatorji osnovne šole Bratov Zvan in godba na pihala iz Gorji. Za to priložnost bodo delili posebno spominsko značko, občinska konferenca ZSMS Radovljica pa

bo organizirala pohod mimo spomenikov NOB za člane osnovnih organizacij ZSMS in brigadirje. Iz Gorji bodo krenili v Radovno ob 8. uri zjutraj. Po prireditvi bodo pripravili tovariško srečanje.

Pripravljalni odbor je poskrbel za brezplačne prevoze iz jeseniške in radovljiške občine na slovesnost, ki ho v vsakem vremenu.

Z Jesenic in iz Radovljice bo avtobus odpeljal ob 9.30, z Bleda ob 10. uri, iz Gorji pa ob 10.15. Za udeležence z lastnimi vozili bodo zagotovili dovolj parkirišč.

JR

JE MOGOČE TUDI TO STABILIZACIJSKO OBNAŠANJE?

Na Jesenicah, na Cesti revolucije, že nekaj let nad starimi stanovanjskimi bloki dograjujejo še eno nadstropje. Tako se bo povečal stanovanjski fond, kar je prav gotovo pravilno v času še vedno velikega pomanjkanja stanovanj. To je koristno tudi zato, ker bodo ti stari bloki dobili nove strehe, ker so bile stare že dotrajane. Torej je to ukrep, s katerim je Stanovanjska skupnost Jesenice ubila kar dve muhi na mah.

Trenutno gradbeno podjetje Gradbincec in obrtniki dograjujejo nadstropje nad blokom št. 8. Delajo od šeste ure jutraj pa tja do poznih popoldanskih ur, mnogokrat do 19. ure. Dopoldan delajo delavci gradbenega podjetja, popoldne pa obrtniki. Ker je to delo na višini, oziroma v bodočem šestem nadstropju, so morali ves blok obdati z nosilnimi tlaškimi pogradi, v petem nadstropju pa obdati blok z lesenim jaškom, katerega naj bi spuščali odpaden material. Ta lesen jašek naj bi bil dovolj trdno zgrajen iz lesenih plohov, da bi zadržali odpadke in vseh fazah dela, to je pri rušenju stare strehe, zidanju nove in ometu dozidanega dela.

Izvajalcu del pa se v obravnavanem primeru ni zdelo potrebno pripravljati časa za skrbno zavarovanje jaška in so raje pustili lesene plohe, da jih na dvorišču pere dež in jih uporabljajo otroci pri svoji igri. Delavci pri delu, vse kar ne rabijo, odvržejo na tla, dobesedno na tla, ker po deset centimetrov debele reže v lesenem jašku ne zadržijo opeke, kamena, ometa itd., ki prosto pada, oziroma dežuje na tla, na balkone, se odbija od železnih stebrov v okna, ki so že vsa razbita. Po kilogram težak kamen najprej prebije okno in zleti na parket, da je tudi ta ves otolčen. V spalnicah, kuhinjah, sanitarijah — človek ne more stati mirno ob oknu, ker mimogrede prileti kamen, ki ogroža tudi življenja. Pod blokom pa se igrajo otroci, si lahko zamislite kaj bi bilo, če bi otroku zletela na glavo opeka, lahko pa tudi manjši kamen ali drug odpadni material.

In tako »deževje« imamo okoli bloka od zore do mraka. Ni redek primer, da kakemu nerodnemu zidarju zleti celo vedro malte in se

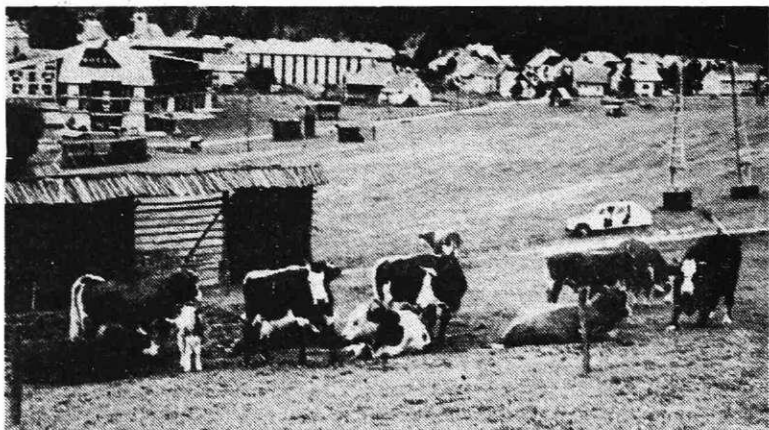
razlije skozi razbita okna po stanovanjih. Zgodi se celo, da imaš zvečer, ko greš spat, posteljo postlano s peskom in ostanki zidakov.

Kje je tu odgovornost izvajalcev del do varnostne zaščite ljudi, ki živijo v tem stanovanjskem bloku? Sprašujemo se, kdo je sploh dal dovoljenje za začetek del, ko ni bilo poskrbljeno za zaščito prebivalcev. Tu gre vendar za varnost ljudi, ki je na prvem mestu, takoj za tem, pa je odnos do družbene lastnine. Če že nekaj novega ustvarjamo, ali moramo s tem staro uničiti. V vsem bloku je že razbitih okoli polovica oken-skkih stekel, skoraj ni stanovanja, ki ne bi imelo poškodovanega parketa.

Zaradi vsega tega so se stanovalci pritožili vodji del, ta pa jih je ne preveč ljubeznivo zavrnil, češ bodo že dobili vse povrnjeno od podjetja, kar bo uničenega po njihovi krivdi. Ali jim potem to daje pravico tako postopati z že ustvarjenimi dobrinami, ki so družbena lastnina. Ali niso sredstva, s katerimi razpolagajo izvajalci tudi družbena lastnina. In končno, škodo nam bodo nedvomno popravili na račun gradnje šestega nadstropja in višje stroške gradnje bodo morali plačati delovni ljudje s svojimi prispevki za stanovanjsko gradnjo. To pa je tudi povsem protistabilizacijsko ponašanje, kajti, kje je pri takem delu in odnosu varčevanje, ekonomičnost, odgovornost?

Kdo je tu za kaj odgovoren: za varstvo družbene lastnine, za zaščito življenj ljudi, za zaščito stanovanjske pravice, za racionalno gospodarjenje? Prav gotovo pa stanovanjska skupnost ne bi smela plačati dodatnih stroškov za povzročeno škodo. In ne nazadnje, kje so inšpekcijske službe?

M.

Jesenska idila v Kranjski gori. Na smučiščih pod Vitrancem so tačas krave, telčki, ovce in koze, ki se tu pasejo po velikih novonastalih travnatih površinah. Ko se bodo smučišča trdno zarasla, bodo Kranjskogorci lahko tu redili še več goveje živine in drobnice. (Tekst in foto B. Blenkuš)

OTVORITEV KURIJSKE POSTAJE G-22

Komisija za kurirje pri občinskem odboru ZZB NOV Jesenice, krajevna organizacija ZB NOV Javornik-Koroška Bela in krajevna skupnost Javornik-Koroška Bela vabijo na otvoritev kurirske postaje G-22, ki bo ob dnevu pionirjev v ponedeljek, 29. septembra, ob 11. uri za Mavrami nad Javorniškim rovtom.

Otvoritev bodo s kulturnim programom popestrili učenci osnovne šole Karavanški kurirji NOB s Koroške Bele in partizanski harmonikar Franc Krajnik.

Dostop do kurirske postaje je mogoče z osebnimi avtomobili iz Javornika do vasi Javorniški rovt in naprej po gozdni cesti, ali pa z avtobusom, ki bo peljal (izredna vožnja za starejše) iz Plavža ob 8.30 jutraj do Pristave. Mladina pa bo ob tej priliki opravila pohod z odhodom ob 8. uri izpred osnovne šole Karavanški kurirji NOB na Koroški Beli.

OSMA RAZSTAVA FOTOGRAFIJ TREH DEŽEL V BELJAKU

Organizatorji letošnje razstave fotografij treh dežel: Koroške, Julijske krajine — Benečije in Slovenije so bili fotoamaterji turističnega društva Naturfreunde iz Celovca. Razstava je bila od 15. do 20. septembra v kongresni hiši v Beljaku. Na razstavi je sodelovalo 158 amaterjev s 597 fotografijami od tega iz Slovenije 60 amaterjev s 225 fotografijami. Za razstavo je bilo sprejetih 75 fotografij.

Foto klub Andrej Prešern Jesenice je zastopala šest avtorjev s 24 fotografijami. Sprejetih je bilo osem fotografij treh avtorjev. Na zaključni svečanosti, na kateri so bile podeljene tudi nagrade, so govorniki poudarili velik pomen medsebojnega sodelovanja teh obmejnih držav na kulturnem področju.

Let uspeh na tej razstavi je dosegel član našega kolektiva Franci Črv, ki je za posamezno fotografijo dobil prvo nagrado, za kolekcijo štirih fotografij pa drugo nagrado. Poleg njega je še Franc Kolman dobil tretjo nagrado za posamezno fotografijo, kar je še zaokrožilo lep uspeh fotoamaterjev z Jesenic.

Pokrovitelj razstave, ki je bila posvečena soustanovitljuje te razstave treh dežel Luigi Carnelu, je bil deželni glavar Leopold Wagner.

Naslednja deveta razstava treh dežel bo drugo leto v Ljubljani.

ODKRITJE SPOMENIKA VIKTORJU KEJŽARJU

V nedeljo, 28. septembra, bodo na Jamniku nad Kropo slovesno odkrili spomenik padlemu sekretarju okrožnega komiteja KPS Jesenice Viktorju Kejžarju. Rojen je bil 28. oktobra leta 1910. V predvojni Jugoslaviji je bil zaposlen na Jesenicah in je kot član komunistine partije aktivno deloval v delavskih vrstah. Bivši oblastniki so ga zaradi tega preganjali, aretirali in zaprli. Takoj po prihodu okupatorja je vstopil v partizane, kjer je potem opravljal pomembne politične funkcije. Padel je ob nemški ofenzivi na Jelovico 28. avgusta leta 1942.

Nedeljskega odkritja spomenika, ki ga organizira občinski odbor ZZB NOV Jesenice, se bodo udeležili borci NOV, predstavniki skupščine in družbenopolitičnih organizacij jeseniške občine ter drugi.

Ob odkritju bo govoril medobčinski sekretar ZKS za Gorenjsko Zdravko Kravina, v kulturnem programu pa bo sodeloval pihalni orkester Jeseniški železarji.

Avtobusi bodo odpeljali ob 8. uri in 30 minut izpred zdravstvenega doma na Jesenicah.

J. R.

V NOVO ŠOLSKO LETO

Novo šolsko leto se je za učence osnovne šole Gorenjskega odreda v Žirovnici pričelo zelo uspešno. Že teden pred začetkom šolskega leta smo za minimalno desetodstotno obrabnino dobili učbenike, delovne zvezke pa smo plačali po običajni ceni. S tem je bilo našim staršem prihranjeno veliko denarja in mučno čakanje v knjigarnah pred začetkom pouka. Šola je poskrbela tudi za učence iz socialno šibkejših družin. Ti učenci so dobili vse učbenike v šoli brezplačno.

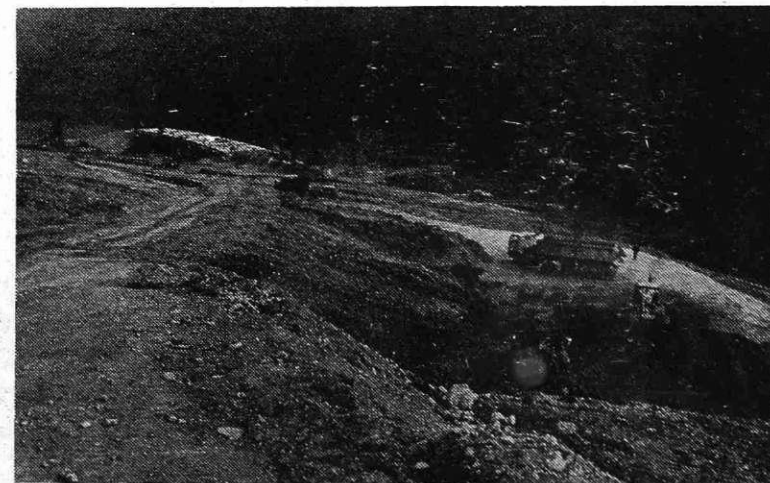
Iz sredstev, ki se zbirajo pri Izo-brazevalni skupnosti Jesenice, smo v letošnjem letu pridobili veliko, svetlo jedilnico, razširili in posodobili pa smo tudi kuhinjo. To je za našo šolo res velika pridobitev, saj smo se prej stiskali v ozkem hodniku, v katerem smo pred leti tudi še telovadili. Sedaj južnamo le v dveh izmenah. Tudi malice v njej. V času malice ali kosila ni nobene gneče, prerivanja, v o hrano dežurni učenci zvozmimo na servirnih vozičkih. Tu bomo prirejali vse šolske in druge kulturne prireditve.

Tudi šolski radio Stol je dobil svoj prostor v novi zgradbi, mešalno mizo v njem sestavi bivši učenec naše šole Toni Dolenc. V mali učilnici pred kabinetom pa bodo učenci lahko organizirali različne interesne dejavnosti.

Šola je z lastnimi sredstvi odkupila večji travnik za šolskim poslopjem. Tako so se naše igralne površine precej povečale. V senci dreves se v prostem času in v času rekreacije radi igrajo učenci nižje stopnje in otroci vrtca, za katere bomo morali še urediti primerno igrišče.

Vsi učenci skupaj z našimi starši in vsemi občani naše krajevske skupnosti smo teh pridobitev zelo veseli. Prepričani smo, da se bomo v boljših pogojih še bolje učili in še več delali v izvenšolskih dejavnostih.

Polona Zupančič, 7. a. novinarski krožek, OŠ Gorenjski odred, Žirovnica

Gradbišče pred novim karavanjskim predorom na Belem polju (Foto I. Kučič na)

ZAHVALA GORJANSKIH GODBENIKOV ZA POMOČ

Delavci delovnih organizacij Železarna Jesenice, Lesno industrijsko podjetje Bled, Gozdno gospodarstvo Bled in še nekateri drugi so se že pred dvema letoma odločili, da iz ostanka dohodka, oziroma sklada skupne porabe namenijo nekaj denarja Godbi na pihala Gorje za nakup novih instrumentov. Kolektiv godbe je ob navedeni pomoči in trikratni izdatni pomoči Kulturne skupnosti Radovljica in ob izredno veliki lastni aktivnosti, uspel v letošnjem letu kupiti 28 novih instrumentov. Tako se je gorjanski godbenikom uresničila večletna želja in so ob tej priložnosti izredno srečni in zadovoljni. Seveda moramo ob tem takoj povedati, da to ni bila samo želja, temveč nujna potreba ob že dosti dotrajanih in zastarelih instrumentih.

V zahvalo delavcem iz radovljiske in jeseniške občine, torej tudi našim železarjem, gorjanski godbeniki prireajo v soboto 27. septembra ob 18. uri v Festivalni dvorani na Bledu koncert, na katerem se bodo predstavili z novimi instrumenti.

Prvi del koncertnega programa bodo izvajali gorjanski godbeniki, v drugem pa bodo nasto-

pili tudi godbeniki iz Rutesheima iz Zvezne republike Nemčije, ki so ravno v tem času gostje gorjanskih godbenikov. Za zaključek koncerta pa bosta obe godbi skupaj izvedli nekaj skladb.

Vsekakor je to izredno lepa poteza gorjanskih godbenikov, ki tudi sicer niso nikoli odrekli sodelovanja v okviru prireditev naše železarne ali v občinskem merilu. Želimo jim, da bi z novimi instrumenti dosegali še veliko uspehov širom naše domovine.

V zahvalo jeseniški železarjem so poklonili 100 vstopnic, ki jih bo po posebnem ključu razdelil sindikat Železarne, pri čemer pa bo seveda dal prednost našim železarskim godbenikom.

Naj ob tem tudi omenimo, da bodo v Gorjah jutri, 26. septembra ob 17. uri sprejeli godbo na pihala iz Rutesheima iz Zvezne republike Nemčije, ki bo gost gorjanskih godbenikov do ponedeljka 29. septembra. Poleg sodelovanja na omenjenem koncertu bodo gostje priredili tudi samostojni koncert v petek, 26. septembra ob 19.30 v domu TVD Partizan v Zgornjih Gorjah. Gorjanski godbeniki vabijo k sprejemu in na večerni koncert.

JE ŽE TAKO

Glavne vloge: Urška, Poldka; statisti: prof. Otorinolaringologija, Miklavž, Silvester.

Gostinci si manejo roke. Le kaj si jih nebi? Začelo se je šolsko leto in posel bo cvetel, da je kaj! Modne revije se bodo odvijale vsak dan kot po tekočem traku od Tinčka do Turista in pijača bo tekla — tak je pač red, taka je pač navada.

Zadnjič, na primer, je bila v šoli profesorica Otorinolaringologija tako naivna, da je uboge namazano zagorele učenke kar dve uri morila o nekih slušnih (beri: glušnih) živcih in o akustičnih (beri: vakuum) centrih v možganih, pri vsem tem pa v vsej svoji gorečnosti ni opazila, da to vse njene Urške in Poldke v razredu sploh ni zanimalo in mogoče bi njihovo pozornost pritegnila le s predvajanjem kakšnega color — porno filma, ki bi tem nedolžnim ovčkam lahko tako prima ilustriral njihove pogovore o »ljubavnim avanturama na rivie. Toda to se ni zgodilo in tako je vztrajal vsak po svoji: profesorica Otorinolaringologija je s teatralnimi gibi in gorečimi lici naprej razlagala še o tujkih v slohovodu, medtem pa so Urške in Poldke govorile o tujcih na morju.

Tako je med drugim Urška povedala Poldki, da je bila letos v Poreču in da je že prvi večer ujela nekega močvirnika z Viča. Frajer pa je bil menda tako nor, da jo je že med prvim plesom vso preiskal (če ji morda kaj ne manjka) in ji kar takoj predlagal, da gresta malo ven, na svež zrak. Ampak kje pa! Urška vendar ni taka in nje se ne dobi kar tako! No in tako je sprehod seveda odpadel, da pa frajer ne bi kar tako ušel, mu je le dovolila nekaj poljubčkov in malo ščipanja tu pa tam. Potem sta seveda sedla za mizo. Močvirnik z Viča je poskušal s staro zvijačo podkupovanja. Ona je pila cola-rum on pa za korajžo pivorum. Seveda se pa ve, da se ona, Urška, ne da kar tako in navsezadnje je bilo na mizi že precej praznih kozarcev. Ker pa je pivorum nekaj močnejša kombinacija pa je bila prav kmalu na mizi tudi frajerjeva glava. Urška reveža seveda ni zbudila, razen tedaj, ko je prišel natakark z računom. Ko je natakark odšel je močvirnik spet zaspal in tako je ona, Urška, ostala osamljena. Pa ne za dolgo, kajti kaj kmalu je njeno samoto opazil visok tip z rjastimi lasmi in prima črno majico z napisom München Sport

Club. Prišel je k njej in jo vprašal: »Wollen Sie tanzen?« Ker pa njo, Urško, šešči čut še nikoli ni izdal je rekla »Ja«. Pa nista šla tanzen ampak sta se kar takoj vsedla na njegovo Honda 750 in že oddrela proti hotelu. Bilo je prima, je rekla Urška, in zjutraj ji je Fritz dal trideset mark »Für souvenir ein-kaufens«. Seveda se je ona branila na vse pretege ampak videti je bilo, da bo Fritz zelo užaljen in da bo morda še celo jokal, kar pa ona sploh ne prenese, in je pač morala vzeti.

Seveda bi Urška Poldki povedala še kakšno podrobnost, toda prekinil ju je zvonec. Profesorica Otorinolaringologija je zadovoljna odšla iz razreda, Urške in Poldke pa so hite-le postavljati svoje pudrince, pilice in lake za nohte, ter tu pa tam kakšen zvezek in kakšno knjigo, kajti bilo je konec pouka in mudilo se jim je v Pikovo damo, Korotan in mlečno restavracijo.

Medtem, ko sta v Pikovi dami Urška in Poldka že trčetrirale čakali na svoj gin-tonic, sta si prižgali Marlboro in sedaj je Poldka pripovedovala, da je že skoraj čisto pozabila, da je tri mesece noseča z Jeseničanom Pepetom, ker ji ne gre in ne gre iz glave Jimmy iz Cambridgea in Claudio iz Pescare, ter slednjega jahta, na kateri je z obema prežvela čudovite počitnice. Nasplah pa na počitnicah ni veliko zapravila, je še rekla in povedala, da si bo z denarjem, ki ga ni zapravila na morju, kupila nekaj nove garderobe v Trstu in če bi ji slučajno zmanjkalo kakšen dinar, bo pa že »starega« ožela.

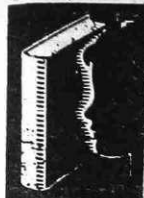
Naročili sta si še drugo rundo in pogovor je tekel tako, da sploh nista (ali nista hoteli) opazili, kako ju pri sosednji mizi poželjivo gledata Miklavž in Silvester. Sicer pa sploh nista bila vredna pogleda, kajti namesto, da bi jima lasje pokrivali eno oko, so jima pokrivali le del ušes, poleg tega pa sta imela oprjete hlače, namesto da bi bile zgornje dve številki preširoke in tako torej sploh nista bila po modri, torej nezanimiva. Verjetno pa je da bi se še bolj zgrozili, če bi vedeli, da Miklavž vsak da osem ur v znoju in prahu ravna profile v profilarni in da Silvester prav tako ves umazan in prepoten vleče težke jelekne palice v jeklovleku. Kar pa je seveda višek vsega je to, da nobeden od njiju nima avtomobila in tako seveda sploh ne prideta v poštev, kajti le kdo jih bo vozil potem v Prisanek in Park? Sicer sta pa tako ali tako brez denarja, kajti tudi onadva sta bila na morju, vendar se sploh nista znašla in sta tam zapravila vsak skoraj dve svoji mesečni plači, tako, da bosta morala že sedaj hraniti denar za drugo leto!

Cas je mineval in medtem ko sta se dijakinji Urška in Poldka prepirali katera od njiju je danes na vrsti da plača osem gin-tonic-ov, sta Miklavž in Silvester zbirala drobiž, da sta lahko plačala svoje pivo, kajti treba je bilo iti.

Miklavž v profilarno, Silvester v jeklovlek, Urška in Poldka pa na Bled.

O. S.: Dogodek je resničen. Vsaka podobnost je namerno slučajna.

SOLEDAJ

Fulvio TOMIZZA: Boljše življenje. Roman. Lipa 1980.

Na začetku tega romana, ki ga ni mogoče meni nič tebi nič postaviti v kak predalček, — to je že samo po sebi znak nevsakdanjega formata, — stojijo besede: To, kar sem videl in doživel. Stavek skriva v sebi določen patos, hkrati pa ga lahko razumemo kot povsem preprosto pojasnilo bralcu: mežnar v neki istrski vasi Martin Krušič nam pripoveduje svoje življenje, razpeto nekje med letnicama 1900 in 1970.

Nadaljnje pojasnilo daje Martin Krušič šele nekje proti koncu knjige: ko ni imel nikogar več od svojih, ki je ostal brez delodajalcev (župnikov), ko se je večina njegovih sovaščanov odselila v Italijo ali pa so pomrli, — ko je konec koncev doživel da je njegov mladostni idol, don Stipe, nekakšni istrski kaplan Čedermac, padel z oltarja, ker se je navsezadnje prelevil v navadnega cerkvenega oblastnika, — ko je doživel vse to, se je stari Martin, zdaj uživalec pokojnine po svojem edinem sinu, padlem partizanu, lotil pisanja spominov.

Torej roman o minevanju? Niti ne. Martin Krušič je sicer po vlogi, v katero ga je postavil podedovani mežnarski poklic, veren človek. Ta vera pa je, kot se kaže na slednji strani tega velikega romana, zgolj zunanja, profesionalna vera. Martin pač vsak dan opravlja obrede, ki jih predpisuje liturgija, enako, kot izvršuje sto drugih opravil, ki jih terjajo življenje. Recimo, kot obdeluje vinograd in vrt. O kakšni drugačni religioznosti, o osebnem odnosu do božanstva, o tem, da bi se Martin v kateremkoli obdobju svojega življenja spuščal v osebne pogovore s tem božanstvom, ni v vsej knjigi niti besedice. Pač pa vseskozi občutimo prisotnost neke druge »religije«, nikjer izrecno izpovedane, namreč, vere v ljudstvo.

To ljudstvo je, kot rečeno, pomrlo ali se izselilo, v vas in v pokrajino so prišli »novi« ljudje iz zaledja, med njimi, na primer, muslimanska družina iz Makedonije, ki se je naselila v napol podrti kraški hiši. Prav to ljudstvo pa je tisti element, ki brez prestanka navdihuje Martinovo življenje in Tomizzovo pero. Zato pravim, da pred nami ni roman o religiozni doživeti »minevanju« vsega živlega, pač pa pripoved o neki stalnici. Konec koncev ostane tu Martin sam kot utelešenje istrskega ljudstva. On je tisti, ki roti italijansko govoreče rojake, naj ne zapuščajo te zemlje zaradi »boljšega življenja« onkraj meje.

Tudi na videz brezpomembna epizoda o muslimanski družini, s katero se je Martin ob neki nesrečni smrti, ko je moral nastopiti kot grobar in kot tolažnik, seznanil, ima v zvezi z vsem tem globlji pomen. In prav tako ni naključno, da je Martin ob svojem mežnarjenju ves čas po malem tudi kmet.

Kako to, da pisatelj modernega romana izbere za svojega junaka prav ta poklic? Ta izbira se zdi na prvi pogled malce nenavadna, vendar je globoko premišljena. Treba je bilo izbrati osebo hrvaškega rodu, »proletarca«, človeka, ki ima stike s sovaščani, ki občuje s hrvaško in italijansko govorečim prebivalstvom, ki se pozna s kmeti, dninarji oz. koloni, propadlimi potomci fevdalcev in z izobraženo »gospodo«. Najbolj značilni predstavniki le-te so seveda župniki. V času Martinovega službovanja se jih je zvrstilo kar precej, blagih in gospodovalnih, zanikrnih in prizadanih, skoraj vsi pa so predstavniki, posredovalci in prinašalci italijanske kulture: prej omenjeni don Stipe (istrski kaplan Martin Čedermac), ki v svoji disertaciji brani čast pravadne hrvaške kulture, je med njimi absolutna izjema.

Kakšen je avtorjev odnos do za nas tako pomembnega, če že ne bolečega vprašanja: do tega, kar je bilo po našem mnenju bodisi raznarodovanje, bodisi narodnostni boj, ko bi moralo biti v idealnih razmerah le sožitje, ki bogati eno in drugo stran? Ta hip ne govorim več o literaturi, ampak o politiki. Pričujoči roman pa nam dokazuje, da ti dve področji v realistično zasnovanem delu nikakor nista nezdružljivi, nasprotno, kažeta se kot neločljivi. (Vendar je pri polnokrvnem umetniku, kot je to Tomizza, politična plat nazadnje povsem presežena.) Vsekakor pa sta ti prvini neločljivi, če se postavimo v položaj bralca. Bralec, ki je obremenjen z žalostno zgodovinsko dediščino, ne more brati romana o neki določen preteklosti, ne da bi se hkrati prepustil igri svojih narodnostnih čustev.

Ze iz prej povedanega je razvidno, kakšen je avtorjev odnos do istrskega prebivalstva, glede katerega se zaveda, da je pretežno slovanskega

rodu. Simpatije je tu preblag in preveč površen izraz. Tomizza pa ljudstva — o katerem in za katerega piše — ne občuti kot politično kategorijo. Taka ali drugačna politična gibanja so v življenju ljudstva le tragičnoma epizoda, taka je, po vsem videzu, avtorjeva ocena. Če gre za narodnostni ali za razredni boj, se v principu ne postavlja ne na to, ne na drugo stran. Zdi se, da po njegovem v idealnih razmerah ne bi prišlo do sožitja, ampak do zlitja dveh kultur: sam nekje pravi, da ti ljudje niso več ne Hrvati ne Italijani. So pač Istrani. Morda mu ne bi smeli razmeriti, da ob tem nima enakih občutkov kot jih imamo mi. Po našem bi to zlitje, če bi v resnici do njega prišlo, prineslo s sabo popoln izbris manjše in mlajše kulture, seveda na račun močnejše soseske.

Fašistično raznarodovanje v času med vojnami — o tem vemo vendarle precej — je opisano za naš okus precej medlo. Kot nekaj, o čemer skorajda ne kaže izgovoriti besed. Na drugi strani pa je politični aktivizem naših oblasti po drugi vojni opisan v kar preveč živih barvah. Razumljivo, saj tega pozna bolj

iz izkustva, prvega bolj iz pripovedovanja. Razen tega pa za vsem tem tiči tudi spoznanje, da so zgodovinski računi v glavnem poravnani. In tu je še dejstvo, da je bil roman napisan predvsem za italijanskega bralca.

Po vsem tem torej menim, da lahko tudi naš bralec uživa v tem romanu: v umetnini in v človeškem sporočilu. To je pač glas z druge strani, in kdo pravi, da bi se ta glas moral ujemati z našim lastnim.

Po umetniški ravni lahko ta roman uvrstimo ob kako delo iz starejših italijanskih književnosti, recimo ob Nievoovo **Pisano**, ki jo imamo tudi v slovenščini. Prav poseben čar je seveda v tem, da lahko vzamemo v roke tuj (italijanski, evropski) roman, v katerem zaživijo nam vsem znani kraji in ljudje, ki jih občutimo kot »naše«. Na tem kosčku sveta na meji dveh kultur se je mudil že prenekateri velikani svetovne književnosti. Vendar v delih Joycea ali Hemingwaya ljudstvo, kateremu je Tomizza posvetil pričujočo umetnino, ni niti omenjeno.

Marko Hudnik

KULTURNI KOLEDAR GORENJSKEGA MUZEJA

V mestni hiši je na ogled stalna arheološka, kulturnozgodovinska in umetnostnozgodovinska zbirka ter stalna razstava Ljudska umetnost na Gorenjskem

V Prešernovi hiši sta odprta Prešernov spominski muzej in Jenkova soba. V galeriji Prešernove hiše je odprta razstava slikarskih in kiparskih del Viljema Jakopina.

V mali galeriji mestne hiše si lahko ogledate razstavo del slikarke Zlate Volarič in kiparja Jožeta Volariča. V galeriji mestne hiše je na ogled razstava del avstrijskega slikarja Andrea Verlona, ki jo je posredoval avstrijski kulturni institut v Zagrebu.

V baročni stavbi v Tavčarjevi 43 je na ogled stalna zbirka Narodnoosvobodilna borba na Gorenjskem in republiška stalna zbirka Slovenka v revoluciji.

Razstave oz. zbirke so odprte vsak dan od 10. do 12. ure in od 17. do 19. ure, ob sobotah in nedeljah pa od 10. do 12. ure, ob ponedeljkih so zaprte.

V kasarni Staneta Žagarja v Kranju je odprt muzej Prešernove brigade. Na Zg. Jezerskem si lahko ogledate restavrirani poznosrednjeveški kulturni spomenik »Jenkova kasarna«, ki je opremljen z etnološkim gradivom.

ŠE SANJALO SE MI NI...

Preklete bodi pa se mi je res sanjalo:

Z ženo sva se znašla na mariborski železniški postaji. Družno sva nosila skozi podhod potovalko z umazanim perilom, ponesrečenimi fotograf-skimi posnetki, z nekaj Teleksi in z daljnogledom, s katerim sem v nespečnih nočeh gledal kam potujejo s Pohorja Kasiopeja, Orion in Mali voz.

»Tu sva, draga moja! Na drugem peronu. Tole je najin vlak! Piše: JESENICE. Direkten cug, mein lieblich!«

(Čudno so te sanje: Ko si že v Mariboru, si ne moreš kaj, da bi še v sanjah ne govoril v narečju.)

Strela je udarila v trenutku. Mogočni fluorescenčni napis naju je prikoval k tlom:

**UPOKOJENCI!
KMEČKE GOSPODINJE!
VOJNI INVALIDI!**

*Ne drenjajte se ob vstopu v vlak!
Dajte prostor mladim!*

Njih je prihodnost!

Oni so vaš up in vaša pokojnina! Ženski so curljale debele solzé po licih. Dregnil sem jo:

»Poprimi! Tjale, kjer piše KADILCI!«

»A ne vidiš, koliko se je tam nagneto mladim? Naše prihodnosti. Od njihovega dela bo odvisna tvoja in moja pokojnina!«

»O Jezuskristus...«

Tedaj so se sredi belega dneva spet zablesketale luči:

**POSEBNO OPOZORILO
UPOKOJENCEM!**

Ne hitite v vlak!

Prosti sedeži so rezervirani za mladino!

Vi ste svoje že davno odslužili!

Zdaj lahko stojite in mirno čakate na Matildo!

Ta in naša čudovito samoupravljalško vzgojena mladina

vas bosta rešili vseh skrbi do konca, vaših srečnih dni.

»Daj no, zagrabi vendar že! Prešeren ni kar tja v tri dni zapisal:

Mladenč, zdaj se pije zdraviljica vaša. VI NAŠ UP...«

»Poglej, novo obvestilo!«

Spustil sem potovalko na tla. Zjokal sem se. Kako da moja ženska

nima nobene korajže? Kljub vsej mladosti bi se že vendar lahko zdre-njala v vagon. Ampak —

ne!
»Ko so pa taka opozorila! Beri tegale!«

DEDKI IN BABICE!

Vaši tnučki in tnučkinje vas potrebujejo!

Spustite jih naprej, da bodo lahko sedli!

Glejte,

kako

so

nežni!

Kako

zelo

so

srečkani!

Vi

bi

jih

kar

pojedli

od

same

ljubezni.

Preskrbite jim sedež in stojte ob njih! V njih je učlovečena vaša preteklost, vaše minulo delo, vse tisto, kar ste dali naši družbi! Za božjo voljo: glejte, da bodo sedeli! Kaj zato, če boste vi stali! Vi ste tako in tako že davno odpisani!

Nekako sva se z ženo zrinila v vagon. Razkoračil sem se nad potovalko, žalostno pogledal ženo, ki se je naslonila ob podboj, ter zadremal. V Hočah sem se prebudil. Utrujen sem zamežikal v velikanski svetlobni napis:

DELA VCI!

Ne motite mladih v njihovih plemenitih pogovorih!

Med njimi so novi vodje sindikatov, političnega, družbenega, kulturnega in

sploh

in sploh

življenja.

Ne odtujajte jim sedežev.

čepar se boste peljali dalj kot do Slovenske Bistrice!

Mladina mora živeti in sedeti!

SEDETI MMOORRAA.

pa čeprav ves delavski razred zaradi tega samoupravljalško stoji.

Premetavam se v postelji. Znojne kaplje se mi nabirajo na čelu. So to še sanje? Je resnica?

Gledam skozi vagone:

Bog bodi zahvaljen, starcem so nam šla opozorila do srca! Vse sedeže so zaposedli mladi. Kar nas je

Priprava valjčnic za Sendzimir v HVB (Foto I. Kučina)

že izsušenih ali ki še delajo, vsi lepo stojimo, kot so nam železničarji zapovedali v napisih. Tudi delavci iz Hoč so se lepo postrojili v prehodu. Res so se morali stisniti — pa kaj bi? Da le mladina sedi, žveči avtomobilsko gumo in kadil! Kako milo jih je gledati, ko stisnejo mehurček iz gobca, ga vsesajo vanj, vtaknejo cigareto v usta, puhnejo dim iz ust, takoj za njim pa spet mehurček. In tako dalje.

»Daj mi vendar mir!«

Žena me je drezala v hrbet, ker sem smrčal. Ob podobnih sanjah vedno zasmrčim. Če se mi kaj podobnega primeri na potovanjih v tujino, preženem vse potnike iz oddelka.

V sanjah sem slutil, da gre za pohotnost, zato sem sunil z nogo v potovalko, ki sem jo oklepal med nogama. Pa sem ga polomil. Zadel sem jo v občutljivi del telesa, da se je vzburla:

»Madona, zbudi se že vendar! To je norišnica, ne pa spanje!«

Da, da, to je že polsen. Ampak še vedno sanjam.

Nenadoma sva v Mojstrani. Končno na najini zadnji postaji.

POMOTA. STAREC!

Kam pa rineš naprej?

Ne vidiš, da je mladina pred teboj?

Naš up!

Naša stabilizacija!

Umakni svojo rit!

Jejhata.

kako si neroden!

Star zagovednež!

Poslušaj jih, kako pojejo.

in od

njih se uči:

RIVERS OF BABYLON

Umakni se na konec repa.

da se bo vedelo, kaj pomeni

OMLADINO, NAPREJ!

»Jebemtišvet, zdaj imam pa tehle tvojih sanjskih prerokovanj dovolj!«

Sunek v rebra ni bil niti najmanj nežen. Dovolj krepak, da sem se dokončno zbudil.

Sedel sem na posteljo in razložil svoji boljši polovici, kaj vse sem z njo prepotoval pa kako se nama je godilo na potovanju. Kljub zgodnji uri se je prebudila:

»Zakaj pa jih v šoli niste naučili, kako se je treba obnašati?«

»V šoli? Pa doma? Kaj sva stori-la, da bi se najina otroka drugače obnašala? Prav: ne kadita in ne prežvekujeja kot tisto štejsko govedo. Ampak —

si prepričana, da res zmerom počakata do zadnjega? Da ne silita v vlak ali v avtobus pred starejšimi od njiju? Da ponudita svoj sedež invalidu, ki ga zaradi navala mladih ni utegnil več ujeti?«

Kakšno trpko spoznanje: Trideset let sem v šoli učil mlade, kako naj se obnašajo.

STAREJŠIM

vedno prednost!

Drek pa tak pouk!

Moj bivši učenec je mirno sedel v avtobusu, ko sem obstal ob njegovem sedežu, ter se začel pogovarjati z menoj o dobrih starih časih. Še na misel mu ni prišlo — kar sem mu dolga leta vbijal v glavo — da bi vstal in rekel:

»Tovariš učitelj, sedite, prosim!«

Kje pa!

Stegnil je noge, razširil je rok, se nasmejal ob spominih ter obsedel na sedežu, ki si ga je prilastil tik pred menoj.

Cigarete prižgati si v avtobusu res ni smel, zato pa je napihoval mehurčke, da se mi je gabilo. Mogoče iz protesta. Vedel je pač, kako mi je to prekleto prežvekovanje zoprno.

Naj se vsi šolmaštri in starši postavijo na glavo — ničesar ne bodo mogli spremeniti.

Svoje obnašanje lahko spremenijo samo mladi sami! Zato vprašujem:

KJE SI, ZSMS?

Zakaj ne slišite konference o tem, kao bi se bilo treba obnašati med ljudmi? Smo stari še vredni malo spoštovanja ali smo že za v kontejner? Nas boste kar naprej strašili z vašimi izpuhi, da še z vnučkom ali s psom ne bom upal iti na sprehod?

Se mi bo moralo kar naprej morasto sanjati o fluorescenčnih napisih na železniških in avtobusnih postajah?

Sanjalo se mi je, kot sem zapisal. Klavirno je, kadar se sanje sprevržejo v vsakdan.

Janez Svovljšak

ČEZ 700 ŽELEZARJEV NA VRHU STOLA

Za letošnji pohod železarjev na Stol, ki je bil 13. septembra, se je prijavilo 715 udeležencev iz osemih organizacij združenega dela in iz delovne skupnosti SOZD Slovenske železarne in sicer: iz železarne Ravne, železarne Štore, Plamena Kropa, Tovila Ljubljana, Veriga Lesce, Žitne Celje, Metalurškega inštituta in iz naše železarne. Našim pohodnikom sta se pridružila tudi 102 udeležencev občinskega pohoda, od tega 59 pripadnikov JLA.

Letošnji pohod smo posvetili spominu Janeza Jenka – organizatorja športne rekreacije v Železarni, ki je pred letom dni umrl. Prav gotovo je njegova zasluga, da je športna rekreacija v naši železarni dobila tak obseg, ki predstavlja najmočnejšo rekreacijo v okviru SOZD S2.

Čeprav so nam vremenslovcu napovedali slabo vreme s padavinami, je to pot vreme držalo z nami. Ob sončnem vremenu so se kolone pohodnikov pomikale proti Valvasorjevi koči. Nekateri iz smeri završniškega jezera, v katerega gladini se je zrcalila panorama triglavskega pogorja, drugi iz smeri Koroške Bela – Valvasorjev dom. Ob 8. uri je pred Valvasorjevim domom spregovoril predsednik sindikata Železarne Stefan Ščerbic. V kratkih besedah je orisal zasluge Janeza Jenka pri organiziranju množične rekreacije in zaželel pohodnikom srečno pot. Delegacija planincev je odnesla venec na grob preminulega, v spomin padlim granitarjem na območju Stola pa je delegacija pripadnikov JLA položila venec na greben Belšice, kjer je spominsko obeležje.

Po tej kratki slovesnosti so se kolone pohodnikov začele pomikati po različnih smereh proti Prešernovi koči. Prvi so krenili na pot udeleženci, ki so se odločili za zložnejšo – manj strmo pot prek Zabreške planine. To pot uporabljajo tudi nosači, ki oskrbujejo Prešernovo kočo. Nato je krenila na pot skupina, ki se je odločila za nekoliko bolj strmo pot, ki poteka mimo »priznane« in po grebenu do Prešernove kočice. Železarji z Raven na Koroškem so se na vrh Stola povzpeli iz Koroške oziroma Celovške kočice na Mačehovski planini. Četrta pohodna skupina je imela najlažjo varianto in to od Valvasorjeve kočice prek Potoške planine do Pristave. To skupino so tvorili udeleženci z manjšo kondicijsko pripravljenostjo.

Udeleženci so bili različne starosti. Od najmlajšega, ki mu je bilo komaj pet let, pa vse do udeležencev s spoštljivo starostjo. Večina pohodnikov je bila ob 11. uri že pri Prešernovi koči, kjer so jim marljivo planinci iz PD Javornik – Koroška Bela postregli s čajem. Od tu je čudovit pogled na triglavsko kraljestvo! Globoko pod nami je završniško jezero, ki spokoje počiva v enkratni dolini Završnice. Pogled se nehote ustavi tudi na čudovitem stvarstvu narave – Blejskem jezeru. Gornjesavska dolina se nekoliko slabše vidi zaradi dima in plinov, ki se valijo iz visokih dimnikov.

Po krajšem počitku pri Prešernovi koči smo se povzpeli na vrh Stola.

Po krajšem zadržanju na vrhu smo pričeli sestopati po grebenu Belšice. Korak nam zastane ob spominskem obeležju padlim granitarjem. Razpoloženje udeležencev je na višku. Slišijo se prešerni vrički – znak dobre volje. Vajenim očem ne uidejo prelepe planike! Že se spuščamo v globel Medjega dola, kjer je v izobilju malin in borovnic. Globoko v ostriju Pristave slišimo godbenike jeseniške železarne, ki neutrudno igrajo za dobrodošlico udeležencev pohoda.

Zadnji smo prišli na Pristavo ob 16. uri, kjer je bil organiziran piknik. Tu je bil

vsak udeleženec postrežen z zelo dobrim pasuljem in klobaso. Prav tako smo lahko izgubljeno tekočino nadomestili z novo! Najbolj razgreti za ples so se zavrteli. Na pohodu so se kovala prijateljstva in znanstva med vsemi udeleženci, ki delajo v delovnih organizacijah povezanih v SOZD S2 po vsej Sloveniji, od Jesenic do Raven na Koroškem, od strmih Julijcev do zelenega Pohorja. Ob koncu se zahvaljujem vsem sodelavcem sindikata železarne Jesenice in vsem gorskim vodnikom in reševalcem za njihovo pomoč pri organiziranju in izvajanju pohoda.

V zakladnico lepih doživetij smo s pohodom na Stol dodali še eno. Za nami je lepa pot – lepo doživetje. Na svidenje na naslednjem pohodu.

Pavel Dimitrov

Proti vrhu Stola (Foto F. Sluga)

Prihod udeležencev pohoda na Stol na Pristavo (Foto I. Kučina)

V ČUDOVITI SAMOTNI BELI POTOK V KUKOVO ŠPICO VODI VEČ POTI

V siloviti pripeki letošnjih »pasjih dni«, mi je na prijetnem sprehodu med Pečmi ob spodnjem slapu zuborečnega martuljskega potoka in dalje prek zelenih travnikov, Jasenov do gornjega slapa, ki pada v enem curku iz Za Aka in zbira vode iz tokov Kukove špice, Gulc, Škrnatarice, Široke peči, Grla, Oltarjev in Ponc, petinosemdesetletni Oltarjev Miha, Robičev iz gornjega Loga ali Rut zgovorno pripovedoval vso zgodovino Martuljskih gora.

On je še edini ostal od starih Malnikov iz Podkuž, Breznov Grajvnikov, številnih Smolejev in Robičev iz spodnjih in gorenjih Rut, ki so pasli tropce z zvonci in brez njih po robih Martuljskih gora, kjer je naš planinski svet izražen v edinstveni lepoti in veličini. Stari ljudje iz Podkuž na vzhodu pri Belci in Mojstrani do Loga pred pragom Kranjske gore so bili lastniki gozdov, tokav grebenov in skalnih vršcev, ki prebadajo megle in oblake in se dotikajo Save Dolinke z vsemi kristalnimi pritoki.

Pasli in sledili so stečinam divjadi in tropom koza in ovac od Smrjake čez Votlo in Vrtaško slemo in dalje skozi Beli potok, prek Vaneževke roba v okrašču Za Aka in prek Peči in Kotlov v Pod Sree. Lovske, pastirske, drvarske, gozdarske in oglarske poti so se končale pod Rušico in Rigljico na Kurjem in Črnem vrhu.

Oltarjev Miha je najstarejša priča vsega življenja pod temi tako močnimi gorami, ki so vredne občudovanja domačih izletnikov in planincev, kakor tudi številnih modernih, motoriziranih Nomadov. Bil je delavec v jeseniški železarni, čuvaj na železnici, lovec in divji lovec, gozdar in oglar, pastir. Prijel se je vsakega, tudi težjega, nevarnega in odgovornega dela, nadelal in skrbno je zavaroval številne kilometre planinskih, lovskih in gozdarskih poti, skakal je gosto mrežo poti, ki varno vodijo v vse predele, tudi najskritejše, teh enkratnih gora.

V krnico Za Ak pod Siroko peč in Pod Sree v zatrep pod severno steno Špika, danes vodijo že markirane in zavarovane

planinske poti k skromnim gorskim zaviščem (bivakom).

Le najvzhodnejša pod severno steno Kukove špice, Beli potok je skrita in samotna, prav zato pa posebno vabeta in mikavna za sladokusce, ki si želijo samotne, miru, lepote in veličine. Celotni Martuljski planinski svet Belega potoka, Za Aka in Pod Sree je strogo zaščiten planinski narodni park. To je edinstveno bogato domovanje Oltarjevega Miha. On pozna v Belem potoku, Za Akom in Pod Sree vse stečine, planinske in lovske poti, ki vodijo tesno k srcem teh naših najlepših in najmočnejših gora. Sam je nadelal skrivno lovsko, gozdarsko pot iz Belce (Podkuž) skozi Smrjake pod Votlim Slemenom v Beli potok in dalje prek Vršiča v Vaneževem dobu v Za Ak. Nad gornjim slapom Martuljka vodi njegova pot mimo zavišča št. 3, pod Pečmi in Kotli v krnico pod Špikom k bivaku rutarjskih plezalcev in alpinistov. Pod Frdamanijski polici in Rušice zavije Mihova planinska lovska pot skozi Siljavec proti Črnemu vrhu in se končno spusti v Kranjsko goro. To je edinstvena sprehajalna planinska transverzala skozi Martuljske gore. V skrivnostni Beli potok vodijo skrite lovske in planinske poti tudi od Malnika ob desnem bregu bistrega Belega potoka. Pri nekdanji železniški postaji Martuljek prečimo reko in ob njej nadaljujemo pot prek senožeti Črete in pod Mokrimi pečmi naletimo na edinstveno lepo in varno pot, ki vodi v Beli potok.

Iz travnikov Jaseni med spodnjim in gornjim slapom vodi gozdna steza prek rova zaprtje v Beli potok, ki ga doseže pri Škočnikih, od koder ni več daleč do izvira Belega potoka, na razgledišču in počivalu je tudi stik z Oltarjevo Martuljsko transverzalo.

Od Jasenov ali bolje povedano od kapelice, Pinčgarja je speljana tudi lepa planinska lovska pot skozi Zaganjavec in Brezove plaze pod Vrščem v Vaneževem robu, ki meji okrašču Belega potoka in krnico Za Ak in se poganja v roba Kukove špice. Pot je zložna in edinstveno razgledna tik nad dolino Save Dolinke in privede na Robičev rovt visoko pod Vrščem.

Iz Za Aka, tik nad gornjim slapom se skozi Listnjak odcepi v Vanežev rob čudovita planinska lovska pot v dogih ključih, ki na prevalu Gubno doseže Vanežev rob tik pod razglednim vrhom Vrščiča.

To so planinske lovske poti, ki jih je nadelal in primerno zavaroval Oltarjev Miha iz Rut. Vse so zložno speljane mimo najlepših razgledišč in počivališč Martuljskih skalnih vršcev, od koder je kaj videti. Na teh poteh je toliko edinstvene lepote, veličine in miru, da jo z izbranimi besedami hvale in priznanja ne morejo prehoditi največji sladokusci in poznavci planinskega bogastva. Vse poti v Beli potok so imenitno speljane, kot jih zmore le ljubitelj in strokovnjak, kot zelene osvežujoče gozdove, košate smreke in močnejše macesne mimo oklešenih viharov, skozi krnice in okraščje na roba in vršiče, od koder se ponujajo edinstveni razgledi na gore, ki zaslužijo največje hvale in priznanje. V Martuljskih gorah je Pod Sree in v Za Akom povsod lepo in prijetno prav gotovo pa je najlepše v Belem potoku pod severno steno Kukove špice. To je edinstveno še neizkoriščeno bogastvo miru, lepote in veličine, ki vabi res prave, kulturne ljubitelje vzvišene lepote in blagodejnega miru. Pridite v Beli potok tudi vi s svojimi najboljšimi prijatelji in znanci, katere hočete navdušiti za bogastvo planinskega sveta.

Uroš Župancič

Miha Robič-b.Oltarjev

OBVESTILO IN POZIV BORCEM KOKRŠKEGA ODREDA

Odbor Kokrškega odreda sporoča, da je kronika Kokrškega odreda dotiskana oziroma da je izšla. Borci odreda – tako prvega kot drugega – bodo prejeli knjige (trije deli) zastoj. Žal pa kljub prizadevanju še vedno nimamo vseh oziroma popolnih seznamov. Zato vse borce odreda prosimo, NAJ SVOJE NASLOVE DOSTAVIJO TAKOJ, NAJKASNEJE PA DO 10. OKTOBRA letos občinskemu odboru ZZB NOV Jesenice, Radviljica, Tržič, Kranj in Kamnik, iz ostalih krajev pa ravnatelju osnovne šole Kokrški odred Janezu Ribnikarju v Križe (pošta 64294).

Da bi mogli urediti sezname, v katerih so doslej pomotoma tudi taki, ki niso bili v odredu, nekaj borcev pa v seznamu ni, naj vaši podatki vsebujejo:

- priimek in ime, ter ilegalno ime (če ga je imel)
- datum in kraj rojstva
- od kdaj do kdaj je bil v Kokrškem odredu in sicer:
- v kateri četi in bataljonu
- v kateri in kakšni delavnici odreda (čevljarstva, puškarska itd.)
- v kateri ambulanti ali bolnišnici (»A« ali »B«)
- na kateri odredni kurirski postaji (»A«, »B«, »C«, »D«, »H«, »V«, »Z«. Te postaje ne mešati s postajami »G« ali drugimi)

Ker je glede tega v dosedanjih podatkih precej nejasnosti je najbolje, če dopišete, kdo je bil tedaj komandir ali politkomisar, kdo komandant bataljona ali politkomisar, kdo vodja kurirske postaje, delavnice ali obveščevalne točke.

Pri tem pazite:

- prvi Kokrški odred je obstajal od 18. junija 1942 do 14. januarja 1943
- drugi Kokrški odred je deloval od 27. avgusta 1944 do 12. maja 1945.

Pod hitrosti in natančnosti podatkov je odvisna delitev knjig, zato prosimo, da se takoj odzovete temu pozivu. Način delitve bo sporočen pozneje.

Odbor Kokrškega odreda

IZOBRAŽEVALNA SKUPNOST OBČINE JESENICE – KOMISIJA ZA ŠTIPENDIJE

naknadno
RAZPISUJE

naslednje kadrovske štipendije za šolsko leto 1980/81:

2 štipendiji za študij na pedagoški akademiji – matematika-fizika

2 štipendiji za študij na pedagoški akademiji – glasbena vzgoja

Prednost pri podelitvi štipendije bodo imeli prosilci z boljšim učnim uspehom in višjim letnikom šolanja.

Če ne bo dovolj prijav, se bodo upoštevali tudi kandidati še na stopnji pedagoške gimnazije z zgoraj navedeno usmeritvijo.

Prošnji za štipendije, na obr. 1.65 DZS, je treba priložiti:

- potrdilo o vpisu v šolo.
- overjen prepis oziroma fotokopijo zadnjega šolskega spričevala oziroma potrdilo višješolske organizacije o vseh opravljenih izpitihi.
- potrdilo o premoženjskem stanju družine in številu družinskih članov, ki živijo v skupnem gospodinjstvu.
- potrdilo o dohodkih staršev iz preteklega koledarskega leta.

Navedeni morajo biti vsi dohodki iz delovnega razmerja, kmetijstva, obrti in dela v podaljšnem delovnem času in drugih virov. Če so starši upokojenci, priložijo odrezek od pokojnine.

– izjavo kandidata, da ne prejema druge štipendije oziroma potrdilo, da nima obveznosti iz prejšnjega štipendiranja.

Prijave prejema izobraževalna skupnost Jesenice, C. maršala Tita 65, do 10. oktobra 1980.

Po roku prispelne prijave, prijave z nepopolno dokumentacijo ali prijave, ki ne bodo v skladu z razpisom, ne bodo obravnavane.

PROGRAM DRSANJA IN PRIREDITEV OD 26. DO 30. SEPTEMBRA

REKREACIJSKO DRSANJE

– petek, 26. septembra, ob 20. uri za Železarno

Zaradi prenatrpanosti programa je od 26. septembra dalje rekreacijsko drsanje za Železarno premaknjeno ob 19. na 20. uro.

– sobota, 27. septembra, ob 14. do 16. ure splošno.

– nedelja, 28. septembra, ob 14. do 16. ure in ob 17. do 19. ure splošno.

AVTOMATSKO KEGLJIŠČE obratuje po rednem programu.

SPOMINI NA ŠOLO V NARAVI

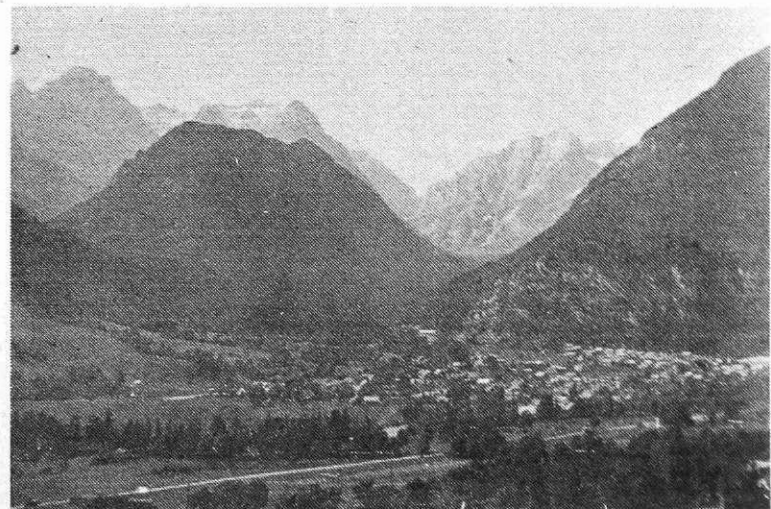
Nekaj časa je že minilo, odkar smo začeli z rednim poukom. Še vedno pa se radi spominjamo dni, ko smo preživljali prijetne dneve v šoli v naravi. Bili smo v Novigradu.

Naš delovni čas je bil natančno razporejen. Vreme je bilo ugodno in vsak dan smo se učili novih veščin v vodi. Bili smo se meduz. Pri pouku smo opazovali in spoznali naravo ob morju. Raziskovali smo katere živali živijo v slani vodi. Natančno smo si

ogledali razčlenjeno obalo, zemljo – tera roso in zelo velik vinograd. Izdelali smo sončno uro in merili plimovanje. Odpeljali smo se z ladjo Bura v Limski kanal, kjer se morje zajača globoko v kopno.

Takšen začetek pouka je bil zelo prijeten in želimo, da bi v naslednjem letu učenci prav tako uspešno in z veseljem začeli s poukom.

Učenci novinarskega krožka
COS Prežihov Voranc

Panorama Mojstrane (Foto I. Kučina)

PISMO IZ TOVILA

Za nami je zadnji letošnji železarski hribovski podvig, to je spominski pohod Janeza Jenka na Stol.

Zelo smo bili navdušeni kot vselej doselej nad naravnimi lepotami, organizacijo pohoda, prijetnim srečanjem na Javorniškem rovtu, kjer smo vsi utrujeni zbrali še dovolj moči, da smo se skupaj povseli z ostalimi pohodniki.

Letošnja »nova tura« je bila nedvomno ena najlepših in dokaj napornih okronana še z lepim vremenom, ki nam je omogočil razgled na druge naše visokogorske lepote in v avstrijsko pokrajino.

Najlepše se zahvaljujemo organizatorjem za to »prijetno soboto«, za vse vaše napore, ki so nam omogočili »pošteno« rekreacijo, sprostitve in znova okrepili vezi med železarji.

MOJSTRANŠKA SMER V ROKAVU

Mrzlo septembrsko jutro nas prebudi iz sanj. Ura je šest. Zunaj se spokoje vleče gosta megla in prekriva okolice gore. Za trenutek se nam prikaže stena, dovolj da si ogledamo našo smer. Na hitro pomalčamo in se vsak s svojimi mislimi odpravimo cilju nasproti. Prve kaplje dežja. Ždi se nam, kot da se gora upira in noče vdati. Ali jo bomo premagali? Če vstopimo, ne moremo na sredini odstopiti. Vsi pa vemo, če smeri ne preprežemo danes, je letos ne bomo.

Oprema že roma iz nahrbtnika za pas. Prvi rastežaji se nam zazdijo lahki, a že smo pred težjim delom. Slišijo se udarci kladi in petje klinov, ki se prvi rastežaji premagajo. Premagujemo rastežaji za rastežajem. Petje klinov in vrički plezalcev v Oltarju nas prebujajo iz sanj. Že smo pod izstopnim kamninom. Zelo ozek kamnin, gladek in previsen na vrhu, nam povzroči težave. Najprej zabijemo dober varovalni klin. Svoji nahrbtnik damo Nečju in se začnem potasi dvigati. Gvozdenje z rokami in nogami, že sem v previsu. Najraje bi zabil klin a ne najdem primerne razpoke. Iz kamina pridem v grapo in po njej navzgor. Že sem iz težjega dela. Zabijem dva klina in še pas zatakem okoli roglja. Tudi prijatelja sta že ob meni. Še 50 metrov lahkega terena in že smo na grebenu. Torej se nam je gora le vdala.

Sestopamo po grebenu proti srednjemu Rokavu, ko se pred nami pojavi gladka akala. Zajame nas gosta megla. Mi stojimo, toda ura ne. Prenehamo s prekanjem ob misli, da bi bivakirali na grebenu. Pot nas vodi po grebenu navzdol na mali Rokav. Bomo preplezali okoli Škarji, pod nami je gladka 150 metrov visoka stena. Desno zagledamo dva gamsa, ki gresta po potki proti Škratlici. Naš smerokaz. Malo navzgor in že jima sledimo. Po travi navzdol, pa spet navzgor in pred nami se pokaže bivak 2. Po vrvi se spustimo 50 m in že smo v bivaku. Pripravimo si večerjo, potem odidemo spat.

Zjutraj je megla še gostejša, kot prejšnji dan. Zato se takoj spustimo v dolino. Med potjo nabereimo šopek planinskega cvetja, ki nas bo na trdnih tleh, v svetu resnice spominjal na gore, ki so za sedem dni spet tako daleč.

Dne 6. septembra 1980 smo: Jernej Brežanj, Franc Teraž in Brane Pečar preplezali prvenstveno smer v spodnjem Rokavu. Ocena III. IV., višina stene 250 m. Plezali smo tri ure in smer imenovali Mojstranška smer.

Brane Pečar, AO Mojstrana

VPIS V PRVI RAZRED OSNOVNE ŠOLE

Vzgojnoizobraževalni zavod Jesenice sporoča, da bo vpis otrok v 1. razred osnovne šole za šolsko leto 1981/82 za vse osnovne šole v občini Jesenice v dneh od 30. septembra do 2. oktobra.

Vpis je obvezen za otroke rojene 1974. leta in otroke rojene januarja in februarja 1975. leta.

Starši lahko pogojno vpišejo tudi otroke rojene od 1. marca do 31. avgusta 1975. leta. Pogojno vpisani otroci bodo vključeni v 1. razred osnovne šole le, če bo komisija za sprejem ugotovila ustrezno telesno, funkcionalno in socialno zrelost otroka.

Starši naj pripeljejo s seboj otroka in prinesejo izpisek iz rojstne matične knjige.

Vpis v 1. razred OŠ je hkrati vpis v malo šolo.

Razpored vpisa po šolah:

Osnovna šola Tone Cufar Jesenice:

30. septembra od 8. do 12. ure in od 14. do 18. ure

1. oktobra od 8. do 12. ure

2. oktobra od 8. do 12. ure in od 14. do 18. ure

Osnovna šola Prežihov Voranc Jesenice:

30. septembra od 8. do 12. ure

1. oktobra od 8. do 12. ure in od 14. do 18. ure

2. oktobra od 8. do 12. ure

Osnovna šola Karavanški kurirji NOB - Koroška Bela:

30. septembra na Blejski Dobravi od 13. do 16. ure

1. oktobra od 8. do 12. ure in od 14. do 17. ure

2. oktobra od 8. do 12. ure in od 14. do 17. ure

Osnovna šola Gorenjski odred Žirovnica:

1. oktobra od 8. do 13. ure

2. oktobra od 8. do 16. ure

Osnovna šola Jeseniško-bohinjski odred Kranjska gora:

1. oktobra od 8. do 16. ure

2. oktobra od 8. do 15. ure

Osnovna šola 16. december Mojstrana:

30. septembra od 8. do 16. ure

DEŽURNA LEKARNA

DEŽURNI TRGOVINI

V soboto, 27. septembra, bosta na Jesenicah od 7. do 19. ure odprti trgovini:

Rožca - Samopostrežna trgovina na Plavžu, Titova 79 in

Delikatesa - Kaša 3 na Koroški Beli, V. Svetina 8/a.

DEŽURNA LEKARNA

ZA OBČINI JESENICE IN RADOVLJICA JE V MESECU OKTOBRU DEŽURNA LEKARNA RADOVLJICA.

REŽITEV KRIZANKE IZ 37. ŠTEVILKE ŽELEZARJA:

HELIKOPTER, PRODAJKA, IKONE, AAR, TORO, KRI, GONARS, NAN, IT, TERAKOTA, ZO, TERA, ARAT, CRAIOVA, TAS, BAL, ARON, LIE, SRAM, AK, TORI, RANG, ATLETIKA, EKONOM, ANTUN, IKT, ROSTOV, MO, STOTAK, AER, KOSTARIČAN, ELATIV, NIL, ER, ZLATA, SLONOKOŠČENA OBALA, KID, PAG, NILES, ASTENIK, AKA.

ZAHVALA

Osnovni organizaciji sindikata TOZD HV Bela iskrena hvala, ker mi je omogočila brezplačno letovanje v Biogradu na moru, ki mi je bilo v veliko zadovoljstvo.

Hanka Čamžič

ZAHVALA

Osnovni organizaciji sindikata delovne skupnosti za kadrovske in splošne zadeve ter informiranje se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč, ki mi je v času bolezni zelo dobrodošla.

Marija Smrekar

ZAHVALA

Osnovni organizaciji TOZD Strojne delavnice se prav lepo zahvaljujem za povabilo na piknik na Poljanah. Bil sem presenečen nad zares prišrčnim sprejemom in pogostitvijo. Posebno se zahvaljujem strežnemu osebju, ki je vsakozni skrbelo za dobro počutje in veselo razpoloženje in nam bilo ves dan na voljo, tako da je ustreglo vsaki naši želji.

Se enkrat prav iskrena hvala za vse in za veselo svidenje s pozdravom: ostanimo prijatelji!

Rudi Ažman

ZAHVALA

Najlepše se zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem adjustaže štel Javornik TOZD Valjarna bluming štel za dragoceno darilo ob odhodu v pokoj.

Obenem se lepo zahvaljujem osnovni organizaciji sindikata TOZD Valjarna bluming štel za brezplačni dopust na morju.

Ivanka Eniko

ZAHVALA

Osnovni organizaciji sindikata TOZD Valjarna žice in profilov se iskreno zahvaljujem za veliko razumevanje in pozornost, ko mi je omogočila brezplačno letovanje v počitniškem domu v Crikvenici. Dolžnost pa mi tudi narekuje, da se iskreno zahvalim tudi celotnemu kolektivu, oziroma osebju počitniškega doma v Crikvenici. Moram poudariti, da so storili vse v korist mojega dobrega počutja in zdravja.

Suljo Satović

ZAHVALA

Sodelavkam in ostalim delavcem v TOZD Žičarna in Hladna valjarna se najlepše zahvaljujem za dragoceno spominska darila, katera sem prejela ob upokojitvi. Vsem še enkrat najlepša hvala.

Milka Preželj

ZAHVALA

Osnovni organizaciji sindikata TOZD Družbena prehrana se zahvaljujem za denarno pomoč.

Boris Žagar

Kaj bomo gledali v kinu

Kino RADIO

27. in 28. septembra hong. barvni karate film MOJSTRI SHAOLIMA, režija Hsu Jseng-Hung, v gl. vlogi Hsu Feng, ob 17. in 19. uri.

29. in 30. septembra amer. barvni vojni film NEVAREN PREHOD, režija J. Lee Thompson, v gl. vlogi Anthony Quinn, ob 17. in 19. uri.

1. oktobra amer. barvni film - drama IZGANJALEC HUDIČA, režija William Fridkin, v gl. vlogi Alen Burstyn, ob 17. in 19. uri.

2. oktobra zaprto.

3. oktobra amer. barvni film - drama ZVEZDA JE ROJENA, režija Frank Pierson, v gl. vlogi Barbara Streisand, ob 17. in 19. uri.

4. in 5. oktobra amer. barvni pust. film OPERACIJA ZEBRA, režija Joe Tornatore, v gl. vlogi Mike Lane, ob 17. in 19. uri.

Kino PLAVŽ

27. in 28. sept. amer. barvni vojni film NEVAREN PREHOD, ob 18. in 20. uri.

29. in 30. septembra hong. barvni karate film MOJSTRI SHAOLIMA, ob 18. in 20. uri.

1. oktobra zaprto.

2. oktobra franc. barvni film -

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta, brata in starega očeta

JANEZA VALTERJA

se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti, darovali cvetje in z nami sočustvovali. Hvala sosedom za podarjeni venec in denarno pomoč. Posebno zahvalo izrekamo dr. Rojčevi za dolgotrajno zdravljenje, sosedom Pavlič, Troha, Perne in Mulej, za nesebično pomoč v težkih trenutkih.

Prav tako se zahvaljujem pihalnemu orkestru Jeseniški železarji in pevsem DU Javornik-Koroška Bela za odigrane in odpete žalostinke.

Vsem še enkrat iskrena hvala!

Vsi njegovi

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega očeta

SLAVKA PIKLA

se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom, sosedom in znancem za darovano cvetje in vence.

Posebno se zahvaljujem udeležencem izleta v Crikvenico za hitro in nesebično pomoč v njegovih zadnjih trenutkih.

Zahvaljujem se tudi tov. Dolencu za poslovitni govor in vsem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti.

Zalujoci: vsi njegovi

ZAHVALA

Vodstvu TOZD Jeklovlek in sodelavcem se najiskrenejše zahvaljujem za darilo ob odhodu v pokoj.

Janez Pristov

ZAHVALA

Izvršnemu odboru osnovne organizacije sindikata TOZD Jeklovlek, Elana Begunje, HC Moste in vsem ostalim za darovane vence. Hvala pevcem za zapete žalostinke, govorniku, zastavonošem in vsem, ki ste ga v tako velikem številu spremlili na njegovi zadnji poti.

Se enkrat vsem najlepša hvala.

Zalujoci vsi njegovi

ZAHVALA

Kolektivu centralnega skladišča se najlepše zahvaljujem za lepe želje in dragocena darila ob odhodu v pokoj. Dolgoletni sodelavki Anici pa za njeno osebno darilo, iskrena hvala.

Ivanka Tratnik

ZAHVALA

Sodelavcem prevzemnega oddelka OTK se najlepše zahvaljujem za prejeto darila ob mojem življenjskem prazniku.

Hilda Primožič

ZAHVALA

Osnovni organizaciji sindikata TOZD Hladna valjarna Jesenice, se najlepše zahvaljujem za brezplačno letovanje v Biogradu na moru.

Anica Dugar

DOPISUJTE V ŽELEZARJA

JESENIČANI ŠE PREMALO UIGRANI

Hokejisti Jesenic so prejšnji teden odigrali dve tekmi v okviru pokala Kavar. Proti Olimpiji so izgubili, proti ATSE pa dobili. Kljub polovičnemu uspehu jeseničani niso razočarali, čeprav je v njihovi igri videti še precej vrzeli. Najbolj očitni sta še vedno precejšnja neugrnost, kot tudi neučinkovitost.

OLIMPIJA : JESENICE 3:2 (1:0, 1:1, 1:1)

Hala Tivoli, gledalcev 600, sodniki: Andrejka, Lešnjak in Jakic vsi Ljubljana. Strelci: 1:0 Bahč (8), 2:0 Vidmar (27), 2:1 Klemenc (33), 3:1 Beravs (56), 3:2 Mlinarec (59). Izključitve: Olimpija 2, Jesenice 6 minut.

Pred rekordno majhnim številom gledalcev za derbi med našima najboljšima hokejskima moštvoma so Ljubljanci zasluženo zmagali, čeprav njihova premoč ni bila očitna. Ravno nasprotno. Srečanje je minilo v dokaj enakovredni igri, s precejšnjimi napakami na obeh straneh. Jeseničani so po dokaj medlem in nervoznem začetku v drugi tretjini, pri vodstvu Olimpije z 2:0, zaigrali resnično dobro. Povsem so nadigrali domačine, ki se morajo predvsem zahvaliti vratarju Prusniku, da so gostje v tem delu dosegli le en zadetek. Pri tej premoči se je znova videlo, da so jeseniški hokejisti še premalo uigrani in zato neučinkoviti in neiznajdljivi pred nasprotnikovimi vrati. V Ljubljani so izvedli vrsto lepih in hitrih akcij, ki pa jih niso znali kronati z zadetki. Morda so preveč komplicirali, kajti velikokrat se je zgodilo, da so Jeseničani enostavno pozabili streljati na nasprotnikova vrata, čeprav so bili napadalci v neposredni bližini. Preveč so v takšnih situacijah podajali, namesto da bi enostavno streljali na vrata. To jim vsekakor ne moremo zametiti, kajti so še vedno daleč od dobre forme, saj so precej pozno stopili na ledeno ploščo. Če že govorimo o »olajševalnih okoliščinah«, potem omenimo še to, da so tudi tokrat naši hokejisti nastopili brez nekaterih poškodovanih igralcev, v drugi tretjini pa je še huje poškodoval tudi Pavlič, ki ni mogel nadaljevati srečanja.

Zadnja tretjina v Ljubljani je minila v dokaj enakovredni igri in ko je izenačenje viselo v zraku, je Beravs iz neposredne bližine jeseniških vrat in v veliko spretnostjo premagal Pretnarja.

V nadaljevanju so se Jeseničani veliko trudili, vendar so pred Olimpijinimi vrati napravili nekaj lepih priložnosti. Dobro minuto pred koncem je Mlinarec z lepim

strelom od daleč premagal Prusnika in zmanjšal razliko.

Igra ni bila posebej kvalitetna, tesen poraz jeseniških hokejistov pa vsekakor ni razočaranje glede na precejšnjo neugrnost, ki jo bo moč v kratkem izboljšati.

JESENICE : ATSE 5:4 (3:2, 2:2, 0:0)

Dvorana v Podmčakliji, gledalcev 1000, sodniki Dremelj, Eržen in Čemažar, vsi trije z Jesenic. Strelci: 1:0 Suvar (9), 1:1 Platzer (10), 2:1 Bešić (10), 2:2 Schilcher (11), 3:2 Suvar (19), 3:3 Abercrombie (23), 4:3 Klemenc (31), 4:4 Abercrombie (34), 5:4 M. Horvat (38).

V zanimivi tekmi, ki je bila na trenutke dokaj kvalitetna, so jeseniški hokejisti slavili zaslužno zmago, vendar tudi tokrat ni šlo brez napak.

Očitna neučinkovitost je bila tudi tokrat prisotna. Nekateri igralci po nepotrebnem zadržujejo ploščico, ki bi jo radi pripeljali od svojih do nasprotnikovih vrat, ne da bi podali soigralcu. Gre pa tudi za to, da s podajo dosežemo lahko veliko hitrejši prenos ploščice iz obrambne v napadalno tretjino. Nekateri igralci se pa tega ne zavedajo in delajo precejšnjo škodo hitremu razvoju igre. Druga vidna napaka naših v igri proti ATSE pa je bila nepazljiva igra v obrambi. Tri zadetke so gostje dosegli na skoraj podoben način, ko je jeseniška obramba »zaspala« in so gostujoči napadalci sami pridrsali pred Pretnarja in jim ni bilo težko zadeti mreže.

Na napake opozarjamo kot jih pač vidi navadni gledalec, kajti v celoti jeseniški hokejisti niso igrali slabo. Dobro so kombinirali, bolje kot pri Olimpiji, čeprav se ne moremo odreti vtisu, da je v jeseniških vrstah še skrite ali neizkoriščene kvalitete kot so: hitrost, učinkovitost, še posebej pa v kolektivni igri, ki je še vedno premalo izražena. Trener Svetlin se sicer posebej zaveda pomembnosti kolektivne igre, žal pa kot kaže igralci večkrat pozabijo, da je bolje podati soigralcu, spremeniti lastni in se postaviti na boljši položaj, kot imeti ploščico v svoji posesti in tako olajšati delo nasprotnikov obrambi.

Razveseljivo je, da se je v obdobju, ko naše pestijo poškodbe, zelo uspešno vključil v igro precej poškodovani branilec Mlinarec.

V soboto, 27. septembra, se bo začelo letošnje državno prvenstvo. Po daljšem času imajo Jesenice le enega predstavnika v družbi najboljših, kajti Kranjska gora je izpadla iz prve lige. Jeseničani v prvem kolu gostujejo v Beogradu, kjer se bodo pomerili s Crveno zvezdo.

Nogomet

NOGOMETAŠI NA TREH FRONTAH

JESENICE : BRITOF (KADET) 0:4 (0:1)

V soboto, 20. septembra, so najmlajši jeseniški nogometaši odigrali prvenstveno srečanje proti ekipi Britofa. Fizično močnejši gostje so pokazali več nogometnega znanja in zaslužno zmagali.

Nastopili so: Zorc, Ališić, Vučković, Čerin, Ivelja, Balić, Terzić, Šabić, Alagić, Blagojević, Pivač.

PRIMORJE : JESENICE (MLADINCI) 1 : 6 (0:3)

Tokrat so Jeseničani zaigrali zares izvrstno tako v obrambi kot v napadu in zaslužno visoko zmagali. Že dolgo nismo videli, da bi srečanje odigrali tako borbeno in s tako željo po izdatni zmagi. Vsi goli so bili plod lepih kombinacij, kar smo doslej pogrešali. Še posebej pa je razveseljivo to, da so igrali kolektivno in le taka igra lahko prinaša dobre rezultate.

Gole so dosegli: Hadžisulejmanović 3, Pihler 2, Bakonić 1.

Nastopili so: Jakupović, Hrast, Ploj, Omanović, Čatak, Okršlar, Zetović, Anas-tažev, Bakonić, Pihler, Hadžisulejmanović.

PRIMORJE : JESENICE (ČLANI) 2:1 (1:0)

Članska ekipa, ki je v nedeljo, 21. septembra, gostovala v Ajdovščini pri ekipi Primorja, je v petem kolu prvič klonila.

Jesenici so derbi srečanje začeli silovito in so si takoj v začetku srečanja ustvarili nekaj lepih priložnosti za doseg zadetka, med drugim so tudi zastreljali enajstmetrovko in zadeli vratarico. Toda kljub temu so domači po prvem resnejšem napadu povedli in sicer iz prostega strela s kakšnih dvajsetih metrov, ko se je žoga od vratnice odbila v mrežo.

V drugem delu igre, ko so Jeseničani najbolj napadali, so domači po hitrem nasprotnem napadu krivdi jeseniške obrambe dosegli svoj drugi zadetek. Jeseničani so zadetek dosegli preko Lambergerja iz enajstmetrovke.

Nastopili so: Tokić, Zubanović, Bakonić, Ibrahimović, Troha, Dizdarević (Osmičević), Kovačič, Zec, Ignjatović, Lambergar, Mlakar.

Naslednje srečanje Stoli : Jesenice bo v Kamniku.

Vlečnica v Brsnini med Kranjsko goro in Podkorenem bo letos nekoliko daljša. Spodnjo postajo bodo namreč predstavili prva dva smučišča. Na sliki: gradnja nove spodnje postaje vlečnice v Brsnini (Tekst in foto B. Blenkuš)

Košarka

ZMAGA IN PORAZ MLADINE

napadu. Poleg Ulčarjeve so pri Jesenicah dobro igrali še Azmanova, Borenovičeva in Vavpotičeva.

JESENICE : SAVA 71:83 (32:43)

Poraz mladinc Jesenic proti Savi iz Kranja za pomeni, da bodo Kranjčanke osvojile naslov gorenjskih prvakinj pred Jeseničankami in Žirovkami. Jeseniške barve so zastopale: Borenovič, Strazišar, Azman, Ulčar, Vavpotič, Slanin, Mlaćnik in Kučina.

Jesenice so derbi zaslužno izgubile, saj so bile prepočasne za dobro obrambo pred protinapadi gostujočih igralcev. Če k temu dodamo še slab skok pod košema, je bil poraz neizogiben. Domače igralke bodo morale bolj disciplinirano odigrati obrambo in temeljiteje pripraviti pozicijo za met v napadu. Za zmage z boljšimi nasprotnicami pa bodo morale doseči tudi več košev iz protinapadov in izgubiti manj žog s slabimi podajami. Predvsem bo potrebno uigrati kombinacijo napada preko Ulčarjeve, ki mora postati s svojo višino zagotovo največja nevarnost za vse nasprotnice ekipe.

Sava je zaslužno osvojila naslov gorenjskih prvakinj, pa tudi uvrstitev Jeseničank takoj pod vrhom je odraz trenutnega razmerja moči v mladinski konkurenci.

REKORDNA ZMAGA KADETOV A EKIPE

JESENICE A : LOKAINVEST B 189:31 (101:7)

Mladi Ločani niso bili doreali nasprotnik vodilni ekipi v gorenjski ligi, ki ji je bil edini cilj dojeti 200 košev na eni tekmi.

Kljub odsotnosti visokega Petraška in branilca Smoleja iz Kranjske gore ter najboljšega strelca lige Rajka Tuška, so igralci Jesenic premočno zmagali.

V zadnjem kolu prihodnje nedelje se bosta v Senčurju pomerili ekipi Senčurja (selekcija najboljših kadetov kranjske občine), ki je z dvema točkama zaostanka na drugem mestu za ekipo Jesenice A (selekcija najboljših kadetov jeseniške občine). Tekma bo zelo težka. V primeru zmage Jesenic A bi ekipa s tem že osvojila naslov prvaka Gorenjske, v primeru zmage Senčurja pa bi ekipi igrali še eno tekmo na nevtralnem terenu. Upajmo, da bo trener Božić v Senčurju lahko nastopil z vsemi najboljšimi iz mlade generacije, kakršne na Jesenicah doslej še ni bilo.

Jesenice A: Novak 50, Trifković 22, Brgant 43, Dušanec 26, Volaric 34, Čatak 14, Čvetković in Softić.

Kadeti Jesenic B so bili v tem kolu prosti.

PORAZ OBEH EKIP KADETINJ

MOJSTRANA : JESENICE A 68 : 55 (30 : 27)

Ekipa kadetinj Jesenic A, ki bi morala ob prizadevnosti igralcev brez resnejše konkurence zasesti prvo mesto v ligi, nas je ponovno razočarala.

Morda je krivda res v prenatrpanem sporedu, ker vse kadetinke Jesenic A igrajo tudi ob sobotah pri mladinkah, da se ekipa ni zbrala v kompletni postavi. Vendar dekleta bi se morala zavedati, da rabijo veliko tekem za svoj napredek in predvsem, da se s petimi igralkami ne da premagati močne ekipe iz Mojstrane. Domačinke so že do odmoru povedle za tri koše, v nadaljevanju, ko so Jeseničankam poše moči, pa so razliko povisale na 18 košev. Ekipi Mojstrane veljajo vse pohvale za dobro igro.

Mojstrana: More 8, Košir 7, Klincov 20, Potočki 9, Suduković 24, Krznarič, Sprager, Gliha in Vendramin.

Jesenice: Slanin 10, Borenović 8, Strazišar 32, Mlaćnik 4 in Ulčar.

LOKAINVEST : JESENICE B 61:35 (32:20)

Za drugo garnituro jeseniških kadetinj ni uspeh poraz proti starejšim igralkam iz Skofje Loke. Nastopile so: Birus, Lah, Strgar, B. Kantarevič, Katnik, Štuh, Korantar.

V ekipi Lokainvest, ki igra izven konkurence, nastopajo tudi tri mladinke.

Ekipa Jesenic B igra iz tekme v tekmo bolje in bo ob trdem delu preko zime že prihodnjo sezono trd oreh za marsikatero ekipo v ligi.

OBVESTILO ŠAHISTOM

Obveščamo vse člane Šahovskega društva Jesenice, da je šahovski dom ponovno odprt! Obenem vabimo vse člane in ljubitelje šaha na hitropotni turnir, ki bo v nedeljo, 28. septembra, ob 9.15 v šahovskem domu.

Upravni odbor SD Jesenice

V VODSTVU MOŠTVO TOZD STROJNE DELAVNICE

Prvenstvo v malem nogometu železarne Jesenice se bliža koncu. Odigrano bo še eno kolo. Obravnavane so bile tudi pritožbe. Komisija je dobila deset pritožb in pet ugodno rešila. Prav tako je obravnavala prekinjene tekme. Kdor ne odigra tekm do konca izgubi s 3:0. Na lestvici so v istem manjši spremembi, kako bo na koncu, bo pa znano šele po zadnjem kolu.

REZULTATI:

IX. KOLO:

Jeklarna : Profilarna 4:0

Vzdrževanje : Valjarna debele pločevine 0:0

Jeklarna : HV Jesenice 1:1

Vzdrževanje : Strojne delavnice 0:3

Jeklarna : Transport 2:2

HV Jesenice : Transport 0:3

SEO TKR NG : Strojne delavnice 0:5

Profilarna : Transport 0:11

SEO TKR NG : Valjarna debele pločevine 1:0

Profilarna : HV Jesenice 0:6

X. KOLO:

Elektrode : Transport 0:3

Profilarna : Jeklovlek 0:4

Elektrode : Valjarna žice 0:3

Profilarna : Vratni podboji 1:8

Elektrode : HV Bela 0:3

Valjarna žice : HV Bela 2:1

Strojne delavnice : Vratni podboji 4:1

Transport : HV Bela 1:1

Strojne delavnice : Jeklovlek 3:0

Transport : Valjarna žice 5:3

XI. KOLO:

SEO TKR NG : Žičarna 1:5

Valjarna bluming štekel : Transport 2:1

SEO TKR NG : Energetika 3:0

Valjarna bluming štekel : Plavž 1:1

SEO TKR NG : Remontne delavnice 3:1

Energetika : Remontne delavnice 3:1

Valjarna debele pločevine : Plavž 2:2

Žičarna : Remontne delavnice 3:0

Valjarna debele pločevine : Transport 1:3

Žičarna : Energetika 3:0

XII. KOLO:

Žičarna : Livarna 5:0

Vzdrževanje : Jeklarna 2:0

Žičarna : Valjarna debele pločevine 0:1

Vzdrževanje : Profilarna 2:1

Žičarna : Vratni podboji 3:0

Valjarna debele pločevine : Vratni podboji 3:2

Valjarna žice : Jeklovlek 0:2

Jeklarna : SEO TKR NG 3:0

Livarna : Valjarna debele pločevine 0:4

XIII. KOLO:

Valjarna bluming štekel : HV Bela 0:0

Valjarna debele pločevine : Elektrode 3:0

Valjarna bluming štekel : Jeklarna 4:0

HV Bela : Livarna 7:1

Valjarna bluming štekel : Jeklovlek 1:0

Jeklarna : Jeklovlek 2:1

Livarna : Remontne delavnice 1:5

Jeklovlek : Vratni podboji 5:0

Remontne delavnice : Valjarna debele pločevine 1:2

Jeklarna : Vratni podboji 5:0

XIV. KOLO:

Vzdrževanje : SEO TKR NG 3:1

Transport : Energetika 4:2

Vzdrževanje : Livarna 6:0

Transport : Strojne delavnice 3:2

Vzdrževanje : Plavž 5:1

Livarna : Plavž 2:2

HV Bela : Strojne delavnice 2:1

SEO TKR NG : Plavž 1:3

HV Bela : Energetika 3:3

SEO TKR NG : Livarna 2:2

XV. KOLO:

Profilarna : Valjarna bluming štekel 0:3

SEO TKR NG : Elektrode 3:0

Profilarna : Remontne delavnice 0:3

SEO TKR NG : Valjarna žice 1:2

Profilarna : Strojne delavnice 0:3

Remontne delavnice : Strojne delavnice 0:2

Žičarna : Valjarna žice 0:3

Valjarna bluming štekel : Strojne delavnice 0:3

Žičarna : Elektrode 3:0

Valjarna bluming štekel : Remontne delavnice 3:0

XVI. KOLO:

HV Jesenice : Jeklovlek 3:0

Elektrode : Vratni podboji 0:3

HV Jesenice : HV Bela 1:2

HV Jesenice : Valjarna debele pločevine 2:2

HV Bela : Valjarna debele pločevine 1:1

Valjarna žice : Remontne delavnice 3:0

Jeklovlek : Valjarna debele pločevine 2:0

Valjarna žice : Vratni podboji 3:1

Jeklovlek : HV Bela 1:1

XVII. KOLO:

Žičarna : Strojne delavnice 1:1

HV Jesenice : Remontne delavnice 0:3

Strojne delavnice : Plavž 2:1

Energetika : Vzdrževanje 1:6

Žičarna : Plavž 0:1

Žičarna : Energetika 3:0

Žičarna : Vzdrževanje 2:1

Remontne delavnice : Jeklarna 0:3

Strojne delavnice : HV Jesenice 3:0

LESTVICA

Stroj. del. 18 13 3 2 44:14 29

Valj. blum. št. 18 11 1 1 47:14 28

Vzdrževanje 17 12 2 3 48:13 26

Transport 17 11 4 2 53:21 26

Žičarna 18 10 4 4 44:18 24

Jeklarna 17 7 7 3 32:24 21

Valj. deb. ploč. 18 7 7 4 31:21 21

HV Bela 18 8 5 5 36:21 21

HV Jesenice 18 7 5 6 34:25 19

Jeklovlek 16 8 2 6 38:21 18

Energetika 16 7 1 8 29:36 15

Valjarna žice 15 7 0 8 24:32 14

SEO TKR NG 18 6 2 10 27:43 14

Profilarna 18 4 0 14 16:81 8

Vratni podboji 18 3 1 14 28:57 7

Livarna 16 1 4 11 13:48 6

Remont. del. 18 3 0 15 19:47 6

Elektrode 18 0 0 18 1:60 0

SMUČARSKI SKOKI

O tednu smučarskih skokov z mednarodno udeležbo, ki je bil od 12. do 14. septembra v Ljubljani, je bilo dosti napisane v dnevnem časopisu, zato le nekaj besed o skakalcih, ki so zastopali občinsko zvezo smučarskih organizacij Jesenice.

V petek, prvi tekmovalni dan prva in edina zmaga za Jesenice. Gasperin je kot najboljši ciciban prejel kristalno vazo, njegov klubski tovariš Knafelj pa je bil četrti. Med mlajšimi pionirji s četrtim mestom Smid ni upravičil pravkar osvojenega naslova republiškega prvaka, Marjanovič je bil dvanajsti in